

อุปสรรคการทำธุรกรรมโอนเงินกลับประเทศของแรงงานเมียนมาร์ผ่านระบบ
ธนาคารพาณิชย์ภายใต้มาตรการออกใบอนุญาตทำงาน
ของประเทศไทย

โดย

นางสาว วณัญญา พงษ์ทรัพย์

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิติเศรษฐศาสตร์การค้าระหว่างประเทศ
คณะนิติศาสตร์ และคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ปีการศึกษา 2558
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

อุปสรรคการทำธุรกรรมโอนเงินกลับประเทศของแรงงานเมียนมาร์ผ่านระบบ
ธนาคารพาณิชย์ภายใต้มาตรการออกใบอนุญาตทำงาน
ของประเทศไทย

โดย

นางสาวนัญญา พงษ์ทรัพย์

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
นิติเศรษฐศาสตร์การค้าระหว่างประเทศ
คณะนิติศาสตร์ และคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ปีการศึกษา 2558
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
คณะนิติศาสตร์ และคณะเศรษฐศาสตร์

การค้นคว้าอิสระ

ของ

นางสาววันัญญา พงษ์ทรัพย์

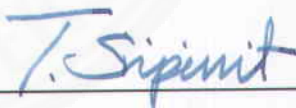
เรื่อง

อุปสรรคการทำธุรกรรมโอนเงินกลับประเทศของแรงงานเมียนมาร์ผ่านระบบ
ธนาคารพาณิชย์ภายใต้มาตรการออกใบอนุญาตทำงาน
ของประเทศไทย

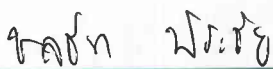
ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติ ให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

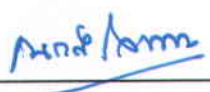
เมื่อ วันที่ 5 มกราคม พ.ศ. 2559

กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชีรุตติ ศรีพินิจ)

กรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ

(อาจารย์ ดร. ชลธิชา พิระชัย)

(รองศาสตราจารย์ ณรงค์ ใจหาญ)
คณบดีคณะนิติศาสตร์

(ศาสตราจารย์ ดร.สกนธ์ วรรณวุฒินา)
คณบดีคณะเศรษฐศาสตร์

หัวข้อการค้นคว้าอิสระ	อุปสรรคการทำธุรกรรมโอนเงินกลับประเทศของแรงงาน เมียนมาร์ผ่านระบบธนาคารพาณิชย์ภายใต้มาตรการออก ใบอนุญาตทำงานของประเทศไทย
ชื่อผู้เขียน	นางสาววณัญญา พงษ์ทรัพย์
ชื่อปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา/คณะ/มหาวิทยาลัย	นิติเศรษฐศาสตร์การค้าระหว่างประเทศ นิติศาสตร์ และเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อีรวัฒน์ ศรีพินิจ
ปีการศึกษา	2558

บทคัดย่อ

การค้นคว้าอิสระนี้ศึกษาเรื่องอุปสรรคการทำธุรกรรมโอนเงินกลับประเทศของแรงงานเมียนมาร์ผ่านระบบธนาคารพาณิชย์ภายใต้มาตรการออกใบอนุญาตทำงานของประเทศไทย เนื่องจากแรงงานต่างด้าวสัญชาติเมียนมาร์ที่ได้รับอนุญาตในประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ แต่ในปัจจุบันการโอนเงินกลับของแรงงานเมียนมาร์ผ่านระบบธนาคารพาณิชย์ ทั้งการโอนผ่านตู้เอทีเอ็ม และการโอนผ่านสาขาของธนาคาร มีปริมาณน้อยเมื่อเทียบกับการโอนเงินกลับของแรงงานเมียนมาร์ผ่านช่องทางอื่น แม้ว่าสภาพแวดล้อมด้านการค้าการลงทุน รวมถึงระบบสถาบันการเงินในประเทศเมียนมาร์ มีการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ดีขึ้น จากนโยบายการปฏิรูปเศรษฐกิจและการเงิน แต่ธุรกรรมการโอนเงินจากประเทศไทย-ประเทศเมียนมาร์ส่วนใหญ่ยังทำผ่านนอกระบบ เช่น นายหน้า ดังนั้นการค้นคว้าอิสระนี้จึงมุ่งวิเคราะห์ถึงอุปสรรคที่ทำให้แรงงานสัญชาติเมียนมาร์ในไทยไม่นิยมใช้บริการโอนเงินกลับผ่านระบบธนาคารพาณิชย์ โดยมุ่งวิเคราะห์กฎหมายหรือหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง เช่น พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2551 พระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินพุทธศักราช 2485 กฎกระทรวงและประกาศที่เกี่ยวข้อง ว่ามีผลกระทบต่อการโอนเงินผ่านระบบธนาคารพาณิชย์ของแรงงานเมียนมาร์ในประเทศไทยหรือไม่

นอกจากนี้ยังมีการสำรวจภาคสนามโดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแรงงานเมียนมาร์ จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 300 คน จำแนกตามประเภทกิจการ เป็น 3 กลุ่ม คือ ภาคการก่อสร้าง ภาคโรงงานการผลิต และลูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคล

ผลการศึกษาและการวิเคราะห์กฎหมายและมาตรการต่างๆ เกี่ยวกับการโอนเงินกลับของแรงงานเมียนมาร์ผ่านธนาคารพาณิชย์ พบว่าในส่วนที่เกี่ยวกับเอกสารหลักฐานประกอบการขอซื้อหรือแลกเปลี่ยนเพื่อการโอนเงินกลับของแรงงานเมียนมาร์ผ่านธนาคารพาณิชย์ของไทยนั้น หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนเงินตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินกำหนดแต่เพียงว่าการโอนเงินกลับของแรงงานต่างด้าวต้องมีหนังสือรับรองรายได้จากนายจ้าง อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่เป็นการโอนเงินที่ต่ำกว่า 50,000 ดอลลาร์สหรัฐอเมริกาหรือเทียบเท่าตามอัตราตลาด กฎหมายกำหนดให้นิติบุคคลรับอนุญาตเรียกให้ผู้ขอซื้อหรือแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศต้องยื่นเอกสารแจ้งวัตถุประสงค์ในการทำธุรกรรมเท่านั้น แต่ในทางปฏิบัติธนาคารพาณิชย์ได้ขอเอกสารเพิ่มเติมคือ สำเนาหนังสือเดินทาง หรือ ใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว (ทร. 38/1), หนังสือรับรองรายได้, สำเนาใบอนุญาตเข้างาน และเมื่อพิจารณาสิทธิการถือครองเอกสารตามพระราชบัญญัติการทำงานคนต่างด้าวพุทธศักราช 2551 สามารถจำแนกแรงงานเมียนมาร์ตามกระบวนการในการจดทะเบียนแรงงานเมียนมาร์ออกเป็น 3 กลุ่ม คือ (1) กลุ่มนำเข้า (2) กลุ่มผ่อนผัน และ (3) กลุ่มพิสูจน์สัญชาติ สำหรับกลุ่มนำเข้าและกลุ่มพิสูจน์สัญชาติจะมีสิทธิถือครองเอกสารเหมือนกันคือ หนังสือเดินทาง วีซ่า และใบอนุญาตทำงาน ส่วนกลุ่มผ่อนผันจะมีสิทธิถือครองเอกสารคือ ใบ ทร. 38/1 และ ใบอนุญาตทำงาน เมื่อนำสิทธิการถือครองเอกสารของแรงงานเมียนมาร์มาเปรียบเทียบกับเอกสารที่ธนาคารพาณิชย์กำหนดเพื่อประกอบการให้บริการทำให้แรงงานกลุ่มผ่อนผันไม่สามารถทำรายการโอนเงินกลับผ่านสาขาของธนาคารพาณิชย์ได้ แต่ยังคงใช้บริการโอนเงินกลับผ่านเครื่องเอทีเอ็มได้ จึงไม่ถือว่ามาตรการต่างๆ ของไทยเป็นอุปสรรคต่อการโอนเงินกลับผ่านธนาคารพาณิชย์

ผลจากการสำรวจภาคสนามพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ทราบว่าตนเองเป็นแรงงานที่ถูกกฎหมายแต่ยังคงมีความเกรงกลัวในระบบกฎหมายของไทย กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่เลือกใช้บริการโอนเงินกลับผ่านนายหน้าเพราะเห็นว่ามีความสะดวก มีความเคยชิน และใช้ตามเพื่อนร่วมงาน โดยกลุ่มตัวอย่างจะให้ความสำคัญกับความสะดวกมาเป็นอันดับแรกและการเลือกช่องทางการโอนเงินกลับกลุ่มตัวอย่างเลือกที่จะให้ความสำคัญกลับความสะดวกของผู้รับเงินปลายทางมากกว่าความสะดวกของตน เหตุที่ไม่ใช้การโอนเงินผ่านธนาคารพาณิชย์จึงเป็นเพราะความยากในการเข้าถึงธนาคารพาณิชย์ในประเทศเมียนมาร์ของผู้รับเงินปลายทางให้ผู้รับเงินในประเทศเมียนมาร์ไม่มีบัญชีกับธนาคารปลายทาง ความกังวลเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการโอนเงินผ่านธนาคารพาณิชย์ที่อาจมีเพิ่มเติมในฝั่งผู้รับเงิน และที่สำคัญคือความห่างไกลของธนาคารพาณิชย์ในฝั่งประเทศเมียนมาร์

คำสำคัญ: แรงงานต่างด้าว, แรงงานเมียนมาร์, การโอนเงินกลับ

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อีรวุฒิ ศรีพิณีจ เป็นอย่างสูงที่ได้กรุณา
สละเวลาอันมีค่ามาเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระเล่มนี้ ซึ่งอาจารย์ได้ให้คำปรึกษา คำแนะนำ
และข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์แก่การค้นคว้าอิสระนี้ และทั้งนี้ผู้วิจัยต้องขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร.
ชลธิชา พิระชัย เป็นอย่างสูงเช่นกันที่ได้สละเวลามาเป็นกรรมการการค้นคว้าอิสระ ซึ่งส่งผลให้การ
ค้นคว้าอิสระนี้มีรายละเอียดเนื้อหาครบถ้วนสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านอาจารย์โครงการนิติเศรษฐศาสตร์การค้าระหว่างประเทศทุก
ท่านที่ให้ความรู้แก่ผู้วิจัย รวมไปถึงเจ้าหน้าที่ของโครงการฯ ทุกท่านที่ช่วยอำนวยความสะดวกแก่
ผู้วิจัย ในเรื่องการติดต่อประสานงานต่างๆ และให้คำแนะนำที่ดีแก่ผู้วิจัย และขอขอบพระคุณผู้ที่สละ
เวลาในการทำแบบสอบถามให้ จนทำให้ผู้วิจัยได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่การค้นคว้าอิสระเล่มนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ และเพื่อนทุกคนที่ได้ช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุน
และเป็นกำลังใจ โดยเฉพาะในเรื่องของการช่วยนำแบบสอบถามไปให้กลุ่มตัวอย่างทำ จนทำให้
การศึกษาค้นคว้าอิสระเล่มนี้สำเร็จลงด้วยดี

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการค้นคว้าอิสระเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่
เกี่ยวข้องและสนใจ หากการค้นคว้าอิสระเล่มนี้มีข้อผิดพลาดประการใด ผู้วิจัยต้องขออภัยและขอ
น้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

นางสาววันัญญา พงษ์ทรัพย์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(1)
กิตติกรรมประกาศ	(3)
สารบัญตาราง	(8)
สารบัญภาพ	(10)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญ	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย	7
1.3 สมมติฐาน	8
1.4 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	8
1.5 ขอบเขตการศึกษา	8
1.6 วิธีดำเนินการวิจัย	9
1.6.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)	9
1.6.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)	9
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
บทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
2.1 ความสำคัญของการโอนเงินกลับของแรงงานต่างด้าว	10
2.2 ปัจจัยที่มีผลต่อการโอนเงินกลับของแรงงานต่างด้าว	12
2.3 ช่องทางการโอนของแรงงานเมียนมาร์	12
2.4 การเลือกช่องทางการโอนเงินของแรงงานเมียนมาร์	17
2.5 นโยบายของประเทศเมียนมาร์เกี่ยวกับการโอนเงินกลับของแรงงานเมียนมาร์	19

2.5.1 ความร่วมมือระหว่างธนาคารแห่งประเทศไทยกับธนาคารกลางเมียนมาร์	20
2.5.2 การเปิดสำนักงานผู้แทนของธนาคารต่างชาติในประเทศเมียนมาร์	20
2.5.3 การอำนวยความสะดวกด้านธุรกรรมการโอนเงินกลับประเทศของ แรงงานเมียนมาร์ในต่างประเทศ	20
บทที่ 3 ระเบียบวิธีดำเนินการศึกษา	22
3.1 วิธีดำเนินการศึกษา	22
3.1.1 การวิจัยแบบในลักษณะวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research)	22
3.1.2 เก็บรวบรวมภาคสนาม (Field Research)	22
3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	23
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	23
3.4 เนื้อหาของแบบสอบถาม	24
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล	25
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล	26
3.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	27
3.8 ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา	27
บทที่ 4 มาตรการของประเทศไทยที่เกี่ยวกับการโอนเงินกลับของแรงงานเมียนมาร์	28
4.1 มาตรการที่เกี่ยวกับแรงงานต่างด้าวในประเทศไทย	30
4.2 มาตรการที่เกี่ยวข้องกับการโอนเงินกลับของแรงงานเมียนมาร์ในประเทศไทย	37
4.2.1 พระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินพุทธศักราช 2485	37
4.2.2 การทำธุรกรรมโอนเงินกลับของแรงงานเมียนมาร์ของแต่ละธนาคาร พาณิชย์ในประเทศไทย	42
4.2.3 ประกาศประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยเรื่อง การกำหนดให้ธนาคาร พาณิชย์ปฏิบัติในเรื่องการรับฝากเงิน	46
4.2.4 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินพุทธศักราช 2542	48
4.3 ทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง	49
4.3.1 ทฤษฎีต้นทุนธุรกรรม (Transaction cost Theory)	49

4.3.2 ทฤษฎีปัญหาความไม่สมมาตรของข้อมูล (Asymmetric information)	49
4.4 การอภิปรายผล	50
บทที่ 5 ผลการศึกษาจากแบบสอบถาม	51
5.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	51
5.1.1 ความเข้าใจในกฎหมายไทยของกลุ่มตัวอย่าง	53
5.1.2 ข้อมูลการโอนเงินกลับประเทศเมียนมาร์ของกลุ่มตัวอย่าง	54
5.2 ปัจจัยที่มีผลให้เลือกช่องทางการโอนเงินกลับผ่านนายหน้า	55
5.3 ปัจจัยที่มีผลให้เลือกและไม่เลือกช่องทางการโอนเงินกลับผ่านธนาคารพาณิชย์	57
5.4 การเปรียบเทียบอุปสรรคในการโอนผ่านธนาคารพาณิชย์ระหว่างอุปสรรคในประเทศไทยและอุปสรรคในประเทศเมียนมาร์	63
5.5 การเปรียบเทียบปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการเลือกช่องทางการโอนเงินกลับของกลุ่มตัวอย่าง	64
5.5.1 พิจารณาจากความเข้าใจกฎหมายของประเทศไทยที่เกี่ยวกับตัวเองของกลุ่มตัวอย่าง	64
5.5.2 พิจารณาจากช่วงอายุของกลุ่มตัวอย่าง	69
5.5.3 พิจารณาจากอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง	69
5.5.4 พิจารณาจากระยะเวลาที่เข้ามาทำงานในประเทศไทยของกลุ่มตัวอย่าง	70
5.5.5 พิจารณาจากเมืองที่กลุ่มตัวอย่างอาศัยอยู่ในประเทศเมียนมาร์	72
5.5.6 พิจารณาจากการสนใจความสะดวกของกลุ่มตัวอย่าง	73
บทที่ 6 สรุปผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ	74
6.1 สรุปผลการศึกษา	74
6.1.1 อุปสรรคจากกฎหมายและมาตรการต่างๆ ภายในประเทศไทย	74
6.1.2 อุปสรรคอื่นจากการสำรวจด้วยแบบสอบถาม	76
6.2 อุปสรรคจากการทำการศึกษา	77
6.3 ข้อเสนอแนะ	78

(7)

รายการอ้างอิง

79

ภาคผนวก

83

ประวัติผู้เขียน

100

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 แร้งงานต่างด้าวจำแนกตามช่องทางที่แรงงานใช้โอนเงินกลับบ้านและภาคการจ้างงาน	13
3.1 เกณฑ์การให้คะแนนของค่าเฉลี่ยในการประเมินค่าระดับทัศนคติของแรงงานเมียนมาร์	24
4.1 เปรียบเทียบการถือครองเอกสารของแรงงานต่างด้าวแต่ละประเภท	37
4.2 รายละเอียดการให้บริการโอนเงินกลับผ่านเครื่องเอทีเอ็มของแรงงานเมียนมาร์	42
4.3 รายละเอียดการให้บริการโอนเงินของแรงงานเมียนมาร์ผ่านสาขาของธนาคารพาณิชย์	45
4.4 รายละเอียดการเปิดบัญชีเงินฝากของแรงงานเมียนมาร์ผ่านสาขาของธนาคารพาณิชย์	47
5.1 ร้อยละของลักษณะของกลุ่มตัวอย่างระหว่างสนใจและไม่สนใจศึกษากฎหมายของไทย ที่เกี่ยวกับตน	53
5.2 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ของกลุ่มตัวอย่างแสดงสาเหตุที่แรงงานเมียนมาร์เลือกโอนเงินกลับ ผ่านนายหน้า	56
5.3 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ของกลุ่มตัวอย่างแสดงสาเหตุที่แรงงานเมียนมาร์เลือกโอนเงินกลับ ผ่านธนาคารพาณิชย์	57
5.4 ร้อยละของลักษณะกลุ่มตัวอย่างที่เลือกช่องทางการโอนเงินกลับผ่านธนาคารพาณิชย์	58
5.5 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ของกลุ่มตัวอย่างแสดงสาเหตุการไม่ใช้บริการโอนเงินกลับผ่านธนาคาร พาณิชย์ด้านแรงงานเมียนมาร์ผู้โอนเงิน	61
5.6 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ของกลุ่มตัวอย่างแสดงสาเหตุการไม่ใช้บริการโอนเงินกลับผ่านธนาคาร พาณิชย์ด้านผู้รับเงิน	62
5.7 ร้อยละของความสนใจกฎหมายของกลุ่มตัวอย่างต่อการเลือกช่องทางการโอนเงินกลับ	65
5.8 ทัศนคติต่อการสนใจกฎหมายของกลุ่มตัวอย่างต่อการเลือกช่องทางการโอนเงินกลับ	65
5.9 ร้อยละของความสนใจกฎหมายของไทยที่เกี่ยวกับตนเองต่อของเมืองที่แรงงานอาศัยใน ประเทศเมียนมาร์	66
5.10 การวิเคราะห์ทัศนคติต่อการสนใจกฎหมายของกลุ่มตัวอย่างต่อของเมืองที่แรงงาน อาศัยในประเทศเมียนมาร์	67
5.11 เปรียบเทียบร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่มีความสนใจกฎหมายและกลุ่มตัวอย่างที่โอน เงินกลับผ่านธนาคารพาณิชย์ที่มาจากเมืองเดียวกัน	68
5.12 ร้อยละของช่วงอายุของกลุ่มตัวอย่างต่อการเลือกช่องทางการโอนเงิน	69
5.13 ร้อยละของอาชีพของกลุ่มตัวอย่างต่อการเลือกช่องทางการโอนเงิน	70

5.14 ร้อยละของระยะเวลาที่เข้ามาทำงานในประเทศไทยของกลุ่มตัวอย่างต่อการเลือก ช่องทางการโอนเงิน	71
5.15 ร้อยละของเมืองที่กลุ่มตัวอย่างอาศัยอยู่ในประเทศเมียนมาร์ต่อการเลือกช่องทาง การโอนเงิน	72
5.16 การวิเคราะห์ทัศนคติต่อการสนใจความสะดวกของกลุ่มตัวอย่างต่อการเลือกช่อง ทางการโอนเงินกลับ	73
6.1 เปรียบเทียบสิทธิในการใช้บริการธนาคารพาณิชย์ไทยแยกตามประเภทของแรงงาน	75

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1.1 สถิติคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงานคงเหลือในประเทศไทยปี พ.ศ. 2552- พ.ศ. 2557	2
ณ เดือนธันวาคม ของแต่ละปี	
1.2 สถิติคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงานคงเหลือในประเทศไทยปี พ.ศ. 2552- พ.ศ. 2557	3
ณ เดือนธันวาคม ของแต่ละปี	
2.1 การโอนเงินผ่านตัวกลางผิดกฎหมายของแรงงานเมียนมาร์ในประเทศไทย	15
2.2 การโอนเงินกลับผ่านธนาคารพาณิชย์ของแรงงานเมียนมาร์ในประเทศไทย	17
4.1 จำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงานคงเหลือในประเทศไทย ณ เดือนธันวาคม 2557	29
4.2 กระบวนการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวรายใหม่ที่น่าเข้ามาทำงานอย่างถูกต้องตามกฎหมายตามบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านการจ้างแรงงานระหว่างรัฐ	34
4.3 กระบวนการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวที่หลบหนีเข้าเมืองและได้รับการผ่อนผันให้อยู่อาศัยและทำงานในประเทศไทยเป็นการชั่วคราวตามมติคณะรัฐมนตรีตามกฎหมายกระทรวงว่าด้วยว่าด้วยการขอรับใบอนุญาต การออกใบอนุญาต และการแจ้งการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2554	35
4.4 กระบวนการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวที่พิสูจน์สัญชาติเพื่อเป็นแรงงานถูกกฎหมายในประเทศไทย	36
4.5 ผู้ที่ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเงินตราต่างประเทศจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง	41
5.1 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างเข้ามาทำงานในประเทศไทยจำแนกตามเขต/มณฑลในประเทศเมียนมาร์	52
5.2 ร้อยละช่องทางการโอนเงินกลับที่กลุ่มตัวอย่างใช้มากที่สุด	54
5.3 เปรียบเทียบอุปสรรคในการโอนผ่านธนาคารพาณิชย์ระหว่างอุปสรรคในประเทศไทยและอุปสรรคในประเทศเมียนมาร์	64

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญ

ในปัจจุบันภาคธุรกิจไทยยังคงเน้นการผลิตที่ใช้แรงงานเข้มข้น เพื่ออาศัยความได้เปรียบด้านต้นทุนค่าแรงที่ต่ำในการแข่งขันระดับเวทีการค้าโลก แต่ประสบปัญหาขาดแคลนแรงงานระดับล่างในหลายสาขาอาชีพ เช่น ประมง เกษตร ผู้ช่วยแม่บ้าน เป็นต้น เนื่องจากแรงงานไทยไม่ต้องการทำงานดังกล่าวเพราะมองว่าเป็นงานหนัก ในขณะเดียวกันแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้านหลายประเทศ เช่น เมียนมาร์ กัมพูชา มีสภาพความเป็นอยู่ที่ยังไม่มั่นคงในชีวิตและทรัพย์สิน ยังมีความล้าหลังในการดำรงชีวิต และมีอัตราค่าจ้างแรงงานที่ต่ำกว่าไทย จึงทำให้มีการเคลื่อนย้ายแรงงานข้ามชาติเหล่านี้เข้ามาทดแทนแรงงานไทยที่ขาดแคลน (Labour Shortage)¹

แรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในไทยมี 3 สัญชาติ คือ เมียนมาร์ ลาว และกัมพูชา² แรงงานต่างด้าวกลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะถูกนำมาใช้ทดแทนแรงงานในประเทศที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า

ในอดีตแรงงานต่างด้าวมีปัญหาสำคัญคือ การไม่มีสิทธิการถือบัตรประจำตัว การออกบัตรที่ล่าช้า การปลอมแปลงบัตรประชาชนอย่างผิดกฎหมาย ปัญหาการสวมสิทธิบัตรประจำตัว และปัญหาการตรวจยึดจับกุมของตำรวจ³ เหล่านี้เป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้แรงงานไม่สามารถทำธุรกรรมผ่านทางธนาคารพาณิชย์ได้ แต่ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 เป็นต้นมาประเทศไทยได้พยายามจัดการแรงงานต่างด้าวให้เป็นระบบโดยอนุญาตให้แรงงานที่เข้ามาโดยผิดกฎหมายจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวและพิสูจน์สัญชาติได้ เพื่อนำไปสู่กระบวนการที่ทำให้เป็นแรงงานถูกกฎหมาย (Legalization) และผ่อนผันให้แรงงานต่างด้าวยังสามารถทำงานอยู่ในประเทศไทยได้ ดังนั้นเมื่อจำแนกประเภทของแรงงานเมียนมาร์ตามกระบวนการในการเข้ามาทำงานในประเทศไทย

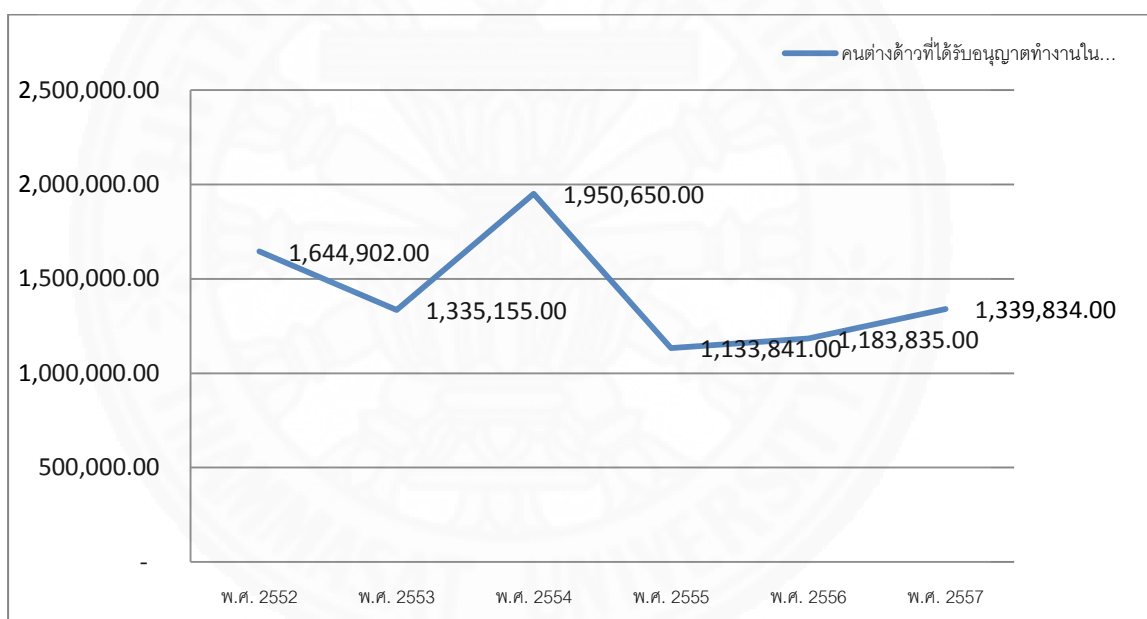
¹ ศิวีไล ขยงกูร, แรงงานข้ามชาติกับความต้องการดูแลผู้สูงอายุในประเทศไทย (ทุนอุดหนุนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 2555), 21-27.

² ธนิต นุ่มน้อย ชี้แจงตัวเลขแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในไทย ผ่านการแถลงข่าวของ คสช.

³ นฤมล นิราทร, “การเคลื่อนย้ายแรงงานในอาเซียน: กรณีแรงงานไร้ฝีมือในประเทศไทย” (เอกสารประกอบการสัมมนาโครงการธรรมศาสตร์-อาเซียน เรื่องเราจะอยู่ร่วมกันอย่างไรในอาเซียน คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 30 เมษายน 2555), 3.

สามารถจำแนกได้ คือ (1) แรงงานที่เข้าเมืองโดยถูกกฎหมายและได้รับอนุญาตให้ทำงานในประเทศไทย (2) แรงงานที่เข้าเมืองโดยผิดกฎหมายที่ไม่ได้จดทะเบียนและไม่ได้รับอนุญาตให้ทำงานในประเทศไทย หรือแรงงานผิดกฎหมาย และ (3) แรงงานที่เข้าเมืองผิดกฎหมายแต่ได้รับการจดทะเบียนสถานะบุคคล ทร. 38/1 และได้รับการผ่อนผันให้ทำงานในประเทศไทยได้ และนำไปสู่วิธีการที่เรียกว่า “การพิสูจน์สัญชาติ” ต่อไป

ปัจจุบันแนวโน้มของแรงงานต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงานในประเทศไทยเพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ สังเกตได้จากจากสถิติคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงานในประเทศไทยปี พ.ศ. 2552- พ.ศ. 2557 ณ เดือนธันวาคม ของแต่ละปี (ภาพที่ 1.1) ที่มีปริมาณคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงานคงเหลือ⁴ในประเทศไทยมีจำนวนมากทุกปี

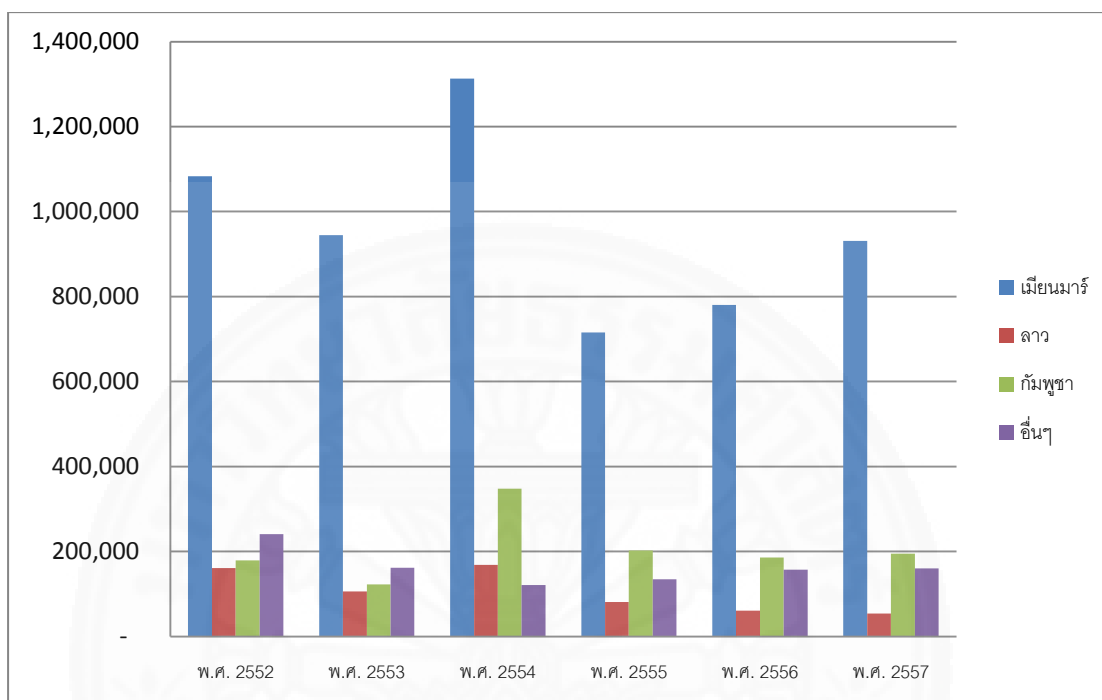

ภาพที่ 1.1 สถิติแรงงานต่างด้าวได้รับอนุญาตทำงานคงเหลือในประเทศไทยปี พ.ศ. 2552- พ.ศ. 2557 ณ เดือนธันวาคม ของแต่ละปี, สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว กระทรวงแรงงาน

จากแผนภูมิเมื่อเปรียบเทียบข้อมูลของแต่ละปีจะเห็นว่าจำนวนแรงงานต่างด้าวได้รับอนุญาตทำงานคงเหลือตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 - พ.ศ. 2557 มีจำนวนมากทุกปีแต่อาจจะมีเพิ่มขึ้น

⁴ จำนวนแรงงานต่างด้าวได้รับอนุญาตทำงานคงเหลือคือ จำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงานที่ใบอนุญาตที่ยังไม่หมดอายุรวมกับจำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงานใหม่ ณ เดือนธันวาคมของปีนั้นๆ

หรือลดลงเนื่องจากสภาพเศรษฐกิจของโลก และเมื่อเปรียบเทียบแรงงานต่างด้าวตามสัญชาติพบว่า โดยส่วนใหญ่แรงงานต่างด้าวในประเทศไทยเป็นแรงงานสัญชาติเมียนมาร์ (ภาพที่ 1.2)

ภาพที่ 1.2 จำนวนแรงงานต่างด้าวได้รับอนุญาตทำงานคงเหลือในประเทศไทย จำแนกโดยสัญชาติ ในช่วง ปี พ.ศ. 2552- พ.ศ. 2557 ณ เดือนธันวาคม ของแต่ละปี, สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว กระทรวงแรงงาน

การวิจัยเรื่องการย้ายถิ่นและการโอนเงินกลับบ้านของแรงงานต่างด้าวไม่ว่าจะเป็น แรงงานสัญชาติใดส่วนใหญ่เชื่อว่า เงินโอนกลับของแรงงานจะเป็นเงินที่เป็นที่พึงพิงหลักของครอบครัว ในกรณีแรงงานเมียนมาร์จะใช้วิธีการโอนเงินกลับโดยผ่านนายหน้ามากที่สุด ทั้งที่เป็นวิธีการที่มี ค่าใช้จ่ายในการโอนมากกว่าวิธีอื่นๆ (ค่าโอนประมาณ 400-1000 บาทต่อการโอนหนึ่งครั้ง ยังไม่รวม ค่าใช้จ่ายที่ครอบครัวอาจต้องไปรับเงินที่บ้านนายหน้า ในขณะที่การโอนเงินผ่านตู้เอทีเอ็มของ ธนาคารพาณิชย์ค่าใช้จ่ายประมาณ 100 - 200 บาทต่อการโอนหนึ่งครั้ง หรือการโอนเงินกลับผ่าน สาขาของธนาคารค่าใช้จ่ายจะประมาณ 400 - 500 บาทต่อการโอนหนึ่งครั้ง) ส่วนหนึ่งเนื่องจาก วิธีการโอนเงินผ่านนายหน้าเป็นวิธีการเดียวที่แรงงานรู้จักและสะดวก สำหรับการโอนเงินของแรงงาน

ต่างด้าวผ่านช่องทางธนาคารพาณิชย์ที่มีเพียง ร้อยละ 12⁵ ของการโอนเงินกลับของแรงงานต่างด้าว สัญชาติลาว กัมพูชา และเมียนมาร์ในปี พ.ศ. 2551 เหตุผลหนึ่งที่แรงงานต่างด้าวไม่ใช้บริการโอนเงินกลับผ่านธนาคารพาณิชย์ส่วนมากเป็นเพราะไม่มีความรู้เรื่องบริการของธนาคาร คิดว่าตนเองไม่มีสิทธิ์ในการเปิดบัญชี และไม่มีเอกสารที่ธนาคารต้องการ แรงงานต่างชาติที่ไม่มีบัญชีธนาคารส่วนใหญ่ ระบุว่าการมีไว้เก็บเงินเพราะคิดว่าปลอดภัยและสะดวกมากกว่าที่จะมีไว้เพื่อเป็นช่องทางโอนเงินกลับบ้าน

ปัจจุบันการโอนเงินกลับของแรงงานต่างด้าวมูลค่าสูงมาก จากรายงานของธนาคารโลก (World Bank) ปรากฏว่าในปี พ.ศ. 2557 การโอนเงินกลับของแรงงานต่างด้าวทั่วโลกมีมูลค่าสูงถึง 436 พันล้านเหรียญสหรัฐ เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2556 คิดเป็นร้อยละ 4.4⁶ โดยรวมแล้วทุกภูมิภาคในโลกมีอัตราที่เพิ่มขึ้นของการโอนเงินกลับของแรงงานยกเว้นยกเว้นยุโรปและเอเชียกลาง (ECA) ที่มีกระแสการโอนเงินลดลงเนื่องจากการความตกต่ำของเศรษฐกิจกรีซเซียและค่าของเงินรูเบิลลดลง

สำหรับประเทศเมียนมาร์การโอนเงินกลับของแรงงานนั้นเป็นรายได้ที่สำคัญของประเทศ โดยแรงงานจากประเทศเมียนมาร์ได้กระจายออกไปประกอบอาชีพในหลายประเทศ เช่น ไทย มาเลเซีย สิงคโปร์ แต่แรงงานเมียนมาร์ส่วนใหญ่เลือกเข้ามาทำงานในประเทศไทย⁷ และจากการเก็บสถิติในปี พ.ศ. 2550 พบว่าการโอนเงินกลับของแรงงานเมียนมาร์ในไทยมีมูลค่าสูงถึง 91 ล้านเหรียญสหรัฐ หรือคิดเป็น ร้อยละ 14 ของการโอนเงินกลับของแรงงานต่างด้าวสัญชาติเมียนมาร์ทั่วโลกที่โอนเงินกลับไปยังประเทศเมียนมาร์⁸ ในอนาคตแนวโน้มความสัมพันธ์ด้านการค้าระหว่างประเทศไทยและประเทศเมียนมาร์มีความสำคัญมากขึ้นตามลำดับโดยมีปัจจัยเร่งจากการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของประเทศเมียนมาร์ในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมาทำให้ประเทศเมียนมาร์มีการ

⁵ อารี จำปาคลาย, “การส่งเงินกลับบ้านของผู้ย้ายถิ่นจากพม่า ลาว และเขมร ที่มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจในครัวเรือนของประเทศต้นทาง,” (สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2551): 2-15.

⁶ World Bank, “Migration and remittances: recent developments and outlook,” *Migration and Development Brief* 22. (2015) : 1-27.

⁷ Jerrold W. Huguet and Aphichat Chamrathirong, *Thailand migration Report 2011: Migration for development in Thailand: Overview and tools for policymakers* (Bangkok: International Organization for Migration, 2011): 7-39.

⁸ Aree Jampaklay and Sirinan Kittisuksathit, “Migrant workers’ remittances: Cambodia, Lao PDR and Myanmar” (Thailand: ILO Regional Office for Asia and the Pacific, 2009): 9-67.

เปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญทางด้านการเงินการธนาคารหลายประการ ประกอบด้วย การผ่อนคลายมาตรการทางการเงินการธนาคาร โดยเริ่มให้ใบอนุญาตธนาคารพาณิชย์ใหม่ และต่อมาได้เพิ่มบทบาทธนาคารพาณิชย์ให้สามารถทำธุรกรรมการเงินเพิ่มเติม รวมไปถึงการเปิดให้บริการเงินโอนกลับของแรงงานเมียนมาร์ รวมทั้งธนาคารพาณิชย์ไทยและธนาคารพาณิชย์เมียนมาร์หลายแห่งมีการจับคู่ร่วมมือกันเป็นธนาคารพันธมิตร (correspondent bank) ซึ่งกันและกัน การผ่อนคลายการนำเงินออกไปยังประเทศเพื่อนบ้านที่มีพรมแดนติดกันจาก 5 แสนบาทเป็น 2 ล้านบาท⁹ เพื่อช่วยอำนวยความสะดวกในการทำธุรกรรมการเงินระหว่างกัน โดยทั้งหมดข้างต้นจะช่วยสนับสนุนให้มีการทำธุรกรรมการเงินผ่านระบบธนาคารพาณิชย์มากขึ้น

อย่างไรก็ตามแม้ว่าประเทศเมียนมาร์จะมีการเปลี่ยนแปลงด้านระบบการเงินการธนาคารในทิศทางที่ดีขึ้น แต่จากการสำรวจแรงงานเมียนมาร์ในไทยในปี พ.ศ. 2556 จำนวน 1,023 ราย ใน 12 จังหวัด พบว่า ร้อยละ 94 จะโอนเงินนอกระบบ ทั้งการใช้โปยกั๊ว การฝากเงินสดกลับไปกับญาติ การซื้อสินค้ากลับประเทศ และการถือเงินสดกลับเอง¹⁰ สาเหตุที่แรงงานนิยมการโอนนอกระบบผ่านตัวกลางหรือนายหน้า ที่เรียกว่า โปยกั๊ว หรือ เอ็งเจีย ในภาษาเมียนมาร์ เนื่องจากระยะเวลาโอนสั้นได้เงินเร็ว และกระบวนการใช้เวลาไม่เกิน 1 วัน เพราะจุดรับเงินห่างจากบ้านประมาณ 10 นาที และในบางพื้นที่บริการโอนเงินถึงบ้านและยังไม่ต้องใช้เอกสารประกอบ ทำให้สะดวก หลีกเลียงความยุ่งยากในการทำธุรกรรมและไม่เก็บเอกสารที่เกี่ยวข้องหลังจากทำธุรกรรมเสร็จ¹¹ แต่ก็มีค่าใช้จ่ายสูงกว่าราคาที่ใช้เป็นราคารมาตรฐานของการใช้บริการธนาคารพาณิชย์ (100 – 500 บาท) ทั้งยังมีความเสี่ยงต่อการสูญหาย โดยในระบบโปยกั๊วนั้นจะต้องมีพ่อค้าเงินนอกระบบหรือ ตัวแทนหักบัญชี (Clearing Agent) ทำหน้าที่เป็นคนกลางเสมือนเป็นนายธนาคารในการรับโอนหรือส่งมอบเงินให้แก่บุคคลที่ผู้ใช้บริการ จึงเข้าข่ายเป็นการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติ

⁹ กรมอาเซียน, ส่วน AFTA Unit “การค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์จะเพิ่มขึ้น หลังจากเมียนมาร์เปิดใช้ชาณ ด่านชายแดน,” กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, www.thaifta.com/thaifta/portals/0/mm_border_trade.pdf (สืบค้นเมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2558).

¹⁰ Australian National University อ้างถึงใน สมศักดิ์ วงศ์ปัญญาถาวร และคณะธนาคารแห่งประเทศไทย, “แนวทางพัฒนาการชำระเงินชายแดนไทย-เมียนมาร์.” (ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคเหนือ, 2556), 3.

¹¹ สมศักดิ์ วงศ์ปัญญาถาวร และคณะธนาคารแห่งประเทศไทย, “แนวทางพัฒนาการชำระเงินชายแดนไทย-เมียนมาร์,” , 4.

ควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พ.ศ. 2485 เนื่องจากเป็นการโอนปัจจัยการชำระเงินต่างประเทศจะทำได้
นั้นต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงาน

นอกจากนี้กลุ่มที่รับหน้าที่โอนเงินกลับแบบไม่เป็นทางการนี้ อาจเกี่ยวข้องกับ
กิจกรรมที่ผิดกฎหมายอื่นๆ ด้วยอาทิ การค้ำนุชย์ การฟอกเงินซึ่งเป็นหนึ่งในความผิดมูลฐานตาม
พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 ธนาคารพาณิชย์ของไทยจึงควรเข้ามา
มีบทบาทในการให้บริการแก่แรงงานเมียนมาร์ เช่น บริการเครื่องเอทีเอ็มเป็นภาษาเมียนมาร์ หรือ
บริการโอนเงินไปประเทศเมียนมาร์ เพื่อสนองต่อความต้องการของแรงงานเมียนมาร์ที่ต้องการโอน
เงินกลับบ้านด้วยความปลอดภัยแทนการโอนผ่านนายหน้า เนื่องจากเงินโอนกลับของแรงงานต่างด้าว
อาจเป็นรายได้หลักของครอบครัว รวมทั้งเพื่อให้เงินโอนกลับเกิดประโยชน์สูงสุดกับการพัฒนาชุมชน
ในประเทศเมียนมาร์ เพราะมูลค่าของเงินโอนกลับจะลดลงหากมีการโอนเงินผ่านช่องทางอย่างไม่เป็น
ทางการ ในขณะที่เงินโอนกลับผ่านช่องทางอย่างเป็นทางการได้แก่การโอนผ่านธนาคารจะถูกนำไปใช้
ในการพัฒนาได้มากกว่า การเอื้อความสะดวกให้มีการโอนเงินกลับผ่านช่องทางธนาคารจึงเป็นการ
สนับสนุนให้มีการใช้เงินโอนกลับอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งนอกจากจะเป็นประโยชน์กับประเทศเมียนมาร์
แล้ว ยังจะเป็นประโยชน์สำหรับประเทศไทยที่ต้องการแรงงานต่างด้าวเข้ามาทำงานในหลายภาคส่วน
ของการจ้างงาน และการโอนเงินผ่านธนาคารพาณิชย์จะช่วยในเรื่องของการบันทึกข้อมูลที่ต้อง
ในทางสถิติในการโอนเงินกลับของแรงงานเมียนมาร์ในประเทศไทยอีกด้วย

ปัจจุบันประเทศไทยกำลังอยู่ในระหว่างการจัดระเบียบแรงงานต่างด้าวซึ่งจะทำให้มี
แรงงานเมียนมาร์ที่ถูกกฎหมายมากขึ้น สำหรับการอำนวยความสะดวกด้านธุรกรรมการโอนเงินกลับ
ประเทศของแรงงานเมียนมาร์ในต่างประเทศ แม้ว่าในปัจจุบันรัฐบาลเมียนมาร์จะยังไม่อนุญาตให้
ธนาคารต่างชาติดำเนินธุรกรรมในประเทศเมียนมาร์ได้ แต่ได้อนุญาตให้ธนาคารของประเทศเพื่อน
บ้านที่มีแรงงานเมียนมาร์อาศัยอยู่ร่วมมือกับธนาคารท้องถิ่นในการโอนเงินของแรงงานเมียนมาร์กลับ
สู่ประเทศ เช่น ในส่วนของประเทศไทยธนาคารกสิกรไทยได้ร่วมมือกับธนาคาร Asia Green
Development และ Co-Operative Bank ธนาคารไทยพาณิชย์ได้ร่วมมือกับธนาคาร Kanbawza
เพื่อการอำนวยความสะดวกด้านการโอนเงิน ในระยะเริ่มต้นการให้บริการโอนเงินระหว่างสอง
ประเทศอาจมีความยุ่งยากด้วยข้อจำกัด แต่ในอนาคตมีแนวโน้มว่าการทำธุรกรรมทางการเงินและ

ความร่วมมือของสถาบันทางการเงินทั้ง 2 ประเทศจะเพิ่มสูงขึ้น โดยคาดว่ารัฐบาลของประเทศเมียนมาร์จะอนุญาตให้ธนาคารต่างชาติดำเนินธุรกรรมเต็มรูปแบบต่อไป¹²

จากสาเหตุที่กล่าวมาเบื้องต้นคือแรงงานต่างด้าวสัญชาติเมียนมาร์ที่ได้รับอนุญาตในประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ แต่ในปัจจุบันการโอนเงินกลับของแรงงานเมียนมาร์ผ่านระบบธนาคารพาณิชย์ถือได้ว่าเป็นสัดส่วนที่น้อย และในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา แม้ว่าสภาพแวดล้อมด้านการค้าการลงทุน รวมถึงระบบสถาบันการเงินในประเทศเมียนมาร์ มีการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ดีขึ้น จากนโยบายการปฏิรูปเศรษฐกิจและการเงิน แต่ธุรกรรมการโอนเงินจากไทยไปยังประเทศเมียนมาร์ส่วนใหญ่ยังทำผ่านนอกระบบ ซึ่งถือเป็นอุปสรรคและข้อจำกัดในระยะยาว หากมีการพัฒนาการโอนเงินระหว่างประเทศไทย-ประเทศเมียนมาร์ผ่านระบบธนาคารพาณิชย์มากขึ้น ก็จะเป็นประโยชน์ต่อภาคธุรกิจในระยะยาว ทำให้การชำระเงินระหว่างกันอยู่บนพื้นฐานที่ปลอดภัย สะดวก รวดเร็ว ด้วยต้นทุนที่สมเหตุสมผล¹³ ดังนั้นการค้นคว้าอิสระฉบับนี้จึงมุ่งวิเคราะห์ถึงอุปสรรคที่ทำให้แรงงานสัญชาติเมียนมาร์ในไทยไม่นิยมใช้บริการโอนเงินกลับผ่านระบบธนาคารพาณิชย์ โดยมุ่งวิเคราะห์กฎหมายหรือหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง เช่น พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2551 พระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินพutschกราช 2485 กฎกระทรวงและประกาศที่เกี่ยวข้องว่ามีผลกระทบต่อการโอนเงินผ่านระบบธนาคารพาณิชย์ของแรงงานเมียนมาร์ในประเทศไทยหรือไม่ นอกจากนี้ยังมีการสำรวจภาคสนามโดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแรงงานเมียนมาร์ จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 300 คน จำแนกตามประเภทกิจการ เป็น 3 กลุ่ม คือ ภาคการก่อสร้าง ภาคโรงงานการผลิต และลูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคล เพื่อสำรวจทัศนคติ และสาเหตุที่แรงงานเมียนมาร์ไม่เลือกใช้บริการพาณิชย์ในการโอนเงินกลับ

1.2 โจทย์การวิจัย

¹² สถานเอกอัครราชทูตไทย กรุงย่างกุ้ง, “การปฏิรูปด้านการเงินการธนาคาร,” สถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงย่างกุ้ง, <http://www.thaiembassy.org/yanon/th/business/26195-การปฏิรูปด้านการเงินการธนาคาร.html> (สืบค้นเมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2558).

¹³ สมศักดิ์ วงศ์ปัญญาถาวร และคณะธนาคารแห่งประเทศไทย, “แนวทางพัฒนาการชำระเงินชายแดน ไทย-เมียนมาร์,” 6.

ศึกษาอุปสรรคที่ทำให้แรงงานสัญชาติเมียนมาร์ในไทยไม่นิยมใช้บริการโอนเงินกลับผ่านระบบธนาคารพาณิชย์ โดยวิเคราะห์มาตรการทางกฎหมายที่ใช้ในการควบคุมแรงงานต่างด้าว และมาตรการทางกฎหมายของไทยที่ใช้ควบคุมการโอนเงินของแรงงานเมียนมาร์ปัจจุบันว่ามีความเหมาะสมและช่วยส่งเสริมให้แรงงานเมียนมาร์สามารถโอนเงินค่าแรงผ่านธนาคารพาณิชย์ได้มากขึ้น หรือเป็นอุปสรรคในการเข้าถึงการทำธุรกรรมผ่านธนาคารพาณิชย์

1.3 สมมติฐาน

1.3.1 มาตรการทางกฎหมายของไทยที่ใช้ในการควบคุมแรงงานต่างด้าวและ มาตรการทางกฎหมายของไทยที่ควบคุมการโอนเงินของแรงงานเมียนมาร์ที่ใช้ปัจจุบันเป็นปัจจัยที่เป็น อุปสรรคต่อการทำธุรกรรมโอนเงินกลับประเทศของแรงงานเมียนมาร์ผ่านระบบธนาคารพาณิชย์

1.3.2 ความสะดวกของผู้รับเงินปลายทางเป็นปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการโอนเงิน กลับประเทศของแรงงานเมียนมาร์ผ่านระบบธนาคารพาณิชย์

1.4 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.4.1 ศึกษาอุปสรรคที่ทำให้แรงงานเมียนมาร์ที่ถูกกฎหมายในไทยไม่นิยมใช้บริการ โอนเงินกลับผ่านระบบธนาคารพาณิชย์

1.4.2 ศึกษา วิเคราะห์ความเหมาะสมของกฎหมายภายในของไทยที่มีผลต่อการ เข้าถึงการทำธุรกรรมโอนเงินกลับประเทศของแรงงานเมียนมาร์

1.4.3 ศึกษาถึงกระบวนการและต้นทุนของแรงงานเมียนมาร์ที่ถูกกฎหมายในการ เข้าถึงธุรกรรมการโอนเงินผ่านธนาคารพาณิชย์

1.5 ขอบเขตการศึกษา

การค้นคว้าอิสระนี้ศึกษาเฉพาะอุปสรรคในการโอนเงินกลับของแรงงานเมียนมาร์ที่ ได้รับอนุญาตทำงานในประเทศไทยผ่านระบบธนาคารพาณิชย์ โดยศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายที่ เกี่ยวข้อง เช่น พระราชบัญญัติการทำงานคนต่างด้าว พ.ศ. 2551 พระราชบัญญัติควบคุมการ แลกเปลี่ยนเงินพุทธศักราช 2485 และกฎกระทรวงและประกาศที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการสำรวจ ภาคสนาม โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแรงงานเมียนมาร์จำนวน 300 คน จำแนกตามประเภทกิจการเป็น 3

กลุ่ม คือ ภาคการก่อสร้าง ภาคโรงงานการผลิต และลูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคล เพราะจากการสำรวจของสำนักบริหารแรงงานต่างด้าว กระทรวงแรงงาน จำนวนแรงงานคงเหลือ ณ เดือนธันวาคม ปี พ.ศ. 2557 แรงงาน 3 ประเภทนี้มีเป็นจำนวนมากเป็นอันดับต้น

1.6 วิธีดำเนินการวิจัย

1.6.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)

เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกด้วยการสำรวจจากแบบสอบถาม โดยเลือกแรงงานเมียนมาร์ซึ่งทำงานอยู่ในประเภทกิจการ เป็น 3 กลุ่ม คือ การก่อสร้าง ภาคโรงงานการผลิต และลูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคล โดยสัมภาษณ์เกี่ยวข้องทางการโอนเงินกลับที่เลือกทำรายการ สาเหตุของการเลือกช่องทางการโอนเงินกลับ การปรับตัวในการดำเนินการหาความต้องการโอนเงินผ่านธนาคารพาณิชย์ โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา

1.6.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

ได้จากการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่างๆ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการทบทวนวรรณกรรม ซึ่งแหล่งที่มาของข้อมูลต่างๆ เหล่านี้ ได้แก่ หนังสือตำรา รายงานการวิจัย วารสาร สิ่งพิมพ์ หนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ต และเอกสารอื่นๆ เช่น รายงานการประชุม การสัมมนา วิชาการ เป็นต้น

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.7.1 สามารถเป็นข้อมูลในการกำหนดหลักเกณฑ์ของธนาคารพาณิชย์ในการทำธุรกรรมโอนเงินของแรงงานเมียนมาร์

1.7.2 สามารถเปรียบเทียบต้นทุนที่เกิดขึ้นจากระเบียบของธนาคารพาณิชย์ที่อยู่ภายใต้กฎหมายภายในว่ามากกว่าหรือน้อยกว่าการทำธุรกรรมผ่านช่องทางผิดกฎหมาย

1.7.3 นำไปใช้เป็นข้อมูลในการศึกษาต่อยอดในเรื่องของแรงงานเมียนมาร์ที่มีบทบาทในภาคเศรษฐกิจและสังคมไทยมากขึ้นเรื่อยๆ

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง อุปสรรคการทำธุรกรรมโอนเงินกลับประเทศของแรงงานเมียนมาร์ผ่านระบบธนาคารพาณิชย์ภายใต้มาตรการออกใบอนุญาตทำงานของประเทศไทย พบงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและน่าสนใจ ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็นประเด็น ดังนี้

- 2.1 ความสำคัญของการโอนเงินกลับของแรงงานต่างด้าว
- 2.2 ปัจจัยที่มีผลต่อการโอนเงินกลับของแรงงานต่างด้าว
- 2.3 ช่องทางการโอนเงินกลับของแรงงานเมียนมาร์จากประเทศไทยไปประเทศเมียนมาร์
- 2.5 การเลือกช่องทางการโอนกลับเงินจากประเทศไทยไปประเทศเมียนมาร์ของแรงงานเมียนมาร์
- 2.5 นโยบายของประเทศเมียนมาร์เกี่ยวกับการโอนเงินกลับของแรงงานเมียนมาร์

2.1 ความสำคัญของการโอนเงินกลับของแรงงานต่างด้าว

การศึกษาอุปสรรคในการโอนกลับของแรงงาน ต้องทราบความสำคัญของการโอนเงินกลับ เพื่อที่จะนำไปสู่การหาอุปสรรคนั้นและการแก้ปัญหาในอนาคตได้ ซึ่งได้มีงานวิจัยที่ได้กล่าวถึงความสำคัญของการโอนเงินกลับของแรงงานต่างด้าว ดังนี้

Slobodan Djajic¹⁴ ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับการเคลื่อนโอนเงินกลับของแรงงานต่างด้าวในปี ค.ศ. 1986 พบว่าการที่แรงงานต่างด้าวเคลื่อนย้ายตนไปทำงานยังประเทศที่ไม่ใช่ประเทศของตนนั้น ประเด็นสำคัญแรงงานจะคำนึงถึงคือสวัสดิการหรือคุณภาพชีวิตของผู้ที่คอยอยู่ที่บ้านเกิด แต่ในขณะนั้น (ค.ศ.1986) ยังไม่ปรากฏข้อมูลการโอนเงินกลับของแรงงานต่างด้าวให้เท่าที่ควร และ

¹⁴ Slobodan Djajic, "International Migration, Remittances and Welfare in a Dependent Economy," *Journal of Development Economics* 21(2): May (1986): 229–234.

Adams and Page¹⁵ ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับการส่งเงินกลับของแรงงานต่างด้าวในประเทศกำลังพัฒนา พบว่าการโอนเงินกลับของแรงงานต่างด้าวไปยังบ้านเกิดของตนยังเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนา ศักยภาพของประเทศผู้รับเงินที่เป็นกำลังพัฒนา เช่นเดียวกับที่ Sean Turnell, Alison Vicary and Wylie Bradford¹⁶ ซึ่งศึกษาการส่งเงินกลับของแรงงานเมียนมาร์พบว่าการโอนเงินกลับของแรงงาน ไม่ได้เกิดประโยชน์เฉพาะตัวผู้รับเงินแต่ละบุคคลเท่านั้น แต่จะส่งผลดีต่อเศรษฐกิจของประเทศนั้นๆ ด้วย เรียกว่าจะส่งผลทวีคูณต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศผู้รับเงินเพราะเป็นการกระตุ้นกิจกรรมทาง เศรษฐกิจภายในประเทศ อีกทั้งเป็นแนวทางที่เอื้อต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและความมั่นคง และจากรายงานของธนาคารโลก ในปี พ.ศ. 2557 การโอนเงินกลับของแรงงานข้ามชาติมีมูลค่าสูงถึง 436 พันล้านเหรียญสหรัฐ แต่จำนวนดังกล่าวไม่ได้รวมการโอนเงินผ่านช่องทางอื่นๆ ที่ไม่ใช่ช่องทาง การโอนเงินอย่างเป็นทางการ¹⁷ ยิ่งแสดงให้เห็นถึงความมหาศาลของมูลค่าของการโอนเงินกลับของ แรงงานต่างด้าวชัดเจนยิ่งขึ้น อีกทั้ง Demircuc-Kunt et al.¹⁸ ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับการเงินและการ ธนาคาร พบว่าการโอนเงินกลับของแรงงานกระตุ้นการขยายตัวของภาคธนาคาร โดยได้ยกการโอน เงินกลับของชาวเม็กซิโกที่แสดงให้เห็นว่ามีผลกระทบด้านการขยายตัวของขยายเครือข่ายสาขาของ ธนาคาร

โดยสรุปแล้วงานวิจัยส่วนใหญ่จะศึกษาถึงผลที่มีต่อประเทศผู้รับเงินหรือประเทศผู้ ส่งออกแรงงาน แต่อย่างทีกล่าวไปแล้วในหัวข้อก่อนหน้านี้ว่า การโอนเงินกลับโดยผ่านระบบ ธนาคารพาณิชย์เป็นการทำธุรกรรมที่ไม่ขัดต่อกฎหมายภายในของประเทศ และป้องกันการทำ ธุรกรรมอันพึงต้องสงสัย หรือทุจริต รวมทั้งสามารถนำข้อมูลทางธุรกรรมไปใช้ในการรวบรวมทางสถิติ เพื่อใช้พัฒนาที่เป็นประโยชน์อื่นๆ ต่อไปได้

¹⁵ Adams and Page, “Do International Migration and Remittances Reduce Poverty in Developing Countries,” *World Development* 33(10): October (2005): 1645–1669.

¹⁶ Sean Turnell, Alison Vicary and Wylie Bradford, “Migrant Worker Remittances and Burma: An Economic Analysis of Survey Results,” (Burma Economic Watch Macquarie University, 2010): 3-18.

¹⁷ World Bank, “Migration and remittances,” 1-27.

¹⁸ Demircuc-Kunt et al., “Remittances and banking sector breadth and depth: evidence from Mexico,” *Journal of Development Economics* 95(2), (2011): 229-241.

2.2 ปัจจัยที่มีผลต่อการโอนเงินกลับของแรงงานต่างด้าว

Shivani Puri and Tineke Ritzema¹⁹ ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการโอนเงินกลับของแรงงานต่างด้าวที่พบว่า การโอนเงินกลับของแรงงานต่างด้าวจะมีมูลค่ามากหรือน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับปัจจัยเหล่านี้ คือ ประเภทของงานที่แรงงานต่างด้าวทำ รายได้ที่แรงงานต่างด้าวได้รับ เศรษฐกิจทั้งประเทศของประเทศเจ้าของแรงงานต่างด้าวและของประเทศที่แรงงานต่างด้าวไปทำงาน อัตราแลกเปลี่ยนของเงินตราต่างประเทศ ความเสี่ยงทางการเงินเมือง ช่องทาง ความสะดวกในการโอนเงินกลับ เป็นต้น

2.3 ช่องทางการโอนของแรงงานเมียนมาร์

ช่องทางการโอนเงินกลับของแรงงานเมียนมาร์ในไทยนั้นมีหลายช่องทาง ทั้งถูกกฎหมาย และผิดกฎหมายซึ่ง Koji KUBO²⁰ ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาช่องทางการโอนเงินกลับของแรงงานเมียนมาร์ในไทยได้จำแนกช่องทางการโอนเงินกลับของแรงงานเมียนมาร์ไว้ คือ (1) ธนาคารพาณิชย์ (2) นิติบุคคลรับอนุญาต และ (3) ช่องทางการโอนอย่างไม่เป็นทางการ แต่ในการวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะอุปสรรคในการโอนผ่านธนาคารพาณิชย์เท่านั้น จากการศึกษาของ Tun Min Sandar²¹ ซึ่งศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการโอนเงินกลับของแรงงานเมียนมาร์ในจังหวัดสมุทรสาคร และ Linda Deelen and Pracha Vasuprasat²² ศึกษาเกี่ยวกับการส่งเงินกลับของแรงงานกัมพูชาและลาวในประเทศไทย พบว่าช่องทางการโอนเงินที่ได้รับความนิยมมากที่สุดของแรงงานเมียนมาร์คือช่อง

¹⁹ Shivani Puri and Tineke Ritzema, “Migrant Worker Remittances, Micro-Finance and the Informal Economy: Prospects and Issues,” *Social Finance Working Paper No. 21*, (1999) : 15-25.

²⁰ Koji KUBO, “Evolving Informal Remittance Methods of Myanmar Migrant Workers in Thailand,” (Institute of Developing Economies, Japan External Trade Organization, 2015): 5-6.

²¹ Tun Min Sandar, “Study of Factors Influencing Remittances of Myanmar Migrants (Case Study in Samut Sakhon, Thailand),” (Vahu Development Institute, 2011): 4-9.

²² Deelen and Pracha Vasuprasat, “Migrant Workers’ Remittances from Thailand to Cambodia, Lao PDR and Myanmar : Synthesis Report on Survey Findings in Three Countries and Good Practices,” (ILO/Japan Project on Managing Cross-border Movement of Labour in Southeast Asia Regional Office for Asia and the Pacific, 2009): 3-27.

ทางการโอนอย่างไม่เป็นทางการ ที่เรียกว่า “Hundi System” หรือเรียกอีกอย่างว่าช่องทางการโอนผ่านนายหน้าตนเอง ช่องทางนี้จะมีตัวแทนอยู่ในประเทศต้นทางและปลายทาง การทำธุรกรรมเกิดขึ้นโดยตัวแทนจากประเทศไทยจะส่งข้อความหรือโทรศัพท์ไปยังตัวแทนที่ประเทศเมียนมาร์ เพื่อที่จะให้ตัวแทนชำระเงินให้แก่ผู้รับปลายทาง

ในขณะเดียวกันผลงานวิจัยของอีเลน เพียร์สัน, สุริย์พร พันพึ้ง และคณะที่วิจัยแรงงานต่างด้าว²³ ซึ่งศึกษาการจ้างแรงงานต่างด้าวในประเทศไทย พบว่าช่องทางที่แรงงานต่างด้าวใช้ในการโอนเงินกลับมากที่สุดคือช่องทางการโอนเงินกลับผ่านนายหน้า ตามตารางที่ 2.3

ตารางที่ 2.1 แรงงานต่างด้าวจำแนกตามช่องทางที่แรงงานใช้โอนเงินกลับบ้านและภาคการจ้างงาน

ช่องทางในการโอนเงินกลับ บ้านของแรงงาน	เกษตรกรรม	ประมง	โรงงาน	เฉลี่ย (%)
ผ่านนายหน้า	40.3	68.4	60.0	55.9
ผ่านญาติ	8.6	23.1	14.6	18.6
อื่น ๆ	8.4	11.1	6.9	8.7
ผ่านธนาคาร	9.3	1.7	13.1	8.2
ผ่านนายจ้าง	10.9	0.0	7.7	6.4
ไม่ทราบ	3.1	7.7	3.1	4.5
จัดการส่งด้วยตนเอง	10.8	0.0	0.0	3.7

²³ อีเลน เพียร์สัน, สุริย์พร พันพึ้ง และคณะที่วิจัย แรงงานต่างด้าว, “การจ้างแรงงานข้ามชาติในประเทศไทย: งานหนัก จ่ายน้อย และไม่ได้รับการคุ้มครอง เล่ม หนึ่ง,” (โครงการระหว่างประเทศว่าด้วยการแก้ไขปัญหาการใช้แรงงานเด็กองค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO), 2549).

ตารางที่ 2.1 แรงงานต่างด้าวจำแนกตามช่องทางที่แรงงานใช้โอนเงินกลับบ้านและภาคการจ้างงาน (ต่อ)

ช่องทางในการโอนเงินกลับบ้านของแรงงาน	เกษตรกรรม	ประมง	โรงงาน	เฉลี่ย (%)
ผ่านเพื่อน	4.8	0.9	0.8	2.1
ผ่านเพื่อนร่วมงาน	0.0	0.0	1.5	0.5
ผ่านมูลนิธิ/องค์กรพัฒนาเอกชน	0.8	0.0	0.0	0.3
ผ่านไปรษณีย์	0.0	0.0	0.8	0.3
ระบบบริการโอนเงินกลับบ้านอย่างเป็นทางการ	0.0	0.0	0.0	0.0

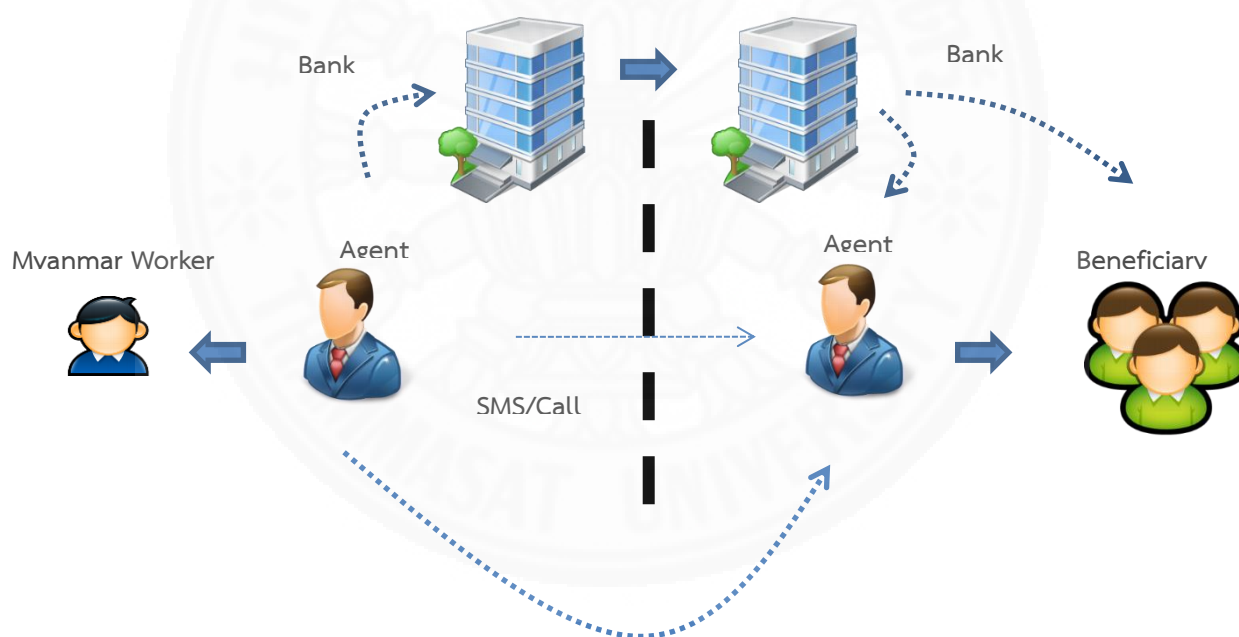
ที่มา: การจ้างแรงงานข้ามชาติในประเทศไทย:งานหนัก จ่ายน้อย และไม่ได้รับการคุ้มครองเล่ม 1 ปี 2549

ผลจากการศึกษาพบว่าช่องทางที่แรงงานต่างด้าวใช้บริการมากที่สุดคือ “นายหน้า” หรือในประเทศไทยรู้จักกันในนาม “โพงก๊วน” ในขณะที่การโอนเงินกลับผ่านธนาคารพาณิชย์โดยเฉลี่ยแล้วมีเพียงแค่ร้อยละ 8 ของการสำรวจทั้งหมด ในประเทศไทยเชื่อกันว่าโพงก๊วนเป็นกิจการที่มีการพัฒนามาจากชาวจีนที่มาจากฮกเกี้ยนและทำมาหากินอยู่ในประเทศไทยที่จะโอนเงินดังกล่าวกลับไปยังญาติพี่น้องชาวจีนที่อาศัยอยู่ในประเทศจีน ทั้งนี้เนื่องจากในสมัยนั้นระบบการเงินการธนาคารยังไม่เจริญก้าวหน้าเหมือนเช่นทุกวันนี้ แต่ในปัจจุบันแม้ระบบการเงินการธนาคารจะเจริญก้าวหน้ากว่าในอดีตก็ตาม แต่ระบบ โพงก๊วนก็ยังคงได้รับความนิยมอยู่ในกลุ่มพ่อค้าแม่ค้าและนักธุรกิจ รวมทั้งแรงงานต่างด้าวอยู่ ทั้งนี้เนื่องจากความเชื่อที่ว่าระบบการเงินการธนาคารในสมัยปัจจุบันถูกควบคุมและครอบงำโดยกฎระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้องที่มากมายจนกลายเป็นอุปสรรคต่อการทำธุรกรรมทางการเงิน ไม่ว่าจะเป็นพระราชบัญญัติควบคุมอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา พ.ศ. 2485, พระราชบัญญัติการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ซึ่งวรรณทิ รุ่งเรือง

สภากุล²⁴ อธิบายเกี่ยวกับกระบวนการการทำงานของโปยกั๊วไว้คือ จะต้องมืพ่อคำการเงินนอกระบบ หรือ “ตัวแทนหักบัญชี” (Clearing Agent) คอยทำหน้าที่เป็นคนกลางเสมือนเป็นนายธนาคารในการ รับโอนหรือส่งมอบเงินให้แก่บุคคลที่ผู้ใช้บริการโปยกั๊วระบุ ซึ่งอาจจะเป็นผู้ใช้บริการโปยกั๊วเอง หรือบุคคลอื่นๆ ที่ผู้ใช้โปยกั๊วระบุไว้ก็ได้ โดยผู้ที่มีสิทธิจะได้รับเงินจากพ่อคำการเงินนอกระบบ ได้นั้นก็ต้องต้องบุคคลที่มี “หลักฐานการรับเงิน” หรือ “โปยกั๊ว” เท่านั้น ซึ่งหลักฐานการรับเงินหรือโปยกั๊วนั้น อาจจะเป็นธนบัตรหรือสิ่งอื่นๆตามแต่จะตกลงกันระหว่างผู้ใช้บริการโปยกั๊วและพ่อคำการเงินนอกระบบ ดังนั้นในระบบโปยกั๊วจะมีบุคคลที่เกี่ยวข้องด้วยกัน 3 ฝ่าย คือ

- (1) ผู้ใช้บริการโปยกั๊ว
- (2) พ่อคำการเงินนอกระบบหรือ “ตัวแทนหักบัญชี” (Clearing Agent)
- (3) ผู้รับเงิน

หรือสามารถอธิบายด้วยภาพดังนี้ (ภาพที่ 2.1)

ภาพที่ 2.1 การโอนเงินผ่านตัวกลางผิดกฎหมายของแรงงานเมียนมาร์ในประเทศไทย, การสำรวจโดย ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคเหนือ ปี พ.ศ. 2556

²⁴ วรรณพณี รุ่งเรืองสภากุล, “มารู้จัก : ระบบโปยกั๊ว,” GotoKnow. <https://www.gotoknow.org/posts/291152> (สืบค้นเมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2558).

จากภาพจะแบ่งประเภทของตัวกลาง 2 พวกคือ (1) ตัวกลางที่เดินทางข้ามประเทศเองและ (2) ตัวกลางที่โอนเงินผ่านช่องทางคารพานิษฐ์

(1) ตัวกลางที่เดินทางข้ามประเทศเอง แรงงานเมียนมาร์จะนำเงินบาทหรือทองคำไปยังตัวแทน ณ ฝั่งประเทศไทยและตัวแทนจะเดินทางไปยังประเทศเมียนมาร์เพื่อนำเงินบาทหรือทองคำไปแลกเป็นเงินจ๊ิตและนำไปให้ครอบครัวของแรงงาน ตัวแทนประเภทนี้อาจเป็นนายหน้า ญาติหรือคนรู้จักก็ได้

(2) ตัวกลางที่โอนเงินผ่านช่องทางคารพานิษฐ์ แรงงานเมียนมาร์จะนำเงินบาทไปยังตัวแทน ณ ฝั่งประเทศไทยและตัวแทนจะโอนเงินจากบัญชีของตัวเองผ่านธนาคารพานิษฐ์ไปยังตัวแทนฝั่งเมียนมาร์ ตัวแทนฝั่งเมียนมาร์ก็จะชำระเงินจ๊ิตให้แก่ผู้รับปลายทางตามวิธีที่ผู้รับเงินปลายทางสะดวก

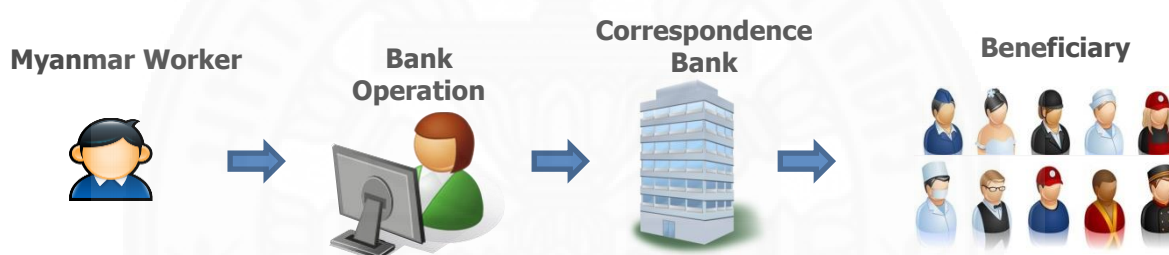
จากการศึกษาข้อมูลการทำงานของระบบโพยก๊วนทำให้สามารถตั้งข้อสังเกตว่าข้อได้เปรียบของระบบโพยก๊วนคือนายหน้าหรือตัวแทนเข้าถึงแรงงานเมียนมาร์ได้มากกว่าธนาคารพานิษฐ์เพราะนายหน้าโอนเงินมักจะเป็นคนที่นำแรงงานเข้ามายังประเทศไทยเป็นที่รู้จักในกลุ่มของแรงงานเมียนมาร์มาก่อน และการเดินทางอาจจะเป็นอุปสรรคที่ทำให้แรงงานใช้ในการตัดสินใจเลือกช่องทางในการโอนเงินกลับ

เนื่องจากยังไม่มีมาตรการทางกฎหมายใด ๆ ที่เข้ามาตรวจสอบดูแลการเงินนอกระบบประเภทนี้ ส่งผลให้ธุรกิจเกี่ยวกับโพยก๊วน เติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว และเอื้ออำนวยต่อการเคลื่อนย้ายเงินขององค์กรอาชญากรรมเพื่อการฟอกเงินได้เป็นอย่างดี จึงมีการศึกษาหาวิธีการป้องกันและปราบปรามการใช้โพยก๊วน โดยผ่านการประชุมหน่วยงานเฉพาะกิจระหว่างประเทศในหลายภูมิภาคของโลก FinCEN ในสหรัฐอเมริกา²⁵ เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่วิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินของประชาชนและผู้ต้องสงสัยซึ่งได้ข้อมูลมาจากหน่วยงานต่างๆ ของสหรัฐอเมริกา ซึ่งกลุ่มที่รับหน้าที่โอนเงินกลับแบบไม่เป็นทางการ อาจมีความเกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่ผิดกฎหมายอื่นๆ ด้วย อาทิ การค้า

²⁵ สีนาท ประยูรรัตน์. “ความคืบหน้ากฎหมายฟอกเงินเข้าสู่สภาและผลการประชุมFATFรวมถึงสร้างความเข้าใจเรื่องรูปแบบวิธีการฟอกเงินประเภทโพยก๊วน,” *ข่าวประชาสัมพันธ์สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน* ฉ.1 (2555): 1-3.

มนุษย์ การฟอกเงิน และยังอาจทำให้ประโยชน์จากการพัฒนาประเทศที่ประเทศเมียนมาร์จะได้รับจากเงินโอนกลับนั้นลดลงอีกด้วย

สำหรับการโอนเงินกลับของแรงงานผ่านธนาคารพาณิชย์นั้นในปัจจุบันธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยมีบริการเพื่อให้แรงงานชาวเมียนมาร์ที่มาประกอบอาชีพต่างๆ ภายในประเทศไทย สามารถโอนเงินกลับไปยังประเทศเมียนมาร์ผ่านธนาคารพาณิชย์แทนการโอนเงินโดยวิธีผ่านนายหน้าหรือวิธีการอื่นๆ ที่มีความเสี่ยงและค่าธรรมเนียมที่สูง ซึ่งกระบวนการการโอนเงินกลับผ่านธนาคารพาณิชย์สามารถทำได้ทั้งการทำธุรกรรมผ่านสาขาของธนาคารหรือผ่านเครื่องเอทีเอ็ม โดยสามารถอธิบายกระบวนการการทำธุรกรรมได้ ดังนี้ (ภาพที่2.2)

ภาพที่ 2.2 การโอนเงินกลับผ่านธนาคารพาณิชย์ของแรงงานเมียนมาร์ในประเทศไทย, ธนาคารกสิกรไทย ณ เดือนสิงหาคม 2558

จากภาพจะเห็นว่าแรงงานเมียนมาร์จะต้องเดินทางไปทำธุรกรรมโอนเงินที่ธนาคารหรือเครื่องเอทีเอ็ม และธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยจะดำเนินการโอนเงินของแรงงานไปให้ปลายทาง ณ ธนาคารปลายทาง (Correspondence Bank) ที่ผู้รับเงินมีบัญชีอยู่โดยผู้รับเงินสามารถมารับเงินได้ที่สาขาของธนาคารปลายทางดังกล่าว

2.4 การเลือกช่องทางการโอนเงินของแรงงานเมียนมาร์

อุปสรรคที่สำคัญในการโอนเงินกลับของแรงงานเมียนมาร์คือสถานะทางกฎหมายของแรงงาน แต่ในงานวิจัยครั้งนี้สนใจการโอนเงินของแรงงานที่ถูกกฎหมายเท่านั้น ซึ่ง Sean

Turnell, Alison Vicary and Wylie Bradford²⁶ พบว่านอกจากเหตุผลเรื่องสถานะทางกฎหมายแล้วการเลือกช่องทางการโอนเงินกลับของแรงงานเมียนมาร์อาจจะขึ้นอยู่กับสิ่งเหล่านี้ด้วย คือ

(1) วัฒนธรรมการโอนเงินของแรงงาน เนื่องจากแรงงานเมียนมาร์คุ้นเคยกับการโอนเงินแบบเดิมคือผ่านตัวกลางผิดกฎหมายและไม่เคยชินกับระบบของธนาคารพาณิชย์ทำให้ยังเลือกที่จะใช้วิธีการโอนเงินแบบเดิม

(2) ความไว้วางใจของแรงงาน เนื่องจากการโอนเงินผ่านตัวกลางผิดกฎหมายส่วนใหญ่จะผ่านนายหน้าที่ยึดกัน

(3) ความห่างไกลของธนาคารพาณิชย์เป็นอุปสรรคในการเดินทางโดยเฉพาะในชนบท

(4) การโอนเงินผ่านตัวกลางผิดกฎหมายมีความยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของเศรษฐกิจ การเมือง มากกว่าธนาคารพาณิชย์

(5) การโอนเงินผ่านตัวกลางผิดกฎหมายมีเงื่อนไขน้อยเมื่อเทียบกับการโอนผ่านธนาคารพาณิชย์

รวมถึง Linda Deelen and Pracha Vasuprasat²⁷ ซึ่งศึกษาการโอนเงินกลับของแรงงานลาว กัมพูชา และเมียนมาร์ในประเทศไทย พบเหตุผลที่คล้ายคลึงกันในการเลือกช่องทางการโอนเงินของแรงงานไว้ว่าการเลือกช่องทางการโอนผ่านตัวกลางผิดกฎหมายเพราะคิดว่าจะมีความสะดวก รวดเร็ว และไม่ทราบถึงวิธีการ กระบวนการโอนเงินผ่านช่องทางอื่น และ Adams²⁸ ซึ่งศึกษาว่าการส่งเงินกลับลดความยากจนหรือไม่ พบเหตุผลเพิ่มเติมว่าเหตุที่แรงงานเมียนมาร์นิยมใช้การโอนเงินผ่านนายหน้านั้นค่าใช้จ่ายไม่สูงมากประมาณ 2-10% ของยอดเงินที่โอน

²⁶ Turnell, Vicary and Bradford, “Migrant Worker Remittances and Burma: An Economic Analysis of Survey Results,” 3-18.

²⁷ Deelen and Vasuprasat, “Migrant Workers’ Remittances from Thailand to Cambodia, Lao PDR and Myanmar,” 3-27.

²⁸ Adams and Page, “Do International Migration and Remittances Reduce Poverty in Developing Countries,” 1645-1669.

2.5 นโยบายของประเทศเมียนมาร์เกี่ยวกับการโอนเงินกลับของแรงงานเมียนมาร์

Andy Hall²⁹ ซึ่งศึกษาประเทศเมียนมาร์และแรงงานเมียนมาร์ พบว่ารัฐบาลของประเทศเมียนมาร์ได้ดำเนินการเพื่อส่งเสริมแรงงานข้ามชาติอย่างเป็นทางการในโอนเงินกลับมาให้ครอบครัวของพวกเขาผ่านทางธนาคารของประเทศปลายทางที่เชื่อมโยงกับธนาคารเมียนมาร์ และรัฐบาลในขณะนั้นของประเทศเมียนมาร์ควรให้การสนับสนุนการโอนเงินกลับของแรงงานมากกว่าที่เป็น แต่ในปัจจุบันประเทศเมียนมาร์ได้มีความพยายามที่จะส่งเสริมด้านการเงินการธนาคารมากขึ้น โดยมีการจัดตั้งธนาคารของรัฐทั้งหมด 4 แห่ง ได้แก่ Myanmar Foreign TRADE BANK (MFTB), Myanmar Investment and Commercial Bank (MICB), Myanmar Economic Bank (MEB) และ Myanmar Agriculture and Development Bank (MADB) และในระหว่างปี พ.ศ. 2552 - พ.ศ. 2553 ประเทศเมียนมาร์ได้ดำเนินนโยบายการแปรรูปกิจการครั้งใหญ่ รวมถึงภาคการธนาคารด้วย โดยปัจจุบันมีธนาคารเอกชนท้องถิ่นทั้งหมด 19 ธนาคาร แต่เดิมรัฐบาลของประเทศเมียนมาร์อนุญาตให้เฉพาะธนาคารของรัฐบาลเท่านั้นที่สามารถทำธุรกรรมด้านสกุลเงินต่างประเทศได้ ในกลางเดือนกรกฎาคมปี พ.ศ. 2555 ธนาคารกลางเมียนมาร์ได้อนุญาตให้ธนาคาร Co-operative Bank ซึ่งเป็นธนาคารเอกชนของประเทศเมียนมาร์สามารถให้สามารถเปิดบัญชีเงินฝากเป็นบัญชีเงินสกุลต่างชาติได้ แต่จำกัดบุคคล/นิติบุคคลที่สามารถเปิดบัญชีดังกล่าวกับ Co-operative Bank เฉพาะองค์กรภาครัฐ กิจการที่มีรัฐถือหุ้นส่วนใหญ่อยู่เท่านั้น นอกจากนี้ธนาคารกลางเมียนมาร์มีนโยบายเพื่อสนับสนุนการเงินและการธนาคารเพิ่มขึ้น คือ

2.5.1 ความร่วมมือระหว่างธนาคารแห่งประเทศไทยกับธนาคารกลางเมียนมาร์

เมื่อวันที่ 19 มิถุนายนปี พ.ศ. 2555 ธนาคารแห่งประเทศไทยและธนาคารกลางเมียนมาร์ได้ลงนามในบันทึกความเข้าใจ (MOU) การให้ความร่วมมือและช่วยเหลือทางวิชาการ (Technical Assistance -TA) แก่ธนาคารกลางเมียนมาร์ เพื่อเสริมสร้างความรู้ และทักษะความชำนาญด้านการธนาคารกลางแก่พนักงาน ส่งเสริมความร่วมมือในด้านการแลกเปลี่ยนความช่วยเหลือ

²⁹ Andy Hall, “Myanmar and Migrant Workers: Briefing and Recommendations,” (Mahidol Migration Centre, 2012): 5-12.

ด้านเทคนิค เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของธนาคารกลางเมียนมาร์ และพัฒนาศักยภาพขององค์กรและบุคลากร ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาระบบการเงิน และโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศเมียนมาร์ และการรวมกลุ่มของประชาคมอาเซียนในระยะข้างหน้า

2.5.2 การเปิดสำนักงานผู้แทนของธนาคารต่างชาติในประเทศเมียนมาร์

เพื่อให้มีการพัฒนาศักยภาพของธนาคารท้องถิ่นในประเทศเมียนมาร์ พร้อมๆ กับการเปิดเสรีด้านการธนาคารให้มากขึ้น เพื่รองรับการรวมกลุ่มเป็นประชาคมเศรษฐกิจของอาเซียนรัฐบาลเมียนมาร์จึงได้มุ่งหมายที่จะดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ก. การอนุญาตให้ธนาคารต่างชาติเป็นสำนักงานผู้แทนในประเทศเมียนมาร์ แต่ยังไม่สามารถทำธุรกรรมทางการเงินได้ โดยธนาคารไทยที่จัดตั้งสำนักงานผู้แทนในประเทศเมียนมาร์ ได้แก่ ธนาคารกรุงเทพ ธนาคารกรุงไทย ธนาคารกสิกรไทย และธนาคารไทยพาณิชย์ ซึ่งในช่วงแรกการเปิดสำนักงานผู้แทน เป็นสร้างการรับรู้แบรนด์ให้แก่ชาวเมียนมาร์ เพื่อให้การให้ข้อมูลตลาดการค้าการลงทุน รวมถึงโครงการจับคู่ธุรกิจในอนาคต

ข. การส่งเสริมให้ธนาคารต่างชาติจัดตั้ง Joint Venture ร่วมกับธนาคารท้องถิ่น

ค. รัฐบาลเมียนมาร์จะอนุญาตให้ธนาคารต่างชาติดำเนินธุรกรรมเต็มรูปแบบในประเทศเมียนมาร์ได้

2.5.3 การอำนวยความสะดวกด้านธุรกรรมการโอนเงินกลับประเทศของแรงงานเมียนมาร์ในต่างประเทศ

แม้ว่าในปัจจุบัน รัฐบาลเมียนมาร์จะยังไม่อนุญาตให้ธนาคารต่างชาติดำเนินธุรกรรมในประเทศเมียนมาร์ได้ แต่ได้อนุญาตให้ธนาคารของประเทศเพื่อนบ้านที่มีแรงงานเมียนมาร์อาศัยอยู่ร่วมมือกับธนาคารท้องถิ่นในการโอนเงินของแรงงานเมียนมาร์กลับสู่ประเทศ ในส่วนของไทย ธนาคารกสิกรไทยได้ร่วมมือกับ Asia Green Development และ Co-Operative Bank ขยายเครือข่ายการให้บริการ โอนเงินไปประเทศพม่า ผ่านเครื่องเอทีเอ็ม โดยโอนเงินได้สูงสุด 100,000 บาทต่อคนต่อวัน และหากโอนเงินก่อนเวลา 14.00 น. จะสามารถรับเงิน ได้ภายใน 1 วัน ที่สาขาธนาคารในเครือข่าย (Affiliated Banks) ของ Asia Green Development และ Co-Operative Bank และธนาคารไทยพาณิชย์ได้ร่วมมือกับ Kanbawza Bank ซึ่งเป็นธนาคารพาณิชย์เอกชนอันดับ

หนึ่งในประเทศพม่า มีเครือข่ายสาขาและเครื่องเอทีเอ็มเป็นจำนวนมากเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับแรงงานเมียนมาร์ในประเทศไทยสามารถโอนกลับไปยังประเทศเมียนมาร์³⁰

³⁰ สถานเอกอัครราชทูตไทย กรุงย่างกุ้ง, “การปฏิรูปด้านการเงินการธนาคาร,” (สืบค้นเมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2558).

บทที่ 3

ระเบียบวิธีดำเนินการศึกษา

บทนี้อธิบายรายละเอียดวิธีการดำเนินการศึกษา (Methodology) โดยการค้นคว้าอิสระนี้มุ่งศึกษาถึงสาเหตุสำคัญที่แรงงานเมียนมาร์ถูกกฎหมายในประเทศไทยไม่ใช้บริการโอนเงินกลับผ่านระบบธนาคารพาณิชย์ โดยเน้นทัศนคติของแรงงานเมียนมาร์ที่มีต่อระบบธนาคารพาณิชย์

ระเบียบวิธีดำเนินการศึกษานี้ ประกอบด้วย วิธีดำเนินการศึกษา ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา เนื้อหาของแบบสอบถาม การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล และระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา ดังนี้

3.1 วิธีดำเนินการศึกษา

จากสมมติฐานที่ว่าอุปสรรคที่ทำให้แรงงานเมียนมาร์ในประเทศไทยไม่นิยมใช้บริการโอนเงินกลับผ่านระบบธนาคารพาณิชย์ อาจเกิดจากมาตรการทางกฎหมายของประเทศไทยที่คุ้มครองแรงงานต่างด้าวและมาตรการทางกฎหมายของประเทศไทยที่คุ้มครองการโอนเงินของแรงงานเมียนมาร์หรือไม่ และความสะดวกของผู้รับเงินปลายทางเป็นปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการโอนเงินกลับประเทศของแรงงานเมียนมาร์ผ่านระบบธนาคารพาณิชย์ การค้นคว้าอิสระนี้วิธีการดำเนินการศึกษา 2 รูปแบบ ดังนี้

3.1.1 การวิจัยแบบในลักษณะวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research)

เป็นการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและมีการศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลจากหนังสือและเอกสารต่างๆ โดยศึกษาจากค้นคว้ารวบรวมข้อมูลจากเอกสารวิชาการ ข้อมูลเอกสารจากทางราชการ เอกสารวิจัยที่เกี่ยวข้อง เช่น ตำรา บทความ เอกสาร วารสาร วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ ตำบทยกกฎหมาย พระราชบัญญัติและระเบียบข้อบังคับต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการโอนเงินกลับของแรงงานเมียนมาร์ โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับเรื่องของปัญหาอุปสรรคในการโอนเงินกลับผ่านระบบธนาคารพาณิชย์ ตลอดจนสถิติต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำการศึกษาข้อมูลแล้วทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบ เพื่อสรุปผลแห่งการข้อสรุปสุดท้ายต่อไปและนำมาประกอบการศึกษาให้สมบูรณ์

3.1.2 เก็บรวบรวมภาคสนาม (Field Research) โดยผู้ศึกษาจะทำการเก็บ

รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) เพื่อทราบถึงทัศนคติและอุปสรรคของแรงงานเมียนมาร์ที่มีการโอนเงินกลับผ่านระบบธนาคารพาณิชย์แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาประกอบตาราง แผนภูมิ อภิปราย และสรุปผลการศึกษา

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

สำหรับประชากรที่ใช้ในการศึกษาถึงอุปสรรคการทำธุรกรรมโอนเงินกลับประเทศของแรงงานเมียนมาร์ผ่านระบบธนาคารพาณิชย์ กรณีศึกษานี้จำกัดเฉพาะแรงงานเมียนมาร์ที่ทำงานในประเทศไทยอย่างถูกกฎหมายเท่านั้น โดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จากแรงงานเมียนมาร์ที่ประกอบอาชีพอยู่ในภาคการก่อสร้าง ภาคโรงงานการผลิต และภาคลูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคล โดยไม่ระบุคุณสมบัติของประชากรที่ทำการศึกษา โดยใช้แบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 500 ชุด แต่มีกลุ่มตัวอย่างที่เต็มใจและตอบแบบสอบถามทั้งสิ้นจำนวน 300 คน

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามซึ่งมีลักษณะข้อคำถามชนิดปลายปิด (Close – Ended) คือ กำหนดหลายคำตอบให้ผู้ตอบได้เลือกตอบข้อที่ต้องการมากที่สุด รวมทั้งคำถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) เพื่อวัดทัศนคติของแรงงานเมียนมาร์ที่มีต่อการโอนเงินกลับทั้งผ่านนายหน้าและการโอนเงินกลับผ่านระบบธนาคารพาณิชย์ โดยให้ผู้ตอบเลือกคำตอบเพียงคำตอบเดียวที่ตรงกับความคิดเห็นมากที่สุด มีระดับคะแนนเป็น 5 ระดับ คือ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย และเห็นด้วยน้อยมาก โดยการให้คะแนนระดับการวัดในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาแบ่งเป็น

3.3.1 เห็นด้วยมากที่สุด มีน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 5

3.3.2 เห็นด้วยมาก มีน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 4

3.3.3 เห็นด้วยปานกลาง มีน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 3

3.3.4 เห็นด้วยน้อย มีน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 2

3.3.4 เห็นด้วยน้อยมาก มีน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 1

เมื่อนำค่าน้ำหนักคะแนนข้างต้นมาใช้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนของค่าเฉลี่ยในการประเมินค่าระดับทัศนคติของแรงงานเมียนมาร์ที่มีต่อการโอนเงินกลับทั้งผ่านนายหน้าและการโอนเงินกลับผ่านระบบธนาคารพาณิชย์โดยมาตรวัดจะใช้ของลิเคิร์ท (Likert Scale) ดังนี้

ตารางที่ 3.1 เกณฑ์การให้คะแนนของค่าเฉลี่ยในการประเมินค่าระดับทัศนคติของแรงงานเมียนมาร์

คะแนนเฉลี่ย	ระดับทัศนคติ
1.00 – 1.80	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1.81 – 2.60	ไม่เห็นด้วย
2.61 – 3.40	ไม่แน่ใจ
3.41 – 4.20	เห็นด้วย
4.21 – 5.00	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

โดยขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามมีดังนี้

1. ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ตำรา กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และผลงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอุปสรรคการทำธุรกรรมโอนเงินกลับประเทศของแรงงานเมียนมาร์ผ่านระบบธนาคารพาณิชย์
2. นำข้อมูลและแนวคิดที่รวบรวมได้จากการทบทวนวรรณกรรมมาสรุป เพื่อกำหนดขอบเขตและเนื้อหาในการสร้างแบบสอบถาม เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการศึกษา
3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นนี้ให้อาจารย์ที่ปรึกษาหรือผู้ทรงคุณวุฒิ ปรับปรุง แก้ไข เพื่อความเหมาะสมและเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และปรับปรุงแก้ไขภาษาและคำถามให้กระชับ ชัดเจน เข้าใจง่าย สำหรับแรงงานเมียนมาร์
4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นแปลเป็นภาษาเมียนมาร์เพื่อความเข้าใจที่ง่ายสำหรับแรงงานเมียนมาร์
5. นำแบบสอบถามที่ แก้ไข ปรับปรุงทั้งเนื้อหา ภาษาที่ใช้ และแปลเป็นภาษาเมียนมาร์แล้วนั้นไปทดสอบ (Pre – Test) เพื่อความเที่ยงตรง (Reliabilities) ของแบบสอบถาม โดยลองเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ แรงงานเมียนมาร์ ดังกล่าวข้างต้น จากนั้นจึงนำแบบสอบถามปรับปรุงอีกครั้งหนึ่ง แล้วจึงนำไปเก็บรวบรวมในขั้นวิธีวิจัยต่อไป

3.4 เนื้อหาของแบบสอบถาม

แบบสอบถามที่ใช้ในการสำรวจภาคสนามในการค้นคว้าอิสระครั้งนี้ประกอบไปด้วย

6 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม (แรงงานเมียนมาร์) เป็นตารางสอบถามที่เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของประชากรกลุ่มตัวอย่าง และเกี่ยวกับการทำงานในประเทศไทยของแรงงานเมียนมาร์ ได้แก่

- เพศ
- อายุ
- สถานภาพการสมรส
- ถิ่นที่อยู่ในประเทศเมียนมาร์
- อาชีพ
- ระยะเวลาที่ทำงานในประเทศไทย
- ระยะเวลาที่คาดว่าจะยังทำงานในประเทศไทย

ส่วนที่ 2 ความเข้าใจกฎหมายไทยของแรงงานเมียนมาร์ เป็นการสอบถามเกี่ยวกับความเข้าใจในสถานะของแรงงานเมียนมาร์ภายใต้กฎหมายไทย รวมถึงความสนใจที่มีต่อกฎหมายไทยที่เกี่ยวกับตัวแรงงานเอง

ส่วนที่ 3 ข้อมูลการโอนเงินกลับประเทศเมียนมาร์ เป็นการสอบถามที่เกี่ยวกับข้อมูลเกี่ยวกับการสาเหตุในการเลือกช่องทางการโอนเงินกลับของแรงงานเมียนมาร์ และวิธีการโอนเงินกลับที่ใช้มากที่สุด

ส่วนที่ 4 ทศนคติของแรงงานเมียนมาร์ต่อการโอนเงินกลับผ่านนายหน้า เป็นการสอบถามที่เกี่ยวกับสาเหตุของการเลือกใช้ช่องทางการนายหน้าในการโอนเงินกลับของแรงงาน

ส่วนที่ 5 ทศนคติของแรงงานเมียนมาร์ต่อการโอนเงินผ่านธนาคารพาณิชย์ เป็นการสอบถามที่เกี่ยวกับสาเหตุที่แรงงานเมียนมาร์เลือกและไม่เลือกใช้ธนาคารพาณิชย์ในการโอนเงินกลับเมียนมาร์

ส่วนที่ 6 เปรียบเทียบอุปสรรคในการโอนผ่านธนาคารพาณิชย์ระหว่างอุปสรรคในประเทศไทยและอุปสรรคในประเทศเมียนมาร์ เป็นการสอบถามเพื่อการหาข้อสรุปว่าท้ายที่สุดแล้วสำหรับการเลือกช่องทางการโอนเงินของแรงงานเมียนมาร์อุปสรรคที่แท้จริงเป็นอุปสรรคที่เกิดต่อแรงงานเมียนมาร์ผู้โอนเงินในประเทศไทยหรือเป็นอุปสรรคที่เกิดกับผู้รับเงินในประเทศเมียนมาร์

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้ศึกษาจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และขอความร่วมมือจากแรงงานเมียนมาร์ที่ประกอบอาชีพอยู่ในภาคการก่อสร้าง ภาคโรงงานการผลิต และ

ภาคลูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคล โดยใช้แบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 500 ชุดแต่มีกลุ่มตัวอย่างที่เต็มใจและตอบแบบสอบถามทั้งสิ้นจำนวน 300 คน

การจัดส่งข้อมูลแบบสอบถาม ผู้ศึกษานำแบบสอบถามที่ได้จัดเตรียมไว้ไปติดต่อกับหน่วยงาน หรือองค์กรที่เกี่ยวข้องและมีบุคลากรเป็นแรงงานเมียนมาร์ โดยเข้าพบหัวหน้างานของแต่ละหน่วยงานเพื่อชี้แจงความประสงค์ ขอความร่วมมือในการให้ข้อมูลและการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้นๆ แล้วนำข้อมูลที่ได้มาทำการรวบรวมเพื่อวิเคราะห์ต่อไป

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้ศึกษาทำการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลทั้งหมด ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลและการสรุปผลในการศึกษาเรื่องอุปสรรคการทำธุรกรรมโอนเงินกลับประเทศของแรงงานเมียนมาร์ผ่านระบบธนาคารพาณิชย์ภายใต้มาตรการออกใบอนุญาตทำงานของประเทศไทย ผู้ศึกษาแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การวิจัยแบบในลักษณะวิจัยเชิงเอกสารวิเคราะห์ข้อมูล (Documentary Research) จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายเกี่ยวกับแรงงานต่างด้าวกับระเบียบของธนาคารพาณิชย์ในการโอนเงินกลับของแรงงานเมียนมาร์โดยเปรียบเทียบในส่วนของเอกสารต้นทุนการทำธุรกรรม วิเคราะห์ความสอดคล้อง และผลกระทบที่มีผลต่อการโอนเงินกลับของแรงงานเมียนมาร์

ส่วนที่ 2 เก็บรวบรวมภาคสนาม (Field Research) โดยการนำข้อมูลมาจัดระเบียบหรือจัดกลุ่มข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามทำการจัดระเบียบลงรหัสและแจกแจงด้วยมือ (Manual Editing) แล้วจึงประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Science Program) และโปรแกรมสำเร็จรูป Microsoft Excel ผู้ศึกษานำเสนอผลการวิเคราะห์เป็นตารางด้วยสถิติร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผู้ศึกษาใช้รูปแบบการวิเคราะห์ข้อมูลโดยอาศัยตัวบทกฎหมาย ระเบียบของธนาคารพาณิชย์ และทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ เป็นกรอบในการวิเคราะห์เพื่อตอบวัตถุประสงค์ในการศึกษา และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis)

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าอิสระนั้น ผู้ศึกษาใช้สถิติร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และอื่นๆ ที่เหมาะสมในการวิเคราะห์ข้อมูล

โดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage) ในการอธิบายลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ สถานภาพการสมรส ถิ่นที่อยู่ในประเทศเมียนมาร์ อาชีพ ความเข้าใจในกฎหมายไทยของแรงงานเมียนมาร์ ข้อมูลการโอนเงินกลับประเทศเมียนมาร์ เป็นต้น

ส่วนค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สำหรับคำถามเกี่ยวกับสาเหตุที่แรงงานเมียนมาร์เลือกโอนเงินกลับผ่านนายหน้า สาเหตุที่แรงงานเมียนมาร์เลือกโอนเงินกลับผ่านธนาคารพาณิชย์ และสาเหตุที่แรงงานเมียนมาร์ไม่ใช้บริการโอนเงินกลับผ่านธนาคารพาณิชย์

3.8 ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา

ผู้ศึกษาได้กำหนดระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาการค้นคว้าอิสระครั้งนี้ประมาณ 4 เดือน โดยมีการจัดตารางการปฏิบัติการศึกษาค้นคว้าอิสระภายในระยะเวลาที่กำหนดให้เหมาะสม ดังนี้

- 3.7.1 ศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูลเอกสารต่างๆ และสังเกตการณ์
- 3.7.2 เตรียมเค้าโครงสารนิพนธ์และเสนอสอบ
- 3.7.3 สร้างแบบสอบถามทดสอบ ทดสอบแบบสอบถาม (Pre – Test) และปรับปรุงแก้ไข
- 3.7.4 การส่ง – จัดเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.7.5 วิเคราะห์ข้อมูล
- 3.7.6 สรุปและเขียนรายงาน
- 3.7.7 เสนอสารนิพนธ์และทำรูปเล่ม

บทที่ 4

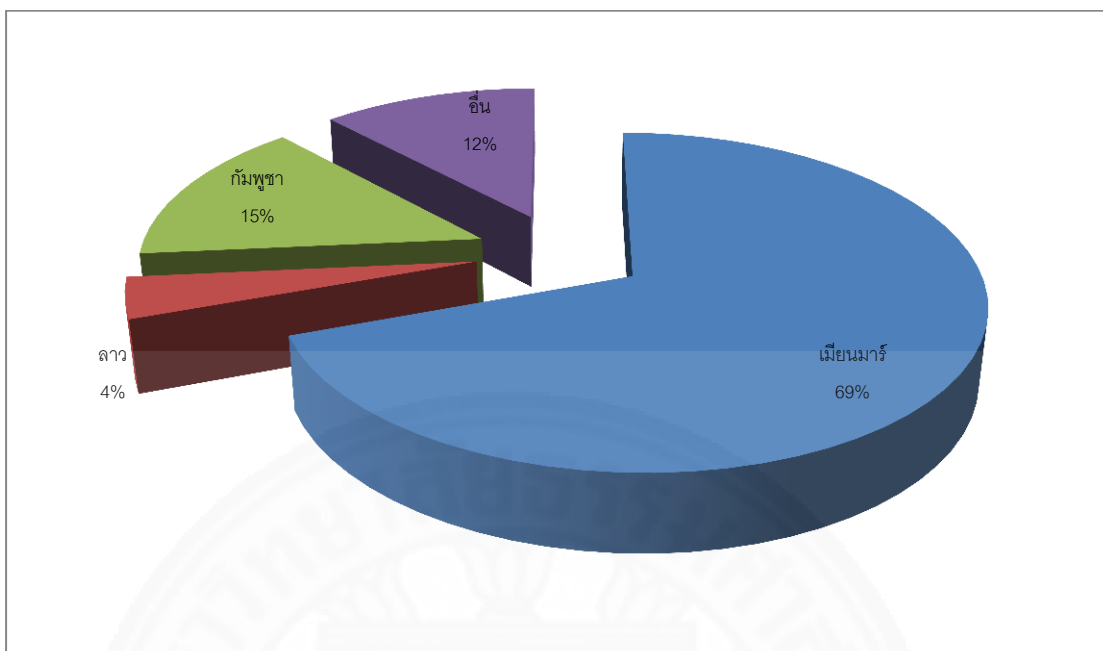
มาตรการของประเทศไทยที่เกี่ยวกับการโอนเงินกลับของแรงงานเมียนมาร์

แรงงานต่างด้าวมีบทบาทต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย เนื่องจากการที่ประเทศไทยมีระดับการพัฒนาที่สูงกว่าประเทศเพื่อนบ้านอย่างมาก จึงทำให้แรงงานต่างด้าวอพยพจากประเทศเพื่อนบ้าน หลั่งไหลเข้าประเทศไทยมากขึ้น จากสภาพทางเศรษฐกิจของประเทศเพื่อนบ้านไม่เอื้อต่อการทำงาน ประกอบกับความต้องการเพิ่มโอกาสในการหางานทำและรายได้ที่ดีกว่าของแรงงานต่างด้าว และหากแรงงานต่างด้าวออกไปจากระบบเศรษฐกิจของไทย จะทำให้ผลผลิตรวมของประเทศลดลงประมาณ ร้อยละ 0.49³¹ ทั้งนี้เพราะแรงงานต่างด้าวช่วยสร้างประโยชน์ทางเศรษฐกิจด้วยการเข้าไปเติมเต็มในตำแหน่งงานว่างที่คนไทยไม่ทำ ลดแรงกดดันด้านเงินเฟ้อ เพิ่มผลผลิตและรายได้ เป็นกำลังสำคัญที่ช่วยให้เศรษฐกิจไทยเติบโตโดยสนับสนุนการขยายตัวของอุตสาหกรรม ช่วยให้ธุรกิจการส่งออกของประเทศไทยสามารถแข่งขันได้ ช่วยให้มีความมั่นคงทางตลาดแรงงานในภาคเกษตรกรรมที่ลดลง และอุดหนุนการบริโภคภายในประเทศ ในขณะเดียวกันถ้าแรงงานต่างด้าวออกไปจากระบบเศรษฐกิจ จะมีแรงกดดันต่อค่าจ้างแรงงานและระดับราคา อาจส่งผลให้การส่งออกน้อยลง³²

และจากสถิติของสำนักบริหารแรงงานต่างด้าว พบว่าแรงงานต่างด้าวได้รับอนุญาตทำงานคงเหลือ ณ เดือนธันวาคม จำนวน 1,339,834 เป็นชาวเมียนมาร์ 930,911 คน คิดเป็นร้อยละ 69.48 ถือได้ว่าเป็นสัดส่วนที่มากที่สุดที่สุดในจำนวนแรงงานต่างด้าวในไทย (ภาพที่ 4.1)

³¹ ชาตรี มูลสถาน, ชูวิทย์ มิตรชอบ, สันหัตถ์ เสริมศรี และ ศากุล ช่างไม้, “การบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวชาวลาวในทศวรรษหน้า,” *วารสารประชากร* 2, ฉ.2 (มีนาคม 2554): 1-20.

³² ปณิศา ศรศรี, *แรงงานต่างด้าว : ความสำคัญและการบริหารจัดการ* (เอกสารประกอบการอบรมเรื่องแรงงานต่างด้าว ศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค, 2554).

ภาพที่ 4.1 จำนวนคนต่างด้าวได้รับอนุญาตทำงานคงเหลือในประเทศไทย ณ เดือนธันวาคม 2557, สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว กระทรวงแรงงาน

สำหรับการทำธุรกรรมโอนเงินกลับผ่านธนาคารพาณิชย์ของแรงงานต่างด้าวนั้น การที่แรงงานต่างด้าวจะสามารถทำธุรกรรมได้หมายความว่าแรงงานต้องสามารถแสดงเอกสารที่ใช้ในการทำธุรกรรมตามที่ธนาคารพาณิชย์กำหนด โดยแรงงานที่ถูกกฎหมายในประเทศไทยจะต้องเป็นแรงงานที่ได้รับใบอนุญาตให้ทำงานตามตามพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2551 แรงงานที่ถูกกฎหมายในประเทศไทยจึงมีหลายประเภทซึ่งแต่ละประเภทจะมีสิทธิถือครองเอกสารที่แตกต่างกัน จึงเป็นที่มาของความจำเป็นต้องทราบความเป็นมาของแรงงานต่างด้าวแต่ละประเภท กระบวนการจดทะเบียนแรงงานเมียนมาร์ตามกฎหมายไทย มาตรการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเนื้อหาในบทนี้จึงแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังต่อไปนี้

- 4.1 มาตรการที่เกี่ยวกับแรงงานต่างด้าวในประเทศไทย
- 4.2 มาตรการที่เกี่ยวข้องกับการโอนเงินกลับของแรงงานเมียนมาร์ในประเทศไทย
- 4.3 ทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง

4.1 มาตรการที่เกี่ยวกับแรงงานต่างด้าวในประเทศไทย

แรงงานต่างด้าวที่ถูกกฎหมายในประเทศไทยนั้นมีหลายประเภทตามรูปแบบของใบอนุญาตตามพระราชบัญญัติการทำงานคนต่างด้าว พ.ศ. 2551 และแรงงานแต่ละประเภทจะมีสิทธิในการถือครองเอกสารแตกต่างกัน แรงงานต่างด้าวที่ประสงค์จะทำงานต้องขออนุญาตทำงานตามกฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างด้าว สำหรับใบอนุญาต การขอรับใบอนุญาตและการแจ้งนั้น วรรคสามของมาตราเดียวกันกำหนดให้เป็นไปตามแบบและวิธีการที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ซึ่งกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามวรรคนี้คือกฎกระทรวงว่าด้วยว่าด้วยการขอรับใบอนุญาต การออกใบอนุญาต และการแจ้งการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2554 ซึ่งตามพระราชบัญญัติการทำงานคนต่างด้าว พ.ศ. 2551 สามารถจำแนกประเภทของแรงงานต่างด้าวที่ถูกกฎหมายตามมาตราที่เกี่ยวข้องกับการจ้างแรงงานต่างด้าว 4 มาตรา คือ มาตรา 9 มาตรา 12 มาตรา 13 และมาตรา 14 ดังนี้

(1) **แรงงานต่างด้าวตามมาตรา 9** ซึ่งบัญญัติว่า “ห้ามมิให้คนต่างด้าวทำงานใดนอกจากงานตามมาตรา 7³³ และได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียน เว้นแต่คนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองเพื่อทำงานอันจำเป็นและเร่งด่วนที่มีระยะเวลาทำงานไม่เกินสิบห้าวัน แต่คนต่างด้าวจะทำงานนั้นได้เมื่อได้มีหนังสือแจ้งให้นายทะเบียนทราบ” ประเภทของแรงงานที่ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา 9 สามารถจำแนกได้ดังนี้

ก. ประเภททั่วไป หมายถึง คนต่างด้าวที่เป็นแรงงานที่มีทักษะและทำงานอยู่ในตำแหน่งค่อนข้างสูง หรือถูกส่งมาจากบริษัทแม่ในต่างประเทศที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทย หรือเข้ามาทำงานชั่วคราวในงานที่ต้องใช้ทักษะและเทคโนโลยีขั้นสูง ผู้ที่มีความสามารถเฉพาะด้าน มีความชำนาญเฉพาะด้าน หรือมีความสามารถทางการสื่อสาร (ภาษา) ที่ยังหาคนไทยที่มีความสามารถ หรือมีความชำนาญเข้ามาร่วมงานไม่ได้ หรือเป็นการเข้ามาทำงานในกิจการที่ตนเองลงทุน หรือกิจการของคู่สมรส หรือกิจการที่ร่วมลงทุน เป็นต้น ส่วนใหญ่ทำงานในกิจการ ดังนี้

- กิจการที่มีการลงทุนตั้งแต่ 2 ล้านบาทขึ้นไป
- กิจการที่มีการลงทุนมากกว่า 30 ล้านบาทขึ้นไป

³³ มาตรา 7 งานใดที่คนต่างด้าวอาจทำได้ในท้องที่ใด เมื่อใด ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยคำนึงถึงความมั่นคงของชาติ โอกาสในการประกอบอาชีพของคนไทยและความต้องการแรงงานต่างด้าวที่จำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ ทั้งนี้ จะกำหนดให้แตกต่างกันระหว่างคนต่างด้าวทั่วไปกับคนต่างด้าวตามมาตรา 13 และมาตรา 14 ก็ได้

- มุลนิธิ/สมาคม/องค์การเอกชนต่างประเทศ

ข. ประเภทตลอดชีพ หมายถึง คนต่างด้าวซึ่งได้รับใบอนุญาตทำงานตามประกาศคณะปฏิวัติฉบับ ที่ 322 ข้อ 10 (100) มีสาระสำคัญว่า “ใบอนุญาตที่ออกให้แก่คนต่างด้าวซึ่งมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรตามกฎหมาย ว่าด้วยคนเข้าเมืองและทำงานอยู่แล้วก่อนวันที่ 13 ธันวาคม 2515 ให้ใช้ได้ตลอดชีวิตของคนต่างด้าวนั้น เว้นแต่คนต่างด้าวจะเปลี่ยนอาชีพใหม่”

ค. ประเภทข้อตกลงว่าด้วยการจ้างแรงงานกับประเทศคู่ภาคี ได้แก่

(1) แรงงานพิสุจน์สัญชาติ หมายถึง แรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง สัญชาติเมียนมาร์ ลาว และกัมพูชา ที่ได้รับการจัดระบบตามกฎหมายยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง การจัดระบบการจ้างแรงงานต่างด้าว มีหลักการคือ ปรับสภาพภาพแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองให้เป็นแรงงานเข้าเมืองโดยถูกต้องตามกฎหมาย เปิดโอกาสให้นายจ้างนำแรงงานต่างด้าวมารายงานตัวเพื่อจัดส่งรายชื่อให้ประเทศต้นทางพิสุจน์ และรับรองสถานะ เพื่อปรับเข้าสู่ระบบที่ถูกต้องตามกฎหมายต่อไป โดยมติคณะรัฐมนตรีผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวระหว่างรอการ ส่งกลับ อนุญาตให้ทำงานได้ 2 งาน คือ งานกรรมกรและคนรับใช้ในบ้าน มีใบอนุญาตทำงานบัตรสีชมพู และต้องปรับเปลี่ยนสถานะโดยการพิสุจน์สัญชาติจากเจ้าหน้าที่ประเทศต้นทางเพื่อรับเอกสารรับรองสถานะ ได้แก่ หนังสือเดินทางชั่วคราว (Temporary Passport) หรือเอกสารรับรองบุคคล (Certificate Of Identity) เป็นต้น และขออนุญาตทำงาน ได้รับใบอนุญาตทำงานเป็นชนิดบัตรสีเขียว

(2) แรงงานนำเข้า หมายถึง คนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้เข้ามาในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองภายใต้บันทึกความเข้าใจว่าด้วยการจ้างแรงงานระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งชาติอื่น ปัจจุบันทำข้อตกลงกับประเทศ 3 ประเทศ คือ ลาว กัมพูชา และเมียนมาร์ สามารถยื่นขอรับใบอนุญาตตามกฎหมายกระทรวงข้อที่ 2

(2) แรงงานต่างด้าวตามมาตรา 12 ซึ่งบัญญัติว่า “ในการอนุญาตให้คนต่างด้าวเข้ามาทำงานในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนหรือกฎหมายอื่น ให้ผู้อนุญาตตามกฎหมายดังกล่าวมีหนังสือแจ้งการอนุญาตนั้นต่อนายทะเบียนพร้อมด้วยรายละเอียดที่อธิบดีกำหนดโดยเร็ว” แรงงานต่างด้าวตามมาตรา 12 นี้จึงหมายถึง กลุ่มแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในประเทศไทยตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนหรือกฎหมายอื่น เช่น กฎหมายส่งเสริมการลงทุน พ.ศ.2520, กฎหมายการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522 หรือกฎหมายอื่น ๆ ตามนโยบายจัดการแรงงานข้ามชาติเข้าเมืองผิดกฎหมาย ซึ่งทั้งหมดเป็นแรงงานมีฝีมือและจะได้รับการปฏิบัติเป็นพิเศษ ระบุให้นายทะเบียนออกใบอนุญาตให้คนต่างด้าวนั้นภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

(3) แรงงานต่างด้าวตามมาตรา 13 คือ แรงงานต่างด้าวที่ไม่อาจขอรับใบอนุญาตตามมาตรา 9 แต่ได้รับอนุญาตให้แรงงานต่างด้าวทำงานตามประเภทที่คณะกรรมการพิจารณาการทำงานของคนต่างด้าวซึ่งตามกฎหมายกระทรวงว่าด้วยว่าด้วยการขอรับใบอนุญาต การออกใบอนุญาต และการแจ้งการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2554 แรงงานที่ได้รับใบอนุญาตตามมาตรานี้ หมายรวมถึงกลุ่มต่อไปนี้

ก. กลุ่มแรงงานต่างด้าวที่รอการเนรเทศตามกฎหมายว่าด้วยการเนรเทศแต่ได้รับการผ่อนผันให้ไปประกอบอาชีพ ให้สามารถทำงานได้ ณ ที่แห่งใดในประเทศไทยแทนการเนรเทศสามารถยื่นขอรับใบอนุญาตตามกฎหมายกระทรวงข้อ 10

ข. กลุ่มแรงงานต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง แต่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวเพื่อรอการส่งกลับออกไปนอกประเทศไทย ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การอนุญาตให้คนต่างด้าวบางจำพวกเข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษ ออกโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 (กลุ่มแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้าน 3 ประเทศ คือ เมียนมาร์ กัมพูชา และลาว กลุ่มนี้ได้มีการขึ้นทะเบียนรับเลขประจำตัว 13 หลัก(บัตรชมพู) ขึ้นต้นด้วยเลข “00” ตั้งแต่ พ.ศ. 2547) สามารถยื่นขอรับใบอนุญาตตามกฎหมายกระทรวงข้อ 11

ค. ชนกลุ่มน้อยที่รอลงรายการสัญชาติไทย หรือรอพิสูจน์สัญชาติไทย เนื่องจากเป็นบุคคลที่เกิดในประเทศไทย แต่ไม่ได้รับสัญชาติไทยหรือบุคคลที่ถูกถอนสัญชาติตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 337 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515 หรือตามกฎหมายอื่น หรือเป็นบุคคลที่เกิดในประเทศไทยแต่ไม่ได้รับสัญชาติไทยตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ สามารถยื่นขอรับใบอนุญาตตามกฎหมายกระทรวงข้อ 13

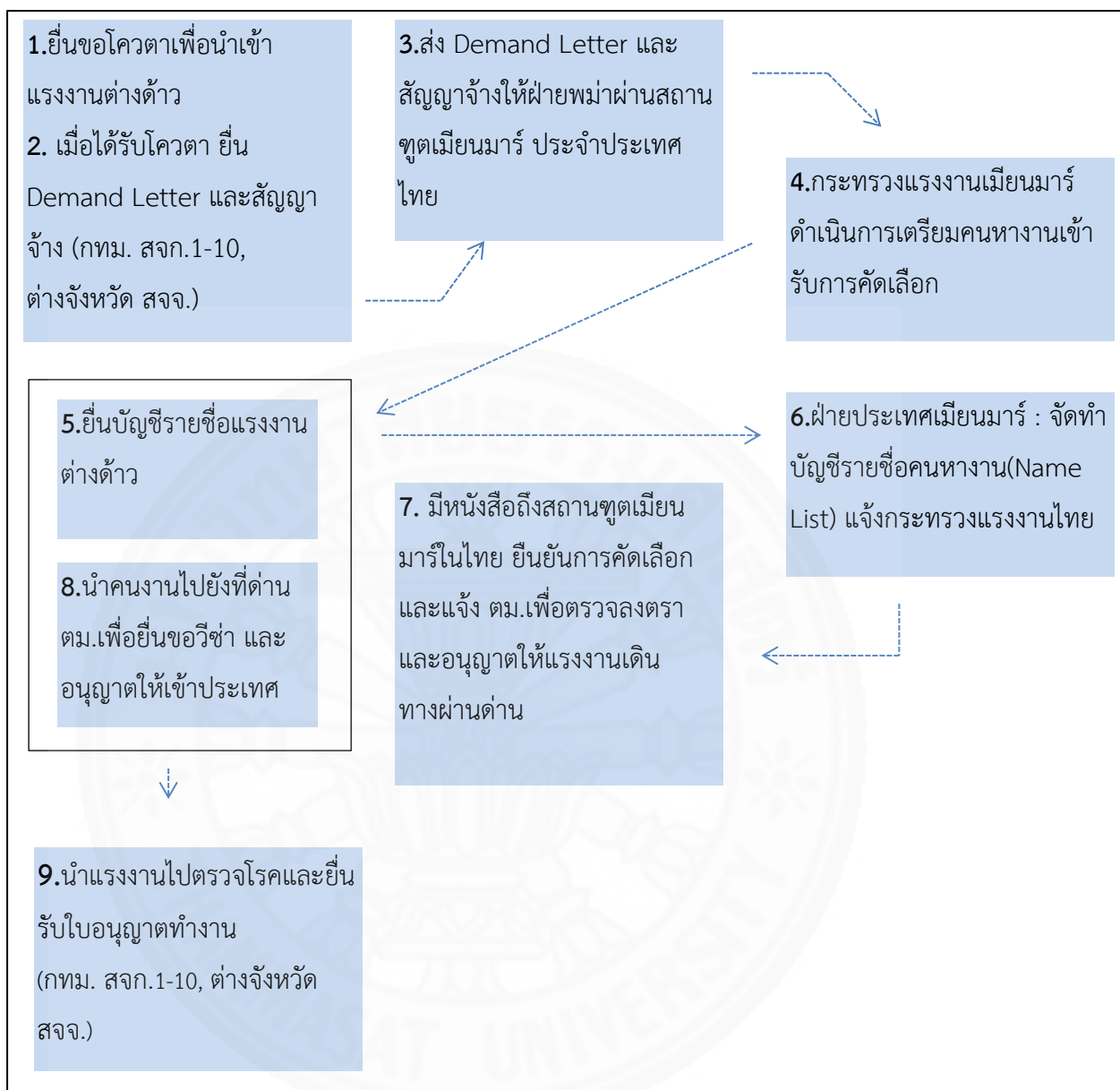
(4) แรงงานต่างด้าวตามมาตรา 14 ซึ่งบัญญัติคนต่างด้าวซึ่งมีภูมิลำเนาและเป็นคนสัญชาติของประเทศที่มีชายแดนติดกับประเทศไทย ถ้าได้เข้ามาในประเทศไทยโดยมีเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทางตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง อาจได้รับอนุญาตให้ทำงานบางประเภทหรือลักษณะงานในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว

เนื่องจากสภาวะการขาดแคลนแรงงานระดับล่าง แรงงานกลุ่มนี้มีส่วนสำคัญในการเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้เศรษฐกิจไทย และการศึกษาในครั้งนี้ศึกษาเฉพาะกลุ่มแรงงานต่างด้าวสัญชาติเมียนมาร์ที่ถูกกฎหมายในประเทศไทย จำแนกตามกระบวนการในการจดทะเบียนแรงงานเมียนมาร์ได้ ดังนี้ (1) กลุ่มแรงงานเมียนมาร์ที่นำเข้ามาทำงานอย่างถูกต้องตามกฎหมายตามบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านการจ้างแรงงานระหว่างรัฐ (MOU) (แรงงานต่างด้าวตาม

ข้อ (1) (ค(1)), (2) กลุ่มแรงงานเมียนมาร์ที่หลบหนีเข้าเมืองและได้รับการผ่อนผันให้อยู่อาศัยและทำงานในประเทศไทยเป็นการชั่วคราวตามมติคณะรัฐมนตรี (แรงงานต่างด้าวตามข้อ (3)(ก), (3)(ข)) และ (3) กลุ่มแรงงานเมียนมาร์ที่ได้รับการพิสูจน์สัญชาติ (แรงงานต่างด้าวตามข้อ (1) (ค(2)) ซึ่งแต่ละประเภทมีวิธีการขั้นตอนการดำเนินการดังต่อไปนี้

**(1) กลุ่มแรงงานเมียนมาร์ที่นำเข้ามาทำงานอย่างถูกต้องตามกฎหมายตาม
บันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านการจ้างแรงงานระหว่างรัฐ
(MOU)**

แรงงานกลุ่มนี้เป็นแรงงานที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายกระทรวงที่ออกตามมาตรา 9 ถูกเรียกว่าสั้นๆว่า “กลุ่มนำเข้า” โดยนายจ้างจะต้องยื่นคำขอรับใบอนุญาตทำงานใหม่ภายใน 30 วัน นับจากวันที่เข้ามาในราชอาณาจักรโดยชำระค่าธรรมเนียมในอัตราที่กฎหมายกำหนด โดยมีขั้นตอนการนำเข้าแรงงานต่างด้าวอย่างถูกกฎหมาย MOU ดังต่อไปนี้

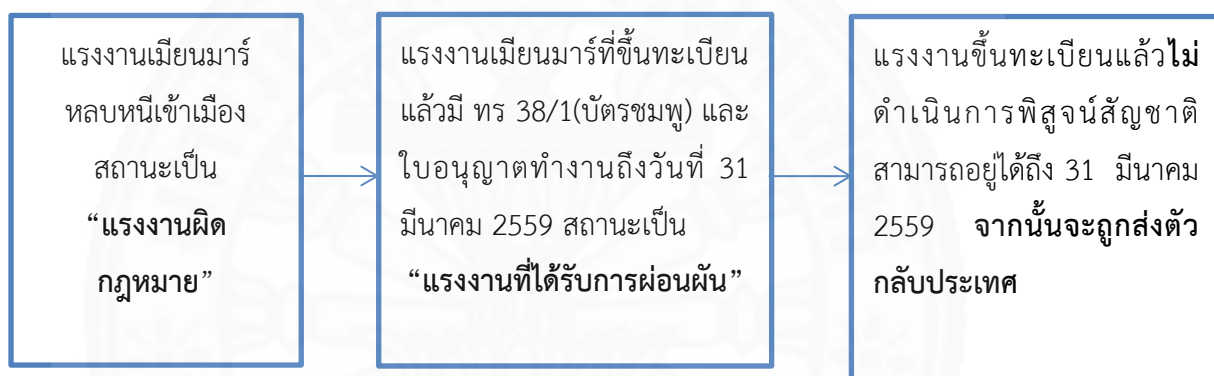
ภาพที่ 4.2 กระบวนการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวรายใหม่ที่น่าเข้ามาทำงานอย่างถูกต้องตามกฎหมายตามบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านการจ้างแรงงานระหว่างรัฐ, สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว กระทรวงแรงงาน.

จากภาพดังจะเห็นได้ว่าแรงงานเมียนมาร์ประเภทนี้มีขั้นตอนการเข้ามาทำงานอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ตามข้อ 8. การยื่นขอวีซ่า (Visa) ได้นั้นแรงงานจะต้องมีหนังสือเดินทาง (Passport) และเมื่อดำเนินการสิ้นสุดจึงจะได้รับวีซ่าและใบอนุญาตการทำงานในประเทศไทย ดังนั้นแรงงานที่นำเข้าแบบถูกกฎหมายประเภทนี้จึงมีเอกสารถือครองคือ หนังสือเดินทาง (Passport) ,

เอกสารเดินทางที่มีการตรวจลงตรา (Visa), ใบอนุญาตทำงาน ซึ่งถือว่าเป็นแรงงานกลุ่มที่มีเอกสารครบถ้วนมากที่สุด

(2) กลุ่มแรงงานเมียนมาร์ที่หลบหนีเข้าเมืองและได้รับการผ่อนผันให้อยู่อาศัยและทำงานในประเทศไทยเป็นการชั่วคราวตามมติคณะรัฐมนตรี

แรงงานกลุ่มนี้เป็นแรงงานที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายที่ออกตามมาตรา 13 ถูกเรียกว่าสั้นๆว่า “กลุ่มผ่อนผัน” นายจ้างจะต้องทำเรื่องขออนุญาตทำงานกับกรมการจัดหางาน และชำระค่าธรรมเนียมการอนุญาตทำงานตามอัตราที่กำหนด มิฉะนั้นจะไม่ได้รับการผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักร

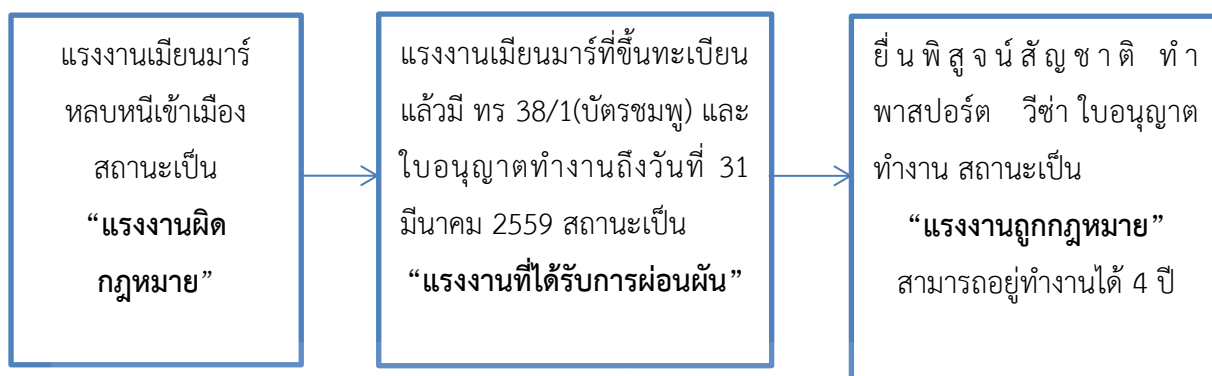

ภาพที่ 4.3 กระบวนการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวที่หลบหนีเข้าเมืองและได้รับการผ่อนผันให้อยู่อาศัยและทำงานในประเทศไทยเป็นการชั่วคราวตามมติคณะรัฐมนตรีตามกฎหมายกระทรวงว่าด้วยว่าด้วยการขอรับใบอนุญาต การออกใบอนุญาต และการจ้างการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2554, สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว กระทรวงแรงงาน.

จากภาพเมื่อแรงงานเมียนมาร์กลุ่มนี้ได้รับได้รับการขึ้นทะเบียนให้เป็นแรงงานที่ได้รับการผ่อนผันจะมีสิทธิในการถือครองเอกสารคือ ทร 38/1(บัตรชมพู) และใบอนุญาตทำงานหมดอายุวันที่ 31 มีนาคม 2559

(3) กลุ่มแรงงานต่างด้าวสัญชาติเมียนมาร์ที่ได้รับการพิสูจน์สัญชาติ

แรงงานกลุ่มนี้เป็นแรงงานที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายที่ออกตามมาตรา 9 ถูกเรียกว่าสั้นๆว่า “กลุ่มพิสูจน์สัญชาติ” เกิดจากการที่แรงงานประเภทที่สองที่ได้รับการผ่อนผันดำเนินการยื่นขอพิสูจน์สัญชาติ

ภาพที่ 4.4 กระบวนการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวที่พิสูจน์สัญชาติเพื่อเป็นแรงงานถูกกฎหมายในประเทศไทย, สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว กระทรวงแรงงาน.

จากภาพเมื่อแรงงานต่างด้าวผ่านกระบวนการพิสูจน์สัญชาติ เท่ากับว่าเป็นแรงงานที่ถูกกฎหมาย ทำให้สามารถถือครองพาสปอร์ต วีซ่า และใบอนุญาตทำงาน เจ้าหน้าที่ไม่สามารถจับกุมหรือส่งกลับ และสามารถเดินทางได้ทั่วประเทศไทย นอกจากนี้ยังสามารถเดินทางกลับประเทศของตนได้ แต่ถ้าต้องการเดินทางกลับเข้ามาประเทศไทย ต้องยื่นคำร้องขอกับเจ้าหน้าที่กองตรวจคนเข้าเมืองหลังจากที่กลับออกไปแล้ว

สำหรับแรงงานจากประเทศเมียนมาร์ กระบวนการพิสูจน์สัญชาติเริ่มขึ้นใน พ.ศ. 2552 โดยระยะแรกมีขั้นตอนค่อนข้างซับซ้อนและใช้เวลานาน แต่ปัจจุบันรัฐบาลเมียนมาร์ ยินยอมเข้ามาตั้งศูนย์พิสูจน์สัญชาติในประเทศไทยรวม 5 จังหวัดคือ กรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ สมุทรสาคร เชียงใหม่ และสุราษฎร์ธานี แรงงานจากประเทศเมียนมาร์ที่ผ่านการพิสูจน์สัญชาติแล้วจะได้เอกสารการเดินทาง และบัตรประจำตัวประชาชนออกโดยรัฐบาลเมียนมาร์

จากประเภทของแรงงานและกระบวนการการจดทะเบียนแรงงานที่กล่าวไปแล้วข้างต้น ทำให้สามารถสรุปเอกสารของแรงงานต่างด้าวที่ถูกกฎหมายแต่ละประเภทตามตารางที่ 4.1 ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะทำได้ให้นำไปเปรียบเทียบกับรายการเอกสารที่ธนาคารพาณิชย์กำหนดไว้ในการทำธุรกรรมการโอนเงินกลับของแรงงานเมียนมาร์ในลำดับต่อไป

ตารางที่ 4.1 ตารางเปรียบเทียบการถือครองเอกสารของแรงงานต่างด้าวแต่ละประเภท

ประเภทแรงงาน	พาสปอร์ต	วีซ่า	ใบอนุญาตทำงาน	ทร 38/1(บัตรชมพู)
กลุ่มนำเข้า	✓	✓	✓	
กลุ่มผ่อนผัน			✓	✓
กลุ่มพิสูจน์สัญชาติ	✓	✓	✓	

4.2 มาตรการที่เกี่ยวข้องกับการโอนเงินกลับของแรงงานเมียนมาร์ในประเทศไทย

เนื่องจากการค้นคว้าอิสระฉบับนี้ศึกษาเกี่ยวกับการโอนเงินกลับของแรงงานเมียนมาร์ จึงวิเคราะห์มาตรการที่เกี่ยวข้องกับการโอนเงินกลับเพื่อพิจารณาว่ามาตรการดังกล่าวมีความสอดคล้องกับมาตรการเกี่ยวกับแรงงานต่างด้าวของไทยหรือไม่ เพราะการเคลื่อนย้ายแรงงานหรือการเข้ามาทำงานของแรงงานเมียนมาร์ในประเทศไทย ทำให้ตัวของแรงงานมีรายได้และสามารถโอนเงินรายได้กลับไปยังครอบครัวของตน แต่การโอนเงินกลับของแรงงานเมียนมาร์สามารถทำได้หลายวิธีตามที่กล่าวไปข้างแล้วข้างต้น แต่ทั้งนี้การโอนเงินกลับที่ถูกต้องจะต้องอยู่ภายใต้กฎหมายหรือข้อบังคับของประเทศไทย ซึ่งกฎหมายหรือข้อบังคับที่เกี่ยวข้องมีดังต่อไปนี้

4.2.1 พระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินพุทธศักราช 2485

พระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินพุทธศักราช 2485 เป็นกฎหมายแม่บทที่ใช้ในการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน โดยในพระราชบัญญัติฉบับนี้มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการโอนเงินกลับของแรงงานต่างด้าวคือ มาตรา 4 และ มาตรา 4 ทวิ ดังต่อไปนี้

(1) มาตรา 4 บัญญัติว่า “ให้รัฐมนตรีมีอำนาจออกกฎกระทรวงควบคุมกําจัดหรือห้ามการปฏิบัติการทั้งปวงเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนเงินหรือการอื่นซึ่งมีเงินตราต่างประเทศเข้ามาเกี่ยวข้องไม่ว่าในรูปใด และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงในข้อต่อไปนี้ด้วย” ซึ่งอนุมาตราที่เกี่ยวข้องกับการโอนเงินกลับของแรงงานเมียนมาร์มีดังนี้

“ข้อ (1) การซื้อ การขาย การให้กู้ยืมเงินตราต่างประเทศหรือทองคำ

ข้อ (2) การส่งเงินตรา ธนาคารบัตร ธนาณัติ หลักทรัพย์ เงินตรา ต่างประเทศหรือทองคำออกไปนอกประเทศ

ข้อ (6) การอนุญาตให้ธนาคารหรือบุคคลอื่นใดทำการแลกเปลี่ยนเงิน”

ซึ่งมีการอาศัยอำนาจตาม พ.ร.บ. ดังกล่าวออกกฎหมายกระทรวง ประกาศ กระทรวงการคลัง และประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และวิธี ปฏิบัติเกี่ยวกับการซื้อ ขาย แลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ดังนี้

(1) กฎกระทรวง ฉบับที่ 13 (พ.ศ.2497) และแก้ไขเพิ่มเติม ออกโดยอาศัย อำนาจตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินพุทธศักราช 2485 โดย กฎกระทรวงได้บัญญัติเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับปัจจัยชำระเงินต่างประเทศไว้ ดังนี้

“ข้อ (3) ห้ามมิให้บุคคลใดประกอบธุรกิจเกี่ยวกับปัจจัยชำระเงิน ต่างประเทศ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีบุคคลใดประสงค์จะประกอบธุรกิจเกี่ยวกับปัจจัย ชำระเงินต่างประเทศจะต้องทำคำขอต่อรัฐมนตรีตามแบบที่กำหนด โดยยื่นผ่านธนาคารแห่งประเทศไทย รัฐมนตรีจะประกาศข้อกำหนดเป็นคำสั่งซึ่งผู้ขอรับอนุญาตจะต้องปฏิบัติเพื่อการขอรับอนุญาต และซึ่งผู้รับอนุญาตต้องปฏิบัติไว้ก็ได้ ถ้าใบอนุญาตนั้นมีได้ระบุเป็นอย่างอื่น ในกรณีนี้ที่ผู้รับอนุญาตเป็น ธนาคารรับอนุญาตหรือบริษัทรับอนุญาต ให้ถือว่าใช้ได้สำหรับสาขาของผู้รับอนุญาตด้วย กรณีจะเป็น ประการใดก็ตาม รัฐมนตรีมีอำนาจเรียกใบอนุญาตมาแก้ไขเสียใหม่ โดยระบุมิให้ใบอนุญาตนั้นใช้ได้ สำหรับสาขาใดของผู้รับอนุญาตก็ได้

ข้อ (7) ห้ามมิให้บุคคลใด นอกจากธนาคารรับอนุญาต บริษัทรับอนุญาต หรือบุคคลรับอนุญาต ทำการซื้อ ขาย ให้กู้ยืม แลกเปลี่ยน หรือโอนปัจจัยชำระเงินต่างประเทศ เว้น แต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงาน

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่

(1) การซื้อ การขายหรือการแลกเปลี่ยนปัจจัยชำระเงินต่างประเทศกับ ธนาคารรับอนุญาตหรือบริษัทรับอนุญาต

(2) การซื้อหรือการขายธนบัตรต่างประเทศ ธนาคารบัตรต่างประเทศหรือ เหรียญกษาปณ์ต่างประเทศกับบุคคลรับอนุญาต หรือการขายเช็คสำหรับเดินทางที่พึงจ่ายเป็นเงินตรา ต่างประเทศแก่บุคคลรับอนุญาต”

จากกฎกระทรวงดังกล่าวสรุปได้ว่าบุคคลหรือนิติบุคคลที่จะประกอบธุรกิจได้จึงต้องเป็นผู้ได้รับอนุญาต ซึ่งการรับแลกเปลี่ยนเงินของนายหน้าที่ไม่ได้รับอนุญาตจึงเป็นการทำที่ผิดกฎหมาย

(2) ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง คำสั่งรัฐมนตรีให้ไว้แก่ตัวแทนรับอนุญาต ลงวันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2547 ออกโดยอาศัยอำนาจตามความในข้อ 3 ของกฎกระทรวงฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2497) และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยประกาศมีข้อที่เกี่ยวข้องกับการโอนเงินกลับของแรงงานต่างด้าวดังนี้

“ข้อ (10) ในการรับซื้อหรือแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ นิติบุคคลรับอนุญาตต้องจัดให้ผู้ซื้อแบบและเอกสารหลักฐานตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่เจ้าพนักงานกำหนด ในการซื้อหรือแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศหรือเมื่อนิติบุคคลรับอนุญาตรับซื้อแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศแล้ว ให้นิติบุคคลรับอนุญาตปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการที่เจ้าพนักงาน

ข้อ (11) นอกจากกรณีตามข้อ 13 ในการขายหรือแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศเพื่อวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ตัวแทนรับอนุญาตต้องปฏิบัติตามดังต่อไปนี้

(1) จัดให้ผู้ซื้อแบบและเอกสารหลักฐานตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่เจ้าพนักงานกำหนด

(2) ตรวจสอบจนเป็นที่พอใจว่าเอกสารหลักฐานนั้นแท้จริงและถูกต้อง ครบถ้วนและเป็นการซื้อหรือแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศเพื่อวัตถุประสงค์ตามที่แจ้งไว้

(3) ขายหรือแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศได้ตามความจำเป็นและเหมาะสม

(4) ประทับตราบนเอกสารหลักฐาน และเก็บรักษาเอกสารหลักฐานนั้นไว้ไม่น้อยกว่าห้าปีเพื่อให้เจ้าพนักงานตรวจสอบเมื่อต้องการ

(5) เมื่อตัวแทนรับอนุญาตขายหรือแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศแล้ว ให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่เจ้าพนักงานกำหนด”

(3) ประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่อง การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนเงิน ออกโดยอาศัยอำนาจตามความในข้อ 7 และข้อ

9 แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ 13 (พ.ศ.2497) และที่แก้ไขเพิ่มเติม และ ข้อ 3 ข้อ 4 ข้อ 8 ข้อ 10 ข้อ 11 ข้อ 12 ข้อ 13 ข้อ 14 ข้อ 15 ข้อ 16 และข้อ 17 แห่งประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง คำสั่งรัฐมนตรีให้ไว้แก่ตัวแทนรับอนุญาต ลงวันที่ 31 มีนาคม 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยระบุเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการโอนเงินกลับของแรงงานต่างด้าวไว้ในข้อ 15 ว่า ดังนี้

“ข้อ 15 บุคคลใดขอซื้อหรือแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศกับนิติบุคคลรับอนุญาตเพื่อวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้ นิติบุคคลรับอนุญาตต้องเรียกให้บุคคลนั้นยื่นแบบตามที่กำหนดในข้อ 44 พร้อมเอกสารหลักฐานประกอบการขอซื้อหรือแลกเปลี่ยน ดังนี้

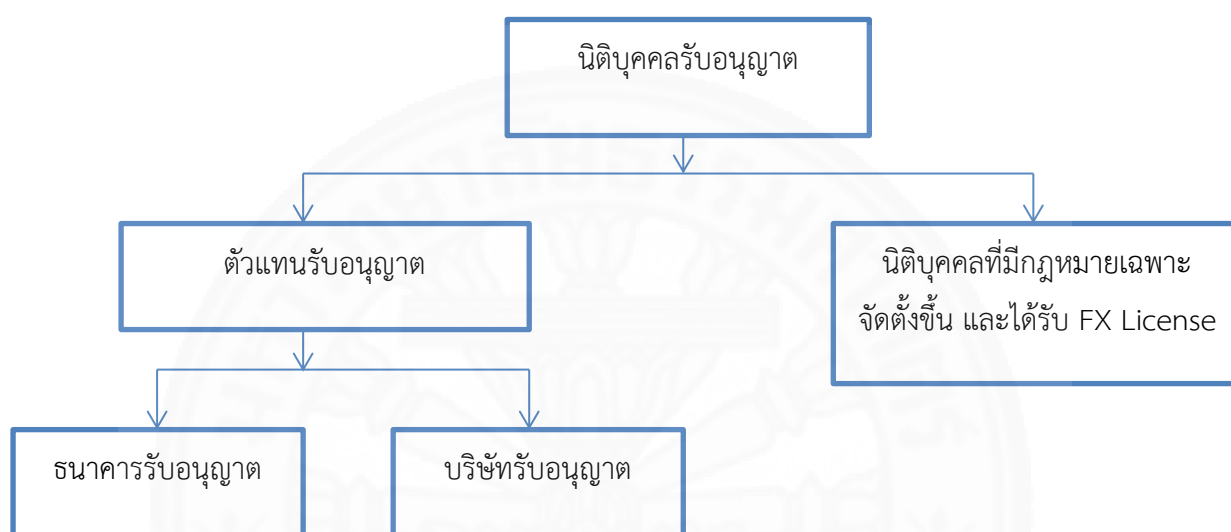
(24) การส่งเงินออมของชาวต่างประเทศที่ทำงานในประเทศไทย ต้องเรียกหนังสือรับรองรายได้จากนายจ้าง

นอกจากกรณีตามข้อ 18 (3) ถึง (4) และการส่งเงินไปฝากในต่างประเทศ ในการซื้อหรือแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศกับนิติบุคคลรับอนุญาตที่มีจำนวนเงินต่ำกว่า 50,000 ดอลลาร์สหรัฐอเมริกาหรือเทียบเท่าตามอัตราตลาดเพื่อวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ให้นิติบุคคลรับอนุญาตเรียกให้ผู้ขอซื้อหรือแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศยื่นเอกสารแจ้งวัตถุประสงค์ในการทำธุรกรรม

ทั้งนี้ นิติบุคคลรับอนุญาตอาจเรียกเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมได้ในกรณีที่จำเป็น และเมื่อนิติบุคคลรับอนุญาตตรวจสอบและพอใจว่าเป็นเอกสารหลักฐานที่แท้จริงและถูกต้องแล้ว ให้ขายหรือแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศได้ตามความจำเป็นและเหมาะสม”

(2) **มาตราที่ 4 ทวิ** บัญญัติว่า “ในการซื้อหรือขายเงินตราต่างประเทศ หรือเลืเตอ์ออฟเครดิตและ การโอนเงินระหว่างประเทศ ธนาคารหรือบุคคลอื่นใดที่ได้รับอนุญาตให้ทำการแลกเปลี่ยนเงิน ต้องทำการนั้นให้ถูกต้องตามประกาศหรือคำสั่งของรัฐมนตรี” ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทยได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังให้ทำหน้าที่กำกับดูแลการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ โดยผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยแต่งตั้งพนักงานของธนาคารเป็นเจ้าพนักงานตามพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช 2485 เพื่อควบคุมดูแลให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน การซื้อ ขาย แลกเปลี่ยน หรือโอนเงินตราต่างประเทศทุกประเภทจะต้องกระทำกับธนาคารพาณิชย์ที่ได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจเงินตราต่างประเทศ (ธนาคารรับอนุญาต) หรือผู้ที่ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเงินตราต่างประเทศจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ซึ่งได้แก่ บุคคลรับอนุญาต ตัวแทนโอนเงินระหว่างประเทศและ

บริษัทรับอนุญาต ทั้งนี้ ห้ามมิให้บุคคลทั่วไปซื้อ ขาย แลกเปลี่ยน หรือโอนเงินตราต่างประเทศกับผู้ที่ไม่ได้รับอนุญาตเว้นแต่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินเป็นรายกรณี ซึ่งการที่แรงงานเมียนมาร์โอนเงินกลับผ่านนายหน้านั้น ช่องทางนายหน้าไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานจึงเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย และผู้ที่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานมี ดังนี้

ภาพที่ 4.5 ผู้ที่ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเงินตราต่างประเทศจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง, ธนาคารแห่งประเทศไทย

สรุปได้การว่าบุคคลหรือนิติบุคคลใดจะประกอบธุรกิจเงินตราต่างประเทศได้นั้น จะต้องเป็นผู้ที่ได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเท่านั้น และหลักเกณฑ์ในการโอนเงินกลับของชาวต่างชาติหากจะพิจารณาตามประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินแล้ว หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดให้การโอนเงินออมของชาวต่างประเทศที่ทำงานในประเทศไทย กำหนดแต่เพียงว่าการส่งเงินกลับของแรงงานต่างด้าว ต้องมีหนังสือรับรองรายได้จากนายจ้าง อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่เป็นการโอนเงินที่ต่ำกว่า 50,000 ดอลลาร์สหรัฐอเมริกาหรือเทียบเท่าตามอัตราตลาด กฎหมายกำหนดให้นิติบุคคลรับอนุญาตเรียกให้ผู้ซื้อหรือแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศต้องยื่นเอกสารแจ้งวัตถุประสงค์ในการทำธุรกรรมเท่านั้น นอกจากนี้ นิติบุคคลรับอนุญาตอาจเรียกเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมได้ในกรณีที่จำเป็น และเมื่อนิติบุคคลรับอนุญาตตรวจสอบและพอใจว่าเป็นเอกสารหลักฐานที่แท้จริงและถูกต้องแล้ว ให้ขายหรือแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศได้ตามความจำเป็นและเหมาะสม แต่ในทางปฏิบัติการโอนเงินกลับ

ของแรงงานเมียนมาร์จะต้องขึ้นอยู่กับระเบียบ ข้อกำหนดของธนาคารพาณิชย์ในแต่ละธนาคาร ซึ่งอาจจะมีรายละเอียดที่เพิ่มเติมขึ้นจากธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

4.2.2 การทำธุรกรรมโอนเงินกลับของแรงงานเมียนมาร์ของแต่ละธนาคาร พาณิชย์ในประเทศไทย

การทำธุรกรรมโอนเงินกลับของแรงงานเมียนมาร์ของแต่ละธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยในปัจจุบันมีรูปแบบการให้บริการหลักอยู่ 2 วิธี คือการทำรายการผ่านตู้เอทีเอ็ม และการทำรายการผ่านสาขาของธนาคาร ซึ่งแต่ละวิธีจะมีข้อกำหนด กระบวนการ และค่าใช้จ่ายแตกต่างกัน ดังนี้

(1) บริการโอนเงินกลับของแรงงานเมียนมาร์ที่ได้รับอนุญาต ผ่านเครื่อง เอทีเอ็มของธนาคารพาณิชย์

ปัจจุบันธนาคารพาณิชย์หลายแห่งได้มีการบริการโอนเงินกลับผ่านเครื่องเอทีเอ็มซึ่งแต่ละธนาคารก็ที่เงื่อนไข วิธีการ และการกำหนดเอกสารในการทำธุรกรรมแตกต่างกัน ดังนี้

ตารางที่ 4.2 แสดงรายละเอียดการใช้บริการโอนเงินกลับผ่านเครื่องเอทีเอ็มของแรงงานเมียนมาร์

ธนาคาร	เอกสารประกอบ	เงื่อนไข	ค่าใช้จ่าย
ธนาคารไทย พาณิชย์	- สำเนาหนังสือเดินทาง หรือ ใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว (ทร. 38/1) - หนังสือรับรองรายได้ - สมุดคู่ฝากของธนาคารไทยพาณิชย์	- ผู้โอนชาวเมียนมาร์มีบัญชีเงินฝากและบัตรเอทีเอ็มของธนาคารไทยพาณิชย์ - สามารถระบุผู้รับปลายทางได้ 3 คน - บัตรเอทีเอ็ม สามารถโอนเงินได้ไม่เกินวันละ 100,000 บาท - บัตรเดบิต สามารถโอนได้ไม่เกินวันละ 200,000 บาท - โอนเงินได้ไม่เกินจำนวนรายได้	200 บาท/ รายการ

ตารางที่ 4.2 แสดงรายละเอียดการใช้บริการโอนเงินกลับผ่านเครื่องเอทีเอ็มของแรงงานเมียนมาร์
(ต่อ)

ธนาคาร	เอกสารประกอบ	เงื่อนไข	ค่าใช้จ่าย
		ตามที่ระบุไว้ในหนังสือรับรองรายได้ จากนายจ้าง - ผู้รับปลายทางไม่จำเป็นต้องมีบัญชี กับธนาคารในประเทศเมียนมาร์	
ธนาคารกรุงไทย	- สำเนาหนังสือเดินทาง หรือ ใบสำคัญประจำตัวคน ต่างด้าว (ทร. 38/1) - สำเนาใบอนุญาตเข้างาน	- ผู้โอนชาวเมียนมาร์มีบัญชีเงินฝาก และบัตรเอทีเอ็มของธนาคารกรุงไทย - โอนได้สูงสุด 100,000 บาท/วัน - สามารถระบุผู้รับปลายทางได้ 2 คน - ผู้รับปลายทางไม่จำเป็นต้องมีบัญชี กับธนาคารในประเทศเมียนมาร์	150 บาท/ รายการ
ธนาคารกสิกร ไทย	- สำเนาสมุดบัญชีเงินฝาก ของธนาคารกสิกรไทย ประเภทออมทรัพย์ - สำเนาหนังสือเดินทาง หรือ ใบสำคัญประจำตัวคน ต่างด้าว (ทร. 38/1) - สำเนาบัตรประชาชน เมียนมาร์ - สำเนาใบอนุญาตการทำงาน - หนังสือรับรองเงินเดือน จากนายจ้าง	- ลูกค้าชาวเมียนมาร์ที่มีบัญชีเงินฝาก และบัตรเอทีเอ็มของธนาคารกสิกร - โอนได้สูงสุด 100,000 บาท/วัน - ผู้รับเงินปลายทาง ต้องมีบัญชีกับ ธนาคารตามรายชื่อเหล่านี้ 1) Asia Green Development Bank (AGD) 2) Co-Operative Bank (CBB) 3) Ayeyarwaddy Bank (AYA) 4) Myawaddy Bank (MYD) 5) Kanbawza Bank (KBZ)	200 บาท/ รายการ

ที่มา: เว็บไซต์ของแต่ละธนาคาร ณ วันที่ 28 กรกฎาคม 2558

จากตารางจะเห็นว่าแต่ละธนาคารกำหนดเอกสารไม่แตกต่างกันมาก แต่เงื่อนไขในการทำรายการต่างๆ รวมไปถึงค่าบริการก็แตกต่างกัน และนอกจากค่าธรรมเนียมดังกล่าวยังมีค่าธรรมเนียมที่อาจจะเกิดขึ้นเนื่องจากธนาคารปลายทาง ตัวอย่าง ธนาคารกสิกรไทยมีเงื่อนไขว่าผู้รับปลายทาง ต้องมีบัญชีกับธนาคารตามรายชื่อเหล่านี้

(1) Asia Green Development Bank (AGD) มีจำนวน 51 สาขาในประเทศเมียนมาร์

(2) Co-Operative Bank (CBB) มีจำนวน 131 สาขาในประเทศเมียนมาร์

(3) Ayeyarwaddy Bank (AYA) มีจำนวน 118 สาขาในประเทศเมียนมาร์

(4) Myawaddy Bank (MYD) มีจำนวน 27 สาขาในประเทศเมียนมาร์

(5) Kanbawza Bank (KBZ) มีจำนวน 109 สาขาในประเทศเมียนมาร์³⁴

ผู้รับเงินปลายทางมีบัญชีกับ AGD หรือ CBB จะไม่เสียค่าใช้จ่ายปลายทาง แต่หากเลือกเข้าบัญชีของ Affiliated bank จะเสียค่าธรรมเนียมในอัตราต่างออกไป คือ (1) AGD : 400Kyat + 0.002%-0.005% ของยอดเงินโอน (% ขึ้นอยู่กับพื้นที่ปลายทาง) (2) CBB : 500Kyat + 0.01-0.15%MMK (% ขึ้นอยู่กับพื้นที่ปลายทาง) เป็นต้น สาเหตุเหล่านี้อาจทำให้เกิดเป็นอุปสรรคในการทำธุรกรรมของแรงงานเมียนมาร์

(2) การโอนเงินกลับของแรงงานเมียนมาร์ที่ได้รับอนุญาตผ่านช่องทางของธนาคารพาณิชย์

นอกจากการโอนผ่านเครื่องเอทีเอ็มแล้วแรงงานเมียนมาร์สามารถทำรายการโอนเงินกลับผ่านสาขาของธนาคารพาณิชย์ ซึ่งแต่ละธนาคารมีเงื่อนไขและค่าบริการดังนี้

³⁴ ธนาคารกสิกรไทย. บริการเงินโอนสำหรับแรงงานเมียนมาร์ (สืบค้นเมื่อ 18 สิงหาคม 2558).

ตารางที่ 4.3 แสดงรายละเอียดการใช้บริการโอนเงินของแรงงานเมียนมาร์ผ่านสาขาของธนาคารพาณิชย์

ธนาคารพาณิชย์	เอกสารประกอบ	เงื่อนไข	ค่าใช้จ่าย
ธนาคารไทยพาณิชย์	- สำเนาหนังสือเดินทาง - สำเนาใบอนุญาตทำงาน - หนังสือรับรองเงินเดือนจากนายจ้าง	- ผู้โอนชาวเมียนมาร์มีบัญชีเงินฝากของธนาคารไทยพาณิชย์ - ผู้รับเงินปลายทาง ต้องมีบัญชีกับธนาคารในประเทศเมียนมาร์	400 บาท/รายการ
ธนาคารกรุงไทย	- สำเนาหนังสือเดินทาง - สำเนาใบอนุญาตทำงาน - หนังสือรับรองเงินเดือนจากนายจ้าง	- ผู้โอนชาวเมียนมาร์มีบัญชีเงินฝากของธนาคารกรุงไทย - ผู้รับเงินปลายทาง ต้องมีบัญชีกับธนาคารในประเทศเมียนมาร์	400 บาท/รายการ
ธนาคารกสิกรไทย	- สำเนาหนังสือเดินทาง - สำเนาใบอนุญาตทำงาน - หนังสือรับรองเงินเดือนจากนายจ้าง	- ผู้รับเงินปลายทาง ต้องมีบัญชีกับธนาคารในประเทศเมียนมาร์	500 บาท/รายการ
ธนาคารกรุงเทพ	- สำเนาหนังสือเดินทาง - สำเนาใบอนุญาตทำงาน - หนังสือรับรองเงินเดือนจากนายจ้าง	- ผู้โอนชาวเมียนมาร์มีบัญชีเงินฝากของธนาคารกรุงเทพ - ผู้รับเงินปลายทาง ต้องมีบัญชีกับธนาคารในประเทศเมียนมาร์	400 บาท/รายการ

ที่มา: เว็บไซต์ของแต่ละธนาคาร ณ วันที่ 28 กรกฎาคม 2558

จากตารางเห็นว่าการร้องขอเอกสารของธนาคารพาณิชย์แต่ละที่ไม่แตกต่างกัน แต่ต่างกันแค่ค่าใช้จ่ายในการทำรายการ และทุกธนาคารเรียกสำเนาหนังสือเดินทาง ซึ่งแรงงาน เมียนมาร์ถูกกฎหมายไม่ได้มีสำเนาหนังสือเดินทางทุกคน อีกทั้งการโอนผ่านสาขาของธนาคารจะทำให้ได้ก็ต่อเมื่อผู้รับเงินปลายทางมีบัญชีกับธนาคารปลายทางเท่านั้น

4.2.3 ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยเรื่อง การกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์

ปฏิบัติในเรื่องการรับฝากเงิน

เนื่องจากเมื่อศึกษาการทำธุรกรรมโอนเงินกลับของแรงงานเมียนมาร์ของแต่ละธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยแล้วพบว่า การโอนเงินกลับของแรงงานเมียนมาร์ไม่ว่าจะเป็นผ่านเครื่องเอทีเอ็มของแต่ละธนาคาร หรือ การโอนเงินผ่านช่องสาขาของธนาคารพาณิชย์ ทั้ง 2 วิธี แรงงานเมียนมาร์จำเป็นต้องมีบัญชีกับธนาคารพาณิชย์ในไทย ยกเว้นช่องสาขาของธนาคารพาณิชย์ของธนาคารกสิกรไทย จึงจำเป็นต้องวิเคราะห์ข้อกำหนดเกี่ยวกับการเปิดบัญชีด้วยเช่นกัน

ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทยได้อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 41 แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 ออกประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนส. 77/2551 เรื่อง การกำหนดให้สถาบันการเงินปฏิบัติในเรื่องการรับฝากเงินหรือรับเงินจากประชาชน ซึ่งมีข้อที่เกี่ยวข้องกับการเปิดบัญชีของแรงงานต่างด้าว ดังนี้

“ข้อ 5.2 ในการเปิดบัญชีเงินฝากหรือการรับเงินจากประชาชน สถาบันการเงินต้องจัดให้ลูกค้าแจ้งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตนเองอย่างละเอียด ในแบบรายการที่สถาบันการเงินกำหนดขึ้น พร้อมลงลายมือชื่อ

ข้อ 5.3 สถาบันการเงินต้องจัดให้มีเอกสารแสดงตน หรือสำเนาเอกสารดังกล่าวเพื่อเป็นหลักฐานประกอบการขอเปิดบัญชีอย่างน้อยดังต่อไปนี้ และต้องให้ลูกค้าลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องของสำเนาเอกสารหลักฐานดังกล่าวไว้ด้วย ในกรณีของแรงงานต่างด้าว ประกาศข้อ 5.3.5 ได้บัญญัติว่า สำหรับลูกค้าที่ไม่ใช่บุคคลผู้มีสัญชาติไทย หรือไม่ใช่นิติบุคคลที่จดทะเบียนในประเทศไทย เอกสารที่ต้องมีได้แก่ หนังสือเดินทาง หรือใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว หรือเอกสารหลักฐานแสดงตนที่ออกหรือรับรองโดยหน่วยงานหรือองค์กรที่น่าเชื่อถือ เอกสารแสดงตนที่กล่าวข้างต้น ให้หมายรวมถึง ใบแทน หรือบัตรชั่วคราวที่ใช้ระหว่างรอการออกเอกสารดังกล่าวด้วย”

แต่ในทางปฏิบัตินั้นการเปิดบัญชีเงินฝากกับธนาคารพาณิชย์ต้องคำนึงถึงนโยบายของแต่ละธนาคารนั้นๆ ด้วย อย่างเช่น

ตารางที่ 4.4 แสดงรายละเอียดการเปิดบัญชีเงินฝากของแรงงานเมียนมาร์ผ่านสาขาของธนาคารพาณิชย์

ธนาคารพาณิชย์	เอกสารประกอบ	เงื่อนไข	หมายเหตุ
ธนาคารไทยพาณิชย์	- สำเนาหนังสือเดินทาง หรือ ใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว (ทร. 38/1) - สำเนาใบอนุญาตทำงาน	- เปิดบัญชีขั้นต่ำ 500 บาท ฝากครั้งต่อไปขั้นต่ำ 10 บาท	- จะสามารถเปิดบัญชีเงินฝากได้นั้นจะขึ้นอยู่กับดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ธนาคาร
ธนาคารกรุงไทย	- สำเนาหนังสือเดินทาง หรือ ใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว (ทร. 38/1)	- เปิดบัญชีขั้นต่ำ 500 บาท	- จะสามารถเปิดบัญชีเงินฝากได้นั้นจะขึ้นอยู่กับดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ธนาคาร
ธนาคารกสิกรไทย	- สำเนาหนังสือเดินทาง หรือ ใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว (ทร. 38/1) - หนังสือรับรองการทำงานจากนายจ้าง	- เปิดบัญชีขั้นต่ำ 500 บาท - บัญชีต้องมีการเคลื่อนไหวอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง	- จะสามารถเปิดบัญชีเงินฝากได้นั้นจะขึ้นอยู่กับดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ธนาคาร
ธนาคารกรุงเทพ	- สำเนาหนังสือเดินทาง หรือ ใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว (ทร. 38/1)	- เปิดบัญชีขั้นต่ำ 500 บาท	- จะสามารถเปิดบัญชีเงินฝากได้นั้นจะขึ้นอยู่กับดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ธนาคาร

ที่มา: เว็บไซต์ของแต่ละธนาคาร ณ วันที่ 28 กันยายน 2558

เห็นได้ว่าประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดให้การเปิดบัญชีเงินฝากของแรงงานเมียนมาร์แสดงแค่หนังสือเดินทาง หรือใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว หรือเอกสารหลักฐานแสดงตนที่ออกหรือรับรองโดยหน่วยงานหรือองค์กรที่น่าเชื่อถือ และเอกสารแสดงตนที่กล่าวข้างต้น ให้หมายรวมถึง ใบแทน หรือบัตรชั่วคราวที่ใช้ระหว่างรอการออกเอกสารดังกล่าวด้วย แต่ระเบียบของธนาคารพาณิชย์แต่ละธนาคารมีการร้องขอเอกสารเพิ่มเติมเกี่ยวกับการทำงาน ซึ่งแต่ละธนาคารก็จะมีรายละเอียดที่แตกต่างกันตามตารางระบุ แต่การจะเปิดบัญชีเงินฝากได้นั้นจะขึ้นอยู่กับดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ประจำสาขาของธนาคารที่เปิดบัญชีด้วย

4.2.4 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พุทธศักราช 2542

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 อาจจะไม่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการโอนเงินกลับของแรงงานเมียนมาร์ แต่จากที่กล่าวไปข้างต้นในบทของการทบทวนวรรณกรรม ว่าวิธีการโอนเงินกลับที่แรงงานนิยมใช้คือวิธีการที่ไม่ถูกกฎหมายทำให้สามารถเข้าข่ายธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย

ซึ่งในมาตราที่ 3 ของพระราชบัญญัตินี้ได้บัญญัติความหมายของ ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ไว้ว่า “ธุรกรรมที่มีความซับซ้อนผิดไปจากการทำ ธุรกรรมในลักษณะเดียวกันที่ทำกันอยู่ตามปกติ ธุรกรรมที่ขาดความเป็นไปได้ในเชิงเศรษฐกิจ ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ากระทำขึ้นเพื่อหลีกเลี่ยงมิให้ต้องตกอยู่ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือธุรกรรมที่เกี่ยวข้องหรืออาจเกี่ยวข้องกับการกระทำ ความผิดมูลฐาน ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการทำ ธุรกรรมเพียงครั้งเดียวหรือหลายครั้ง” และส่วนของการใช้โพยก๊วน ถือได้ว่าเป็นธุรกรรมที่เป็นการปกปิด อำพราง หรือแปลงสภาพทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการฟอกเงินเป็นรูปแบบของการเคลื่อนย้ายเงินระหว่างประเทศที่ ที่หลีกเลี่ยงการรายงานธุรกรรมทางการเงินนั่นเอง

เห็นได้ว่าวิธีการโอนเงินกลับของแรงงานเมียนมาร์ที่ได้รับความนิยมอย่างที่เคยกล่าวไปแล้วคือโอนผ่านระบบโพยก๊วน เป็นวิธีการที่ขัดกับกฎหมายทั้งสองฉบับคือทั้งพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช 2485 และ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พุทธศักราช 2542 ดังนั้นงานการค้นคว้าอิสระฉบับนี้นอกจากจะศึกษาถึงอุปสรรคการโอนเงินกลับของแรงงานแล้วยังเป็นการนำไปสู่การค้นหาค้นหาต้นเหตุแห่งการผิดกฎหมายสองฉบับนี้ด้วย

4.3 ทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับมาตรการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในประเทศไทยแล้วไม่พบว่าเป็นอุปสรรคต่อการโอนเงินกลับของแรงงานเมียนมาร์ เป็นไปได้ว่าอุปสรรคอาจจะเกิดจากปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้อง จึงควรวิเคราะห์ควบคู่ไปกับทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ควบคู่ไปด้วยเพื่อให้มองเห็นถึงมุมมองที่กว้างขึ้น ดังนี้

4.3.1 ทฤษฎีต้นทุนธุรกรรม (Transaction cost Theory)

ต้นทุนธุรกรรม (Transaction Cost) หรือต้นทุนที่ไม่ได้เกิดขึ้นในกระบวนการผลิตสินค้าและบริการโดยตรง โดยในความหมายในทางเศรษฐศาสตร์หมายถึง ต้นทุนทางด้านเวลา ราคาค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับการผลิตสินค้าและบริการ ซึ่งในงานศึกษานี้ ต้นทุนธุรกรรมที่เกิดขึ้นต่อแรงงานในการไปทำธุรกรรมการโอนเงินกลับผ่านธนาคารพาณิชย์แทนการโอนผ่านนายหน้า คือ

(1) ต้นทุนด้านเวลา เพราะนายหน้าเดินทางไปให้บริการแรงงานถึงที่พัก แต่ถ้าใช้บริการธนาคารพาณิชย์แรงงานเมียนมาร์ต้องเดินทางไปยังธนาคารหรือเครื่องเอทีเอ็ม เองซึ่งใช้เวลามากกว่า และเช่นเดียวกันผู้รับปลายทางก็มีต้นทุนเวลาเพิ่มขึ้นมาด้วยในการเดินทางไปรับเงินที่ธนาคารปลายทาง เป็นต้น

(2) ต้นทุนด้านการติดต่อสื่อสาร เนื่องจากแรงงานเมียนมาร์แต่ละคนมีพื้นฐานด้านภาษาแตกต่างกัน ทางแรงงานเมียนมาร์ไม่สามารถพูดภาษาไทยหรืออังกฤษได้การโอนเงินผ่านธนาคารพาณิชย์ก็จำเป็นต้องเพิ่มต้นทุนทางด้านการสื่อสารที่เพิ่มขึ้น

4.3.2 ทฤษฎีปัญหาความไม่สมมาตรของข้อมูล (Asymmetric information)

ลักษณะของปัญหาความไม่สมมาตรของข้อมูล (Asymmetric information) ระหว่างแรงงานเมียนมาร์ นายหน้าผิดกฎหมาย และธนาคารพาณิชย์ในไทย โดยในทางเศรษฐศาสตร์ ความไม่สมมาตรของข้อมูลแบบเป็น 2 ประเภท คือ

(1) ปัญหาการคัดสรรค้ที่เป็นปรปักษ์ (Adverse selection Problem)

เป็นลักษณะของความไม่สมมาตรของข้อมูลในรูปแบบที่คู่สัญญาฝ่ายหนึ่ง ในงานการค้นคว้าอิสระนี้จะเห็นว่านายหน้าเข้าถึงแรงงานได้ดีกว่า มีข้อมูลเฉพาะของแรงงานเมียนมาร์มากกว่าธนาคารพาณิชย์ในไทย นายหน้าย่อมได้เปรียบทั้งในเรื่องความไว้วางใจของแรงงาน เป็นต้น

(2) ปัญหาคุณธรรมวิบัติ (Moral Hazard Problem)

ในบางกรณีปัญหาอาจจะเกิดขึ้นทั้งที่ทั้ง 2 ฝ่ายมีข้อมูลครบถ้วน แต่ผลลัพธ์หรือผลตอบแทนขึ้นอยู่กับกรกระทำฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งที่ยังฝ่ายไม่สามารถตรวจสอบได้ บางครั้งเราจึงเรียกปัญหา Moral hazard ว่า “การมีการกระทำแอบแฝง (Hidden Action)” ยกตัวอย่าง การประชาสัมพันธ์การใช้บริการโอนเงินกลับแรงงานเมียนมาร์ของธนาคารจำเป็นต้องจ้างล่ามในการให้ข้อมูลแก่แรงงานและจากการสำรวจพบว่าล่ามภาษาเมียนมาร์ส่วนใหญ่มักจะเป็นนายหน้ารับโอนเงินผิดกฎหมายด้วย³⁵ ทำให้ไม่สามารถทราบได้ว่าการให้ข้อมูลแก่แรงงานนั้นถูกต้องตามที่ธนาคารต้องการสื่อสารหรือไม่

4.4 การอภิปรายผล

จากทฤษฎีทั้งหมดข้างต้นสามารถสรุปได้โดยสังเขปว่ามาตรการของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับแรงงานต่างด้าวและการโอนเงินกลับของแรงงานต่างด้าวไม่ได้เป็นปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการโอนเงินกลับของแรงงานเมียนมาร์ในประเทศไทย แต่สาเหตุที่พฤติกรรมการส่งเงินกลับของแรงงานเมียนมาร์ยังคงใช้บริการการโอนเงินกลับผ่านนายหน้า หรือช่องทางที่ผิดกฎหมายอื่นๆ อาจเป็นในส่วนของความไม่ทราบข้อมูลการโอนเงินกลับผ่านธนาคารพาณิชย์ หรือความสะดวกของแรงงานเองเพราะการโอนเงินผ่านธนาคารพาณิชย์ทำให้แรงงานต้องเดินทางมาทำธุรกรรมด้วยตนเองที่เครื่องเอทีเอ็มหรือสาขาของธนาคาร ซึ่งต่างๆ เหล่านี้จะสามารถสรุปได้จากข้อมูลการสำรวจภาคสนามในบทต่อไป

³⁵ ธนาคารกสิกรไทย. บริการเงินโอนสำหรับแรงงานเมียนมาร์ (สืบค้นเมื่อ 18 สิงหาคม 2558).

บทที่ 5

ผลการศึกษาจากแบบสอบถาม

ในบทนี้จะเป็นการสรุปผลที่ได้จากเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามโดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 500 ชุด แต่เป็นที่น่าสนใจว่ากลุ่มตัวอย่างในภาคของการก่อสร้างจำนวนไม่น้อยกว่า 200 คนไม่กล้าทำแบบสอบถามเนื่องจากกลัวผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้น การเก็บข้อมูลภาคสนามครั้งนี้จึงเป็นการนำเสนอผลการศึกษามาจากแบบสอบถามที่เกิดจากกลุ่มตัวอย่างที่ยินดีทำแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 300 ชุด โดยนำเสนอในรูปแบบตาราง แผนภูมิ แสดงข้อมูลทางสถิติ ประกอบการพรรณนา พร้อมทั้งอภิปรายผลการศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 5 ส่วน ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ปัจจัยที่มีผลให้เลือกช่องทางการโอนเงินกลับผ่านนายหน้า ปัจจัยที่มีผลให้เลือกและไม่เลือกช่องทางการโอนเงินกลับผ่านธนาคารพาณิชย์ การเปรียบเทียบอุปสรรคในการโอนเงินผ่านธนาคารพาณิชย์ระหว่างอุปสรรคในประเทศไทยและอุปสรรคในประเทศเมียนมาร์ และการเปรียบเทียบปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการเลือกช่องทางการโอนเงินกลับของกลุ่มตัวอย่าง

5.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดแบ่งเป็น 3 อาชีพ คือ ภาคการก่อสร้าง ภาคโรงงานผลิต และภาคลูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคล เท่าๆ กันคือ กลุ่มละ 100 คน จากการสำรวจกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 60.34 และเป็นเพศหญิง ร้อยละ 39.66 โดยร้อยละ 44.13 มีอายุระหว่าง 15 – 25 ปี รองลงมาร้อยละ 31.28 มีอายุ 26 - 35 ปี ร้อยละ 14.53 มีอายุ 36 – 45 ปี ร้อยละ 7.82 มีอายุ 46 – 60 ปี ตามลำดับ ซึ่ง ร้อยละ 54.75 มีสถานะโสด และรองลงมาร้อยละ 32.96 มีสถานะสมรส ร้อยละ 10.06 มีสถานะสมรสแต่แยกกันอยู่ และร้อยละ 2.23 มีสถานะหม้าย/หย่าร้าง ตามลำดับ ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างที่เข้ามาทำงานในประเทศไทยมาจากหลายภูมิภาคในประเทศเมียนมาร์ดังต่อไปนี้

จากการสำรวจพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 26.26 มาจากเขตตะนาวศรีที่มีพื้นที่ติดกับประเทศไทยและรองลงมาร้อยละ 17.32 เป็นรัฐยะไข่ เมื่อพิจารณาระยะเวลาการทำงานในประเทศไทยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในไทยมานานมากกว่า 4 ปีมีจำนวนมากถึง ร้อยละ 45.25 รองลงมา ร้อยละ 31.84 เป็นแรงงานที่เข้ามาทำงานในไทยนาน 3 – 4 ปี ร้อยละ 11.74 และร้อยละ 11.17 เป็นแรงงานที่เข้ามาทำงานในไทยนานน้อยกว่า 1 ปี และแรงงานที่เข้ามาทำงานในไทย 1-2 ปี ตามลำดับ แรงงานส่วนใหญ่ร้อยละ 55.66 คาดว่าจะทำงานในประเทศไทยอีกมากกว่า 4 ปีขึ้นไป และรองลงมา ร้อยละ 20.11 คาดว่าจำทำงานในไทยอีก ประมาณ 1 – 2 ปี ร้อยละ 14.53 คาดว่าจำทำงานในไทยอีก ประมาณ 3 – 4 ปี และ ร้อยละ 3.91 คาดว่าจะทำงานในไทยอีกไม่เกิน 1 ปี ตามลำดับ

โดยสรุปกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชายที่มีอายุระหว่าง 15 - 25 ปี และมีสถานะโสด ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเหล่านี้มาจากเมืองแถบชายแดนของประเทศเมียนมาร์ที่มีพื้นที่ติดกับประเทศไทยคือเขตตะนาวศรีมากที่สุดและมีแนวโน้มว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการที่จะเข้ามาทำงานในประเทศไทยเป็นเวลานานอย่างน้อยมากกว่า 4 ปี อาจเป็นเพราะขั้นตอนการเข้ามาทำงานอย่างถูกกฎหมายในประเทศไทยค่อนข้างมีต้นทุนสูง ต้นทุนในที่นี้หมายถึงกระบวนการดำเนินการจากที่กล่าวไปแล้วในบทที่ 4 ทำให้กลุ่มมีความคาดหวังที่จะทำงานในประเทศไทยนานตามมา

5.1.1 ความเข้าใจในกฎหมายไทยของกลุ่มตัวอย่าง

จากการสำรวจพบว่ากลุ่มตัวอย่างร้อยละ 67.60 ทราบว่าตนเองเป็นแรงงาน ถูกกฎหมาย และในการวิเคราะห์ข้อมูลการความเข้าใจกฎหมายไทยของกลุ่มตัวอย่าง ได้วิเคราะห์ เปรียบเทียบตามกลุ่มตัวอย่างที่สนใจและไม่สนใจจะศึกษากฎหมายของไทยที่เกี่ยวกับตนเอง ดังนี้

ตารางที่ 5.1 ร้อยละของลักษณะของกลุ่มตัวอย่างระหว่างสนใจและไม่สนใจศึกษากฎหมายของไทยที่เกี่ยวกับตน

ลักษณะของ แรงงาน	ไม่สนใจกฎหมาย	สนใจกฎหมาย	รวม	Sig.*
เพศ				0.669
ชาย	55.3	44.7	60.34	
หญิง	51.7	48.3	39.66	
อายุ				0.013*
15 – 25 ปี	64.3	35.7	44.13	
25 – 35 ปี	43.2	56.8	31.28	
35 – 45 ปี	56.5	43.5	14.53	
46 – 60 ปี	12.5	87.5	7.82	
อาชีพ				0.000*
ภาคการก่อสร้าง	77.6	23.3	33.33	
ภาคโรงงานการ ผลิต	33.9	61.1	33.33	
ภาคลูกจ้างใน ครัวเรือนส่วน บุคคล	44.8	55.2	33.33	
รวม	53.8	46.2		

หมายเหตุ เครื่องหมาย “*” หมายถึงระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ต่ำกว่า 0.05

ที่มา: จากภาพรวมของข้อมูลภาคสนาม

จากตารางพบว่า เพศชายมีความสนใจในกฎหมายไทยที่เกี่ยวกับตนเอง แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 46 – 60 ปี จะมีความสนใจ

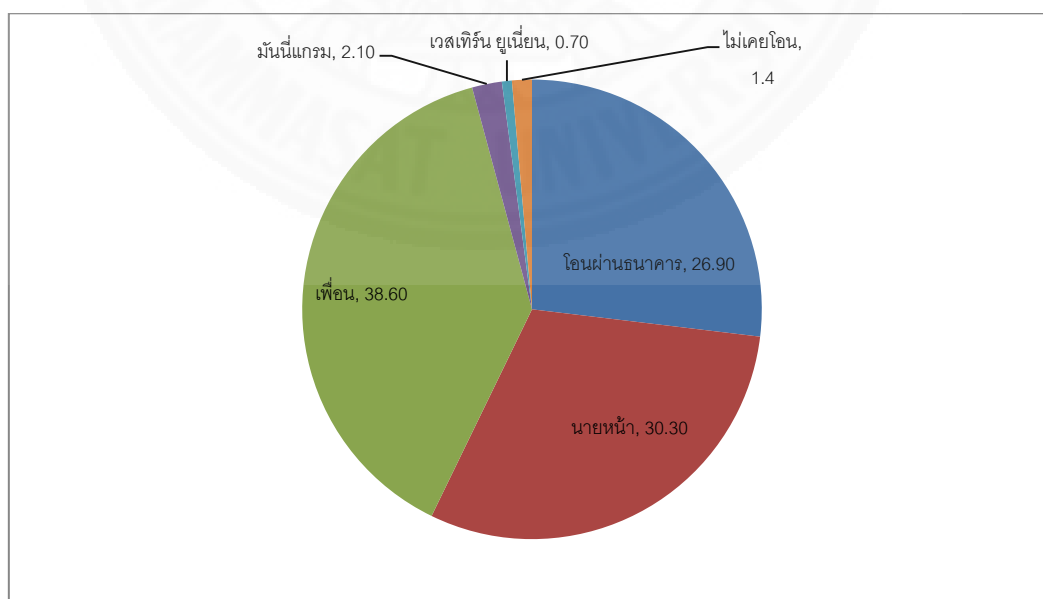
กฎหมายไทยที่เกี่ยวกับตนเองในสัดส่วนที่สูงถึงร้อยละ 87.5 อาจเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุมากเริ่มสนใจผลประโยชน์อื่นที่ได้รับมากกว่าจะสนใจแต่รายได้จากการทำงาน ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างอายุน้อย 15 – 25 ปี มีความสนใจกฎหมายเพียงร้อยละ 35.7 ซึ่งจะเห็นได้ความสนใจในกฎหมายไทยที่เกี่ยวกับตนเองของแต่ละช่วงของอายุมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติ และกลุ่มตัวอย่างในภาคการก่อสร้างมีความสนใจในกฎหมายน้อยเพียงร้อยละ 23.3 ในขณะที่ภาคโรงงานการผลิต และภาคลูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคลมีความสนใจในกฎหมายร้อยละ 61.1 และ 55.2 ตามลำดับ ซึ่งจะเห็นได้ความสนใจในกฎหมายไทยที่เกี่ยวกับตนเองของแต่ละอาชีพมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติ

โดยร้อยละ 65 ของผู้ที่ไม่สนใจให้เหตุผลว่ากฎหมายของไทยมีความเข้าใจยาก รองลงมาร้อยละ 30 เห็นว่าเพราะกฎหมายของไทยหาข้อมูลยาก และร้อยละ 5 เห็นว่าการศึกษากฎหมายของไทยไม่มีความสำคัญต่อตนเอง

อีกทั้งแรงงานเมียนมาร์จากกลุ่มตัวอย่างนี้ ร้อยละ 61.45 ไม่ทราบถึงสิทธิประโยชน์ที่ตนพึงได้รับจากการเป็นแรงงานที่ถูกกฎหมายของไทยและสำหรับการโอนเงินกลับธนาคารนั้น แรงงานส่วนใหญ่ร้อยละ 50.57 ทราบว่าตนเองสามารถทำธุรกรรมโอนเงินกลับผ่านธนาคารได้

5.1.2 ข้อมูลการโอนเงินกลับประเทศเมียนมาร์ของกลุ่มตัวอย่าง

จากการสำรวจพบว่ากลุ่มตัวอย่างร้อยละ 86.59 เคยโอนเงินกลับไปยังประเทศเมียนมาร์ซึ่งใช้วิธีการโอนเงินกลับหลากหลายวิธีดังนี้ (ภาพที่ 5.2)

ภาพที่ 5.2 ร้อยละช่องทางการโอนเงินกลับที่กลุ่มตัวอย่างใช้มากที่สุด, จากภาพรวมของข้อมูลภาคสนาม

จากภาพจะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 38.6 ใช้วิธีการโอนเงินกลับผ่านเพื่อน รองลงมาร้อยละ 30.30 ใช้วิธีโอนเงินกลับผ่านนายหน้า ร้อยละ 26.90 ใช้วิธีการโอนเงินกลับผ่านธนาคาร ร้อยละ 2.10 ใช้วิธีการโอนเงินกลับผ่านมันนี่แกรม และ ร้อยละ 0.70 ใช้วิธีการโอนเงินกลับผ่านเวสเทิร์นยูเนียนตามลำดับ ซึ่งช่องทางการโอนเงินกลับที่กล่าวมาข้างต้น สามารถจำแนกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ (1) ช่องทางที่ถูกกฎหมาย ได้แก่ การโอนผ่านธนาคาร เวสเทิร์นยูเนียน และมันนี่แกรม เป็นร้อยละ 29.7 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และ (2) ช่องทางที่ผิดกฎหมาย ได้แก่ นายหน้า และเพื่อน เป็นร้อยละ 68.90 โดยปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อการเลือกช่องทางการโอนเงินกลับของกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 77.78 แรงงานเมียนมาร์เลือกที่จะให้ความสำคัญแก่ความสะดวกของผู้รับเงินปลายทางมากกว่าตนเอง

5.2 ปัจจัยที่มีผลให้เลือกช่องทางการโอนเงินกลับผ่านนายหน้า

จากการสำรวจพบว่าแรงงานเมียนมาร์ร้อยละ 55.06 รู้จักการโอนเงินกลับผ่านนายหน้าผ่านเพื่อน รองลงมาร้อยละ 18.35 รู้จักการโอนเงินกลับผ่านนายหน้าผ่านนายหน้ารับโอนเงิน ร้อยละ 17.72 รู้จักการโอนเงินกลับผ่านนายหน้าผ่านนายจ้าง ร้อยละ 5.06 รู้จักการโอนเงินกลับผ่านนายหน้าผ่านนายหน้าที่น่าแรงงานเมียนมาร์เข้ามาทำงานในไทย และร้อยละ 3.80 ไม่รู้จักการส่งเงินกลับผ่านนายหน้าผ่านตามลำดับ ซึ่งแรงงานส่วนใหญ่ร้อยละ 80.75 ไม่ทราบว่าการโอนเงินกลับผ่านนายหน้าเป็นการทำธุรกรรมที่ผิดกฎหมายหรือไม่ ร้อยละ 11.18 คิดว่าการโอนเงินกลับผ่านนายหน้าเป็นการทำธุรกรรมที่ผิดกฎหมาย และร้อยละ 8.07 คิดว่าการโอนเงินกลับผ่านนายหน้าเป็นการทำธุรกรรมที่ไม่ผิดกฎหมาย และหากการโอนเงินกลับผ่านนายหน้าเป็นการทำธุรกรรมที่ผิดกฎหมายแล้ว ร้อยละ 89.76 เลือกที่จะไม่ใช้วิธีนี้ในการโอนเงินกลับประเทศเมียนมาร์

สาเหตุที่กลุ่มตัวอย่างเลือกโอนเงินกลับผ่านนายหน้านั้นจากการสำรวจพบว่าสาเหตุหลักเรียงตามลำดับจากมากไปน้อยได้ (ตารางที่ 5.2) คือ กลุ่มตัวอย่างคิดว่าผู้รับเงินปลายทางได้รับเงินในจำนวนที่แน่นอน ใช้ตามเพื่อน มีความสะดวก รวดเร็ว กลุ่มตัวอย่างมีความไว้วางใจต่อนายหน้า ความเคยชิน ไม่ต้องการเตรียมเอกสาร ไม่รู้จักวิธีการโอนเงินกลับแบบอื่น และกลัวจะมีปัญหาเรื่องกฎหมายของประเทศไทย

ตารางที่ 5.2 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ของกลุ่มตัวอย่างแสดงสาเหตุที่แรงงานเมียนมาร์เลือกโอนเงินกลับผ่าน
นายหน้า

สาเหตุที่แรงงานเมียนมาร์ เลือกโอนเงินกลับผ่าน นายหน้า	ระดับทัศนคติของแรงงาน					$\bar{x}$	S.D.	การ แปล ผล	ลำดับ
	มาก สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย มาก				
1. มีความสะดวก รวดเร็ว	52.11	20.17	21.85	2.25	3.36	4.15	1.06	มาก	3
2. ใช้ตามเพื่อน	63.89	10.42	10.42	9.72	5.56	4.17	1.27	มาก	2
3. ความเคยชิน	47.66	19.63	21.50	9.35	1.87	4.02	1.11	มาก	5
4. กลัวจะมีปัญหาเรื่อง กฎหมายของประเทศไทย	15.53	12.62	18.45	17.48	35.92	2.54	1.47	น้อย	8
5. ไม่รู้จักวิธีการโอนเงิน กลับแบบอื่น	22.86	23.81	32.38	11.43	9.52	3.39	1.22	ปาน กลาง	7
6. ไม่ต้องการเตรียม เอกสาร	31.73	23.08	29.81	13.46	1.92	3.69	1.11	มาก	6
7. มีความไว้วางใจที่มีต่อ นายหน้า	46.60	27.18	12.62	10.68	2.91	4.04	1.15	มาก	4
8. ผู้รับเงินปลายทางได้รับ เงินในจำนวนที่แน่นอน	57.0 1	23.3 6	14.0 2	2.80	2.80	4.29	1.00	มาก สุด	1

ที่มา: จากภาพรวมของข้อมูลภาคสนาม

จากตารางพบว่าปัจจัยที่กลุ่มตัวอย่างเลือกมากที่สุดในการโอนเงินกลับผ่านนายหน้า
เพราะคิดว่าการโอนเงินกลับผ่านวิธีการนี้ผู้รับเงินปลายทางได้รับเงินในจำนวนที่แน่นอน

และเนื่องจากผลการสำรวจที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 80.75 ไม่ทราบว่
การโอนเงินกลับผ่านนายหน้าเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายและนี่อาจจะเป็นอีกปัจจัยที่ทำให้กลุ่ม
ตัวอย่างยังคงใช้บริการนายหน้า เพราะพบว่าหากกลุ่มตัวอย่างเหล่านี้ทราบว่าการโอนเงินผ่าน
นายหน้าผิดกฎหมายกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 89.76 ก็เลือกที่จะไม่ใช้วิธีนี้

5.3 ปัจจัยที่มีผลให้เลือกและไม่เลือกช่องทางการโอนเงินกลับผ่านธนาคารพาณิชย์

จากการสำรวจพบว่ากลุ่มตัวอย่างรู้จักวิธีโอนเงินกลับผ่านธนาคารพาณิชย์โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 48.20 รู้จักผ่านเพื่อน รองลงมาร้อยละ 23.02 รู้จักผ่านนายจ้าง ร้อยละ 6.47 รู้จักผ่านโทรทัศน์หรือวิทยุ และร้อยละ 3.60 รู้จักผ่านเจ้าหน้าที่ของธนาคารเอง ในขณะที่ร้อยละ 18.71 ไม่รู้จักวิธีการเงินกลับผ่านธนาคารพาณิชย์ สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่รู้จักวิธีการโอนเงินกลับผ่านธนาคารพาณิชย์นั้น ร้อยละ 57.55 ไม่เคยใช้บริการโอนเงินกลับผ่านธนาคารพาณิชย์ และยังมีกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 3.60 ที่เคยใช้บริการโอนเงินกลับผ่านธนาคารพาณิชย์แต่เลิกใช้ไปแล้วโดยส่วนใหญ่จะให้เหตุผลถึงสาเหตุที่เลิกใช้เพราะการโอนเงินกลับผ่านธนาคารพาณิชย์ใช้เวลาค่อนข้างนาน

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เคยใช้การโอนเงินกลับผ่านธนาคารพาณิชย์นั้นพบว่าสาเหตุที่เลิกใช้เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย (ตารางที่ 5.3) คือ มีความสะดวก รวดเร็ว คิดว่าการโอนผ่านธนาคารพาณิชย์มีความปลอดภัย เชื่อว่าผู้รับปลายทางได้รับเงินแน่นอน ใช้ตามเพื่อน และค่าใช้จ่ายในการทำรายการต่ำ

ตารางที่ 5.3 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ของกลุ่มตัวอย่างแสดงสาเหตุที่แรงงานเมียนมาร์เลือกโอนเงินกลับผ่านธนาคารพาณิชย์

สาเหตุที่แรงงานเมียนมาร์เลือกโอนเงินกลับผ่านธนาคารพาณิชย์	ระดับทัศนคติของแรงงาน					$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล	ลำดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก				
1. มีความสะดวก รวดเร็ว	60.76	17.72	12.66	7.59	1.27	4.29	1.04	มากที่สุด	1
2. ใช้ตามเพื่อน	65.14	11.01	7.34	9.17	7.34	4.17	1.32	มาก	4
3. ค่าใช้จ่ายต่ำ	56.94	8.33	20.83	8.33	5.56	4.03	1.28	มาก	5
4. คิดว่าการโอนผ่านธนาคารพาณิชย์มีความปลอดภัย	61.64	17.81	9.59	1.37	9.59	4.21	1.27	มากที่สุด	2
5. เชื่อว่าผู้รับได้รับเงินในจำนวนที่แน่นอน	62.50	13.89	12.50	1.39	9.27	4.18	1.29	มาก	3

ที่มา: จากภาพรวมของข้อมูลภาคสนาม

เมื่อนำกลุ่มตัวอย่างที่เลือกใช้ธนาคารพาณิชย์มาวิเคราะห์ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง
ที่เลือกใช้การโอนเงินกลับผ่านธนาคารพาณิชย์ ดังนี้

ตารางที่ 5.4 ร้อยละของลักษณะกลุ่มตัวอย่างที่เลือกช่องทางการโอนเงินกลับผ่านธนาคารพาณิชย์

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	ร้อยละของผู้ที่เลือกโอนเงิน กลับผ่านธนาคารพาณิชย์	ร้อยละของผู้ที่โอนกลับผ่าน ธนาคารพาณิชย์ต่อกลุ่ม ตัวอย่างทั้งหมด	Sig.*
เพศ			0.601
ชาย	53.85	24.7	
หญิง	46.15	30	
อายุ			0.080*
15 – 25 ปี	48.72	28.6	0.022*
26 – 35 ปี	28.20	22.7	
36 – 45 ปี	12.82	21.7	
46 – 60 ปี	10.26	50	
เมืองที่แรงงานอาศัยใน ประเทศเมียนมาร์			0.001*
เขตพะโค	5.12	33.33	
เขตมาเกว	2.56	50	
เขตมณฑลทะเลย์	2.56	11.11	
เขตสะกาย	7.69	75	
เขตตะนาวศรี	12.82	11.63	
เขตย่างกุ้ง	1.69	25	
รัฐกะเหรี่ยง	10.26	26.67	
รัฐมอญ	20.21	50	
รัฐยะไข่	28.21	47.83	
รัฐฉานหรือไทใหญ่	2.56	20	

ตารางที่ 5.4 ร้อยละของลักษณะกลุ่มตัวอย่างที่เลือกช่องทางการโอนเงินกลับผ่านธนาคารพาณิชย์ (ต่อ)

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	ร้อยละของผู้ที่เลือกโอนเงินกลับผ่านธนาคารพาณิชย์	ร้อยละของผู้ที่โอนกลับผ่านธนาคารพาณิชย์ต่อกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด	Sig.*
อาชีพ			0.001*
ภาคการก่อสร้าง	20.51	13.33	0.008*
ภาคโรงงานการผลิต	51.28	35.71	
ภาคลูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคล	20.21	37.93	
ความสนใจกฎหมาย			0.001*
สนใจ	64.51	35.82	
ไม่สนใจ	38.46	19.23	
ทัศนคติต่อความสะดวก			0.001*
สนใจความสะดวกของตนเอง	15.38	22.22	
สนใจความสะดวกของผู้รับเงิน	84.62	27.97	

หมายเหตุ เครื่องหมาย “*” หมายถึงระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ต่ำกว่า 0.05

ที่มา: จากภาพรวมของข้อมูลภาคสนาม

จากตารางพบว่า สัดส่วนของเพศชายมากกว่าเพศหญิงคือร้อยละ 53.85 แต่เมื่อเปรียบเทียบเพศชายที่โอนผ่านธนาคารพาณิชย์กับเพศชายทั้งหมดมีเปอร์เซ็นต์น้อยกว่าเมื่อเทียบกับเพศหญิงที่โอนผ่านธนาคารพาณิชย์ต่อเพศหญิงทั้งหมด ซึ่งทำให้มีความเป็นไปได้ว่าเพศหญิงมีการใช้บริการธนาคารพาณิชย์มากกว่าเพศชาย เป็นที่น่าสังเกตว่ากลุ่มที่มีช่วงอายุ 15 – 25 ปีมีเปอร์เซ็นต์การโอนเงินกลับผ่านธนาคารพาณิชย์มากที่สุดถึงร้อยละ 48.72 แต่เมื่อเทียบกับกลุ่มตัวอย่างในช่วงอายุนี้อาการโอนเงินผ่านธนาคารพาณิชย์เป็นเพียงร้อยละ 28.6 ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 46 – 60 ปี เป็นเพียงร้อยละ 10.26 ของกลุ่มที่ใช้การโอนกลับผ่านธนาคารพาณิชย์แต่เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มตัวอย่างในช่วงอายุนี้นี้ทั้งหมด ผลคือกลุ่มตัวอย่างในช่วงอายุ 46 – 60 ปี ใช้การส่งเงินกลับผ่านธนาคารพาณิชย์มากถึงร้อยละ 50 ของกลุ่มตัวอย่างช่วงอายุนี้นี้ ทำให้สามารถสรุปได้ว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุมากมีแนวโน้มที่จะใช้การโอนเงินกลับผ่านธนาคารพาณิชย์มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุน้อยกว่า

จากการพิจารณาเมืองที่แรงงานอาศัยในประเทศเมียนมาร์ พบว่า สัดส่วนของแรงงานที่เลือกโอนเงินกลับผ่านธนาคารพาณิชย์ส่วนใหญ่ร้อยละ 28.21 มาจากรัฐยะไข่ รองลงมา ร้อยละ 20.21 มาจากรัฐมอญ โดยปัจจัยนี้มีผลต่อการเลือกช่องทางการโอนเงินกลับของกลุ่มตัวอย่างจากการวิจัยที่พบว่าธนาคารในประเทศเมียนมาร์มีจำนวนสาขาไม่มาก เมืองที่แรงงานจากมาหมายถึงเมืองที่ผู้รับเงินอาศัยอยู่จึงส่งผลต่อการเลือกช่องทางของกลุ่มตัวอย่าง แต่เป็นที่น่าสังเกตว่ากลุ่มตัวอย่างที่มาจากเขตย่างกุ้งซึ่งเป็นเมืองหลวงของประเทศเมียนมาร์แต่กลับมีการโอนเงินกลับผ่านธนาคารพาณิชย์ในปริมาณที่น้อยมาก

สำหรับอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่เลือกการโอนเงินกลับผ่านธนาคารพาณิชย์ส่วนใหญ่ร้อยละ 51.28 เป็นกลุ่มแรงงานในภาคโรงงานการผลิต แต่การโอนเงินกลับผ่านธนาคารพาณิชย์เป็นเพียงร้อยละ 35.71 ของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้ แต่เป็นที่น่าสังเกตว่ากลุ่มตัวอย่างในภาคการก่อสร้างและกลุ่มตัวอย่างในภาคลูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคลมีร้อยละของการโอนเงินกลับใกล้เคียงกันคือ 20.51 และ 20.21 ตามลำดับ แต่ในส่วนของกลุ่มตัวอย่างในภาคการก่อสร้างการโอนเงินกลับผ่านธนาคารพาณิชย์เป็นเพียงร้อยละ 13.33 ของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้ แต่กลุ่มตัวอย่างในภาคลูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคลการโอนเงินกลับผ่านธนาคารพาณิชย์มากถึงร้อยละ 37.93 ของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้ แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างในภาคการก่อสร้างไม่นิยมใช้การโอนเงินกลับผ่านธนาคารพาณิชย์เมื่อเทียบกับจำนวนกลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้ และจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของธนาคารกสิกรไทยเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ช่องทางการบริการโอนเงินกลับผ่านเครื่องเอทีเอ็มนั้นทางธนาคารได้ลงพื้นที่ประชาสัมพันธ์เฉพาะกลุ่มโรงงาน³⁶ ส่งผลให้แรงงานในภาคอื่นๆ ไม่รู้จักช่องทางการโอนเงินกลับผ่านธนาคารพาณิชย์ หรือถ้ารู้จักจากการสำรวจพบว่าส่วนใหญ่จะรู้จักผ่านเพื่อนแรงงานด้วยกัน

ในส่วนของความสนใจในกฎหมายของไทยที่เกี่ยวกับตนเองของกลุ่มตัวอย่างมีผลต่อการเลือกใช้บริการโอนเงินกลับผ่านธนาคารพาณิชย์ของแรงงานเพราะร้อยละ 64.51 ของกลุ่มตัวอย่างที่เลือกโอนเงินผ่านธนาคารพาณิชย์มีความสนใจในกฎหมายของไทย และการที่กลุ่มตัวอย่างสนใจความสะดวกตนเองหรือผู้รับเงินนั้นมีผลของการเลือกใช้บริการโอนเงินกลับผ่านธนาคารพาณิชย์ กลุ่มตัวอย่างที่เลือกโอนเงินกลับผ่านธนาคารพาณิชย์ทั้งหมดมีผู้ที่สนใจความสะดวกของผู้รับเงินมากถึงร้อยละ 84.46 แต่เป็นเพียงร้อยละ 27.97 ของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มนี้ทั้งหมด คาดเดาได้ว่าการส่งเงินกลับผ่าน

³⁶ เจ้าหน้าที่ธนาคารกสิกรไทย, สัมภาษณ์ โดย วณัญญา พงษ์ทรัพย์, 28 กรกฎาคม 2558.

ธนาคารพาณิชย์อาจจะไม่อำนวยความสะดวกต่อผู้รับเงินปลายทางมากนักในทัศนคติของกลุ่มตัวอย่าง

เมื่อสำรวจถึงสาเหตุที่กลุ่มตัวอย่างไม่ใช้บริการโอนเงินกลับธนาคารพาณิชย์นั้น สาเหตุที่สำคัญสามารถแบ่งได้เป็น 2 ด้านคือ ด้านผู้โอนเงิน (ตัวแรงงานเอง) และด้านผู้รับเงิน (ตารางที่ 5.5 และตารางที่ 5.6

ตารางที่ 5.5 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ของกลุ่มตัวอย่างแสดงสาเหตุการไม่ใช้บริการโอนเงินกลับผ่านธนาคารพาณิชย์ด้านแรงงานเมียนมาร์ผู้โอนเงิน

สาเหตุที่แรงงานเมียนมาร์ ไม่ใช้บริการโอนเงินกลับ ผ่านธนาคารพาณิชย์	ระดับทัศนคติของแรงงาน					$\bar{x}$	S.D.	การ แปล ผล	ลำดับ
	มาก สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย มาก				
ด้านผู้โอนเงิน									
1. กลัวความยุ่งยากในเรื่อง ของเอกสารการสมัครใช้ บริการของท่าน	33.21	18.45	17.47	11.65	19.42	3.34	1.52	ปาน กลาง	7
2. มีปัญหาเรื่องภาษาที่ใช้ สื่อสารกับเจ้าหน้าที่	23.20	14.40	8.80	11.20	42.40	2.65	1.67	ปาน กลาง	4
3. อยู่ห่างไกลจากจุดให้การ ของธนาคารพาณิชย์ของ ประเทศไทย	22.22	14.44	26.67	11.11	25.56	2.97	1.48	ปาน กลาง	1
4. กลัวจะมีปัญหาเรื่อง กฎหมายของประเทศไทย	20.93	13.95	10.47	13.95	40.70	2.60	1.62	ปาน กลาง	6
5. กลัวทางการของประเทศ ไทยยึดเงิน	25.84	8.99	13.48	11.24	40.45	2.69	1.67	ปาน กลาง	2
6. กังวลเกี่ยวกับของจำนวน เงินที่ผู้รับเงินจะได้รับอย่าง แท้จริง	21.88	8.83	20.83	14.58	34.38	2.69	1.55	ปาน กลาง	2
7. มีความกังวลเกี่ยวกับ ค่าใช้จ่ายในการโอน	17.78	14.44	13.33	11.11	43.43	2.52	1.58	ปาน กลาง	5

ที่มา: จากภาพรวมของข้อมูลภาคสนาม

ทางด้านฝั่งผู้โอนเงินนั้นจะเห็นได้ว่าจากผลการสำรวจกลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญในแต่ละข้อค่อนข้างปานกลาง ค่อนไปทางน้อย แสดงให้เห็นว่าแท้จริงแล้วสิ่งที่เป็นอุปสรรคอาจเป็นในฝั่งของผู้รับเงินโอน ซึ่งสามารถทราบได้จาก ตารางที่ 5.6

ตารางที่ 5.6 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ของกลุ่มตัวอย่างแสดงสาเหตุการไม่ใช้บริการโอนเงินกลับผ่านธนาคารพาณิชย์ด้านผู้รับเงิน

สาเหตุที่แรงงานเมียนมาร์ไม่ใช้บริการโอนเงินกลับผ่านธนาคารพาณิชย์	ระดับทัศนคติของแรงงาน					$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล	ลำดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก				
ด้านผู้รับเงิน									
1. ผู้รับเงินปลายทางที่ประเทศเมียนมาร์ไม่มีบัญชีกับธนาคาร	40.22	28.26	16.30	6.52	8.70	3.85	1.27	มาก	1
2. ผู้รับเงินปลายทางที่ประเทศเมียนมาร์อยู่ห่างไกลธนาคารปลายทางไม่สะดวกต่อการรับเงิน	33.65	29.81	21.15	10.58	4.81	3.77	1.17	มาก	2
3. ผู้รับเงินปลายทางกลัวจะถูกขโมยเงิน ถูกรีดไถ ระหว่างเดินทางกลับจากรับเงินที่ธนาคารปลายทางที่ประเทศเมียนมาร์	11.22	17.35	14.29	13.27	43.88	2.39	1.47	น้อย	4
4. ผู้รับเงินปลายทางกลัวการเรียกเก็บภาษีย้อนหลัง	8.80	7.20	16.00	35.20	32.80	2.24	1.23	น้อย	5
5. ผู้รับเงินปลายทางเข้าถึงธนาคารในประเทศเมียนมาร์ได้ยาก	16.13	18.28	24.73	13.98	26.88	2.83	1.43	ปานกลาง	3
6. ผู้รับเงินปลายทางไม่เชื่อในระบบธนาคารของประเทศเมียนมาร์	9.96	13.98	17.20	7.53	51.61	2.23	1.45	น้อย	6

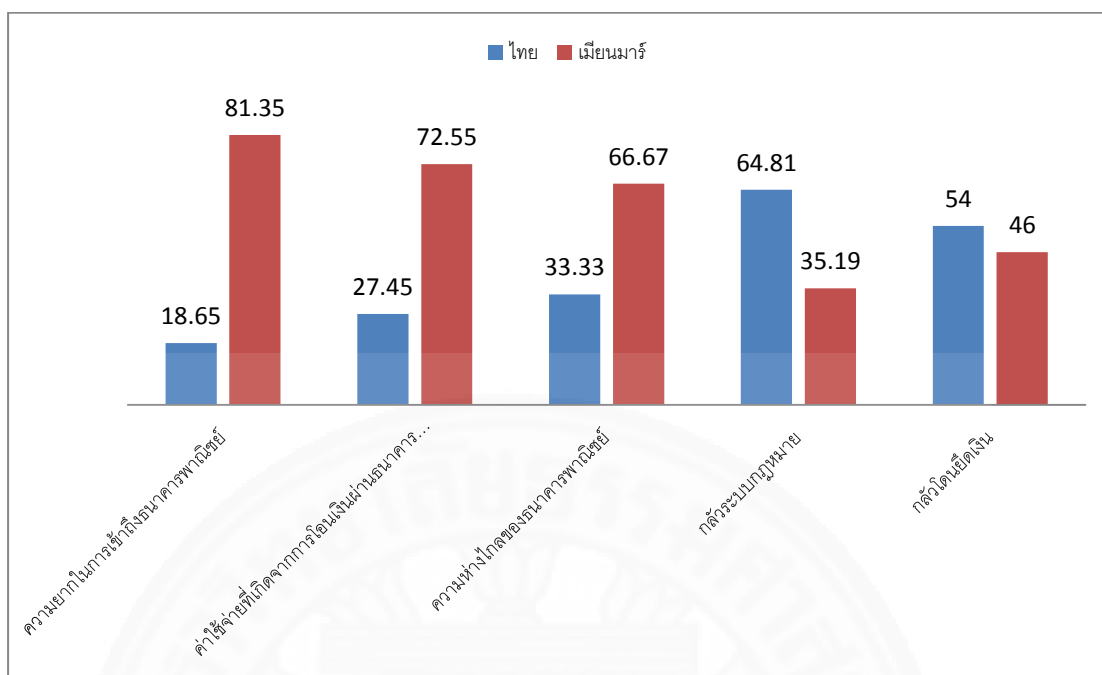
ที่มา: จากภาพรวมของข้อมูลภาคสนาม

จากตารางจะเห็นว่าทางด้านผู้รับเงินนั้นอุปสรรคที่มีมากที่สุดจะเป็นในเรื่องผู้รับเงินปลายทางที่ประเทศเมียนมาร์ไม่มีบัญชีกับธนาคาร และผู้รับเงินปลายทางที่ประเทศเมียนมาร์อยู่ห่างไกลธนาคารปลายทางไม่สะดวกต่อการรับเงินสังเกตได้ 2 สาเหตุเป็นเหตุผลเกี่ยวกับธนาคารในประเทศเมียนมาร์ทั้งสิ้น

และหาธนาคารพาณิชย์มีโปรโมชั่นให้เลือกแรงงานส่วนใหญ่ร้อยละ 58.16 เลือกต้องการที่จะให้ธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยการันตีว่าผู้รับเงินปลายทางได้รับเงินภายใน 24 ชม. รองลงมา ร้อยละ 26.53 อยากให้เจ้าหน้าที่ของธนาคารพาณิชย์เข้าไปให้บริการยังสถานทำงานของท่าน ร้อยละ 8.16 อยากให้มีการเหมาจ่ายค่าทำรายการ 5 รายการ/200 บาท และอีกร้อยละ 7.14 ยังคงยืนยันว่าไม่ว่าจะมีโปรโมชั่นใดท่านก็ยืนยันไม่ใช้บริการธนาคารพาณิชย์ แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สนใจในเรื่องของความรวดเร็ว และความสะดวกของการทำธุรกรรมการโอนเงินกลับมากกว่าที่จะสนใจในเรื่องของค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการทำรายการ และสุดท้ายแล้วหากมองไปถึงปัญหาสำคัญที่สุดที่ทำให้แรงงานเมียนมาร์ไม่เลือกใช้ธนาคารพาณิชย์นั้นส่วนใหญ่ร้อยละ 57.33 เห็นว่าเป็นปัญหาในเรื่องของความสะดวก รองลงมา ร้อยละ 28 เห็นว่าเป็นปัญหาในเรื่องความปลอดภัย และอีกร้อยละ 14.67 คิดว่าเป็นปัญหาในเรื่องของกฎหมาย นั้ก็ยังเป็นการย้ำให้เห็นอย่างชัดเจนว่าความสะดวกยังคงเป็นตัวเลือกแรกที่แรงงานเมียนมาร์เหล่านี้นสนใจ

5.4 การเปรียบเทียบอุปสรรคในการโอนผ่านธนาคารพาณิชย์ระหว่างอุปสรรคในประเทศไทยและอุปสรรคในประเทศเมียนมาร์

เพื่อสำรวจว่าในความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการโอนเงินกลับผ่านธนาคารพาณิชย์ เป็นปัญหาที่แรงงานกังวลในส่วนของประเทศไทยหรือส่วนของประเทศเมียนมาร์จึงได้ผลดังต่อไปนี้

ภาพที่ 5.3 เปรียบเทียบอุปสรรคในการโอนผ่านธนาคารพาณิชย์ระหว่างอุปสรรคในประเทศไทยและอุปสรรคในประเทศเมียนมาร์, จากภาพรวมของข้อมูลภาคสนาม

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะเห็นว่าอุปสรรคที่ทำให้ไม่ใช้การโอนเงินกลับผ่านธนาคารพาณิชย์ส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้นจะอยู่ฝั่งของประเทศเมียนมาร์ ไม่ว่าจะเป็นความยากในการเข้าถึงธนาคารพาณิชย์ กังวลเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการโอนเงินผ่านธนาคารพาณิชย์ ความห่างไกลของธนาคารพาณิชย์ และกลัวโดนยึดเงิน สำหรับส่วนประเทศไทยนั้นกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 64.81 มีความกลัวในระบบกฎหมายของไทย และร้อยละ 54 กลัวโดนยึดเงิน

5.5 การเปรียบเทียบปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการเลือกช่องทางการโอนเงินกลับของกลุ่มตัวอย่าง

จากการสำรวจพบปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกช่องทางการโอนเงินกลับของกลุ่มตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

5.5.1 พิจารณาจากความใจกฎหมายของไทยที่เกี่ยวกับตัวเองของกลุ่มตัวอย่างจะได้ผลดังนี้

ตารางที่ 5.7 ร้อยละของความสนใจในกฎหมายของกลุ่มตัวอย่างต่อการเลือกช่องทางการโอนเงินกลับ

ช่องทางการโอนเงิน	ความสนใจกฎหมาย		ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่สนใจกฎหมายเทียบกับกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด	Sig.
	สนใจ	ไม่สนใจ		
โอนผ่านธนาคาร	61.5	38.5	33.38	0.000*
นายหน้า	65.9	34.1	44.46	
เพื่อน	19.6	80.4	16.9	
มันนี่แกรม	33.3	66.7	1.5	
เวสเทิร์น ยูเนียน	100	0	1.5	
ไม่เคยโอน	50	50	1.5	
รวม	46.2	53.8	100	

หมายเหตุ เครื่องหมาย “*” หมายถึงระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ต่ำกว่า 0.05

ที่มา: จากภาพรวมของข้อมูลภาคสนาม

จากตารางจะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างที่โอนผ่านธนาคารมีผู้ที่สนใจกฎหมายมากถึงร้อยละ 61.5 และเป็นร้อยละ 33.38 ของกลุ่มผู้ที่สนใจกฎหมายทั้งหมด แต่การโอนเงินกลับผ่านนายหน้าก็มีผู้ที่สนใจกฎหมายร้อยละ 65.9 และเป็นร้อยละ 44.46 ของกลุ่มผู้ที่สนใจกฎหมายทั้งหมด นั่นก็อาจจะเป็นเพราะความกลุ่มตัวอย่างมีความสนใจในกฎหมายแต่ไม่ได้มีความรู้ในกฎหมายทำให้ร้อยละของการเลือกช่องทางการโอนเงินกลับผ่านธนาคารพาณิชย์และนายหน้าจึงไม่ได้แตกต่างกันมากนัก

ตารางที่ 5.8 ทศนะคติต่อการสนใจกฎหมายของกลุ่มตัวอย่างต่อการเลือกช่องทางการโอนเงินกลับ

ทัศนคติต่อการสนใจกฎหมาย	ช่องทางการโอนเงิน			รวม	Sig.
	โอนผ่านธนาคาร	นายหน้า	เพื่อน		
สนใจกฎหมาย	37.5 (52)	45.3 (63)	17.2 (24)	100	0.000*
ไม่สนใจกฎหมาย	20 (31)	20 (32)	60 (97)	100	

หมายเหตุ เครื่องหมาย “*” หมายถึงระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ต่ำกว่า 0.05, ตัวเลขในวงเล็บ () คือจำนวนประชากรจริง

ที่มา: จากภาพรวมของข้อมูลภาคสนาม

จากตารางจะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างที่สนใจกฎหมายส่วนใหญ่ร้อยละ 45.3 เลือกการโอนเงินกลับผ่านนายหน้า ในขณะที่ไม่สนใจกฎหมายส่วนใหญ่ร้อยละ 60 เลือกการโอนเงินกลับผ่านเพื่อน เป็นที่น่าสังเกตว่าไม่ว่าจะเป็นกลุ่มตัวอย่างที่สนใจหรือไม่สนใจกฎหมายก็เลือกช่องทางการโอนเงินกลับที่ผิดกฎหมายทั้งสิ้น อย่างที่กล่าวไปข้างต้นว่าแม้กลุ่มตัวอย่างจะมีความสนใจกฎหมายแต่ไม่ได้หมายความว่ากลุ่มตัวอย่างเหล่านี้จะมีความรู้ในกฎหมายของประเทศไทย

ตารางที่ 5.9 ร้อยละของความสนใจกฎหมายของไทยที่เกี่ยวกับตนเองต่อของเมืองที่แรงงานอาศัยในประเทศไทยเมียนมาร์

เมืองที่แรงงานอาศัยในประเทศไทยเมียนมาร์	ความสนใจกฎหมาย		ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่สนใจกฎหมายเทียบกับกลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้ทั้งหมด	Sig.
	สนใจ	ไม่สนใจ		
เขตเอยาวดี	65.25	37.5	7.6	0.049*
เขตพะโค	100	-	8.9	
เขตมาเกว	100	-	3.5	
เขตมณฑลพะเล่ย์	44.4	55.6	5.1	
เขตสะกาย	75	25	5.1	
เขตตะนาวศรี	11.6	88.4	6.3	
เขตย่างกุ้ง	66.7	33.3	13.9	
รัฐชิน	100	-	2.5	
รัฐกะเหรี่ยง	46.7	53.3	10.4	
รัฐมอญ	25	75	5.1	
รัฐยะไข่	82.6	17.4	29.1	
รัฐฉานหรือไทใหญ่	40	60	2.5	
รวม	46.2	53.8	100	

หมายเหตุ เครื่องหมาย “*” หมายถึงระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ต่ำกว่า 0.05

ที่มา: จากภาพรวมของข้อมูลภาคสนาม

จากตารางจะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างที่มาจากเมืองใหญ่อย่างรัฐยะไข่และเขตย่างกุ้งมีผู้สนใจกฎหมายมากถึงร้อยละ 82.6 และ 66.7 ตามลำดับ และเป็นเปอร์เซ็นต์ที่สูงเมื่อเทียบกับกลุ่ม

ตัวอย่างที่สนใจในกฎหมายทั้งหมดอีกด้วย มีความเป็นไปได้ว่ากลุ่มตัวอย่างที่มาจากเมืองใหญ่เหล่านี้มีความรู้มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มาจากเมืองเล็ก ทำให้ส่งผลต่อความสนใจในกฎหมายของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 5.10 การวิเคราะห์ทัศนคติต่อการสนใจกฎหมายของกลุ่มตัวอย่างต่อของเมืองที่แรงงานอาศัยในประเทศไทย

ทัศนคติต่อการ สนใจความสนใจ กฎหมาย	เมืองที่แรงงานอาศัยในประเทศไทย					รวม	Sig.
	เขตตะนาวศรี	เขตย่างกุ้ง	รัฐกะเหรี่ยง	รัฐมอญ	รัฐยะไข่		
สนใจกฎหมาย	11.6 (11)	18.6 (17)	16.3 (15)	9.3 (9)	44.2 (41)	100	0.000*
ไม่สนใจกฎหมาย	57.6 (82)	6.1 (9)	12.1 (17)	18.2 (26)	6.1 (9)	100	

หมายเหตุ เครื่องหมาย “*” หมายถึงระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ต่ำกว่า 0.05, ตัวเลขในวงเล็บ () คือจำนวนประชากรจริง

ที่มา: จากภาพรวมของข้อมูลภาคสนาม

จากตารางจะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างที่สนใจกฎหมายส่วนใหญ่ร้อยละ 44.2 มาจากรัฐยะไข่ และกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สนใจกฎหมายส่วนใหญ่มาจากเขตตะนาวศรีซึ่งข้อมูลเหล่านี้สอดคล้องกับตารางที่ 5.9 ที่แสดงให้เห็นว่าเมืองที่แรงงานอาศัยในประเทศไทยมีการแจกแจงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อนำกลุ่มตัวอย่างที่มีความสนใจกฎหมายเปรียบเทียบกับกลุ่มตัวอย่างที่โอนเงินกลับผ่านธนาคารพาณิชย์ตามจะได้ผลตารางที่ 5.11

ตารางที่ 5.11 เปรียบเทียบร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่มีความสนใจกฎหมายและกลุ่มตัวอย่างที่โอนเงินกลับผ่านธนาคารพาณิชย์ที่มาจากเมืองเดียวกัน

เมืองที่แรงงานอาศัยในประเทศไทย เมียนมาร์	ร้อยละของแรงงานที่สนใจ กฎหมาย	ร้อยละของแรงงานที่โอนเงิน กลับผ่านธนาคารพาณิชย์
เขตเอยาวดี	7.6	-
เขตพะโค	8.9	5.12
เขตมาเกว	2.5	2.56
เขตมันทะเลย์	5.1	2.56
เขตสะกาย	5.1	7.69
เขตตะนาวศรี	6.3	12.82
เขตย่างกุ้ง	13.9	1.69
รัฐชิน	2.5	-
รัฐกะฉิ่น	1.3	-
รัฐกะเหรี่ยง	10.1	10.26
รัฐมอญ	5.1	20.21
รัฐยะไข่	29.1	28.21
รัฐฉานหรือไทใหญ่	2.5	2.56

ที่มา: จากภาพรวมของข้อมูลภาคสนาม

จากตารางเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างจากรัฐยะไข่ที่มีความสนใจกฎหมายมากที่สุดและยังเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้การโอนเงินกลับผ่านธนาคารพาณิชย์มากที่สุดด้วยเช่นกัน เป็นที่น่าสังเกตว่าในเขตย่างกุ้งมีร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่สนใจกฎหมายเยอะแต่กลับพบว่าการโอนเงินกลับผ่านธนาคารพาณิชย์น้อย แต่ในขณะเดียวกันกลุ่มตัวอย่างที่มาจากรัฐมอญมีร้อยละของความสนใจกฎหมายน้อยแต่กลับมีจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่โอนเงินผ่านธนาคารพาณิชย์ในปริมาณมาก แต่การที่กลุ่มตัวอย่างมีความสนใจในกฎหมายของประเทศไทยก็ไม่ได้แปลว่ากลุ่มตัวอย่างเหล่านี้มีความรู้ในกฎหมาย อีกทั้งกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 80 ให้ความสำคัญกับความสะดวกของผู้รับเงินปลายทางมากกว่าตัวเอง ดังนั้นการตัดสินใจเลือกช่องทางโอนเงินกลับจึงอาจไม่สามารถนำปัจจัยเรื่องความสนใจกฎหมายของกลุ่มตัวอย่างมาเป็นตัวชี้วัดได้

5.5.2 พิจารณาจากช่วงอายุของกลุ่มตัวอย่าง

เมื่อวิเคราะห์จากอายุของกลุ่มตัวอย่างต่อการเลือกช่องทางในการโอนเงินกลับ จะ
ได้ผล ดังนี้

ตารางที่ 5.12 ร้อยละของช่วงอายุของกลุ่มตัวอย่างต่อการเลือกช่องทางการโอนเงิน

ช่วงอายุ ของกลุ่ม ตัวอย่าง (ปี)	ช่องทางการโอนเงิน						รวม	Sig.
	โอนผ่าน ธนาคาร	นายหน้า	เพื่อน	มันนี่ แกรม	เวส เทิร์น ยู เนียน	ไม่เคย โอน		
15 – 25	28.6	14.3	52.9	2.9	0	1.4	100	0.025*
26 - 35	22.7	52.3	22.7	2.3	0	0	100	
36 - 45	21.1	34.8	0	4.3	4.3	0	100	
46 - 60	50	37.5	12.5	0	0	0	100	
รวม	26.9	30.3	38.6	2.1	0.7	1.4	100	

หมายเหตุ เครื่องหมาย “*” หมายถึงระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ต่ำกว่า 0.05

ที่มา: จากภาพรวมของข้อมูลภาคสนาม

จากตารางเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีช่วงอายุระหว่าง 15 – 25 ปี ส่วนใหญ่ร้อยละ 52.9 เลือกที่จะใช้วิธีการโอนเงินกลับผ่านเพื่อน กลุ่มตัวอย่างที่มีช่วงอายุระหว่าง 26 - 35 ปี ส่วนใหญ่ร้อยละเลือกที่จะใช้วิธีการโอนเงินกลับผ่านนายหน้า กลุ่มตัวอย่างที่มีช่วงอายุระหว่าง 36 – 45 ปี ร้อยละ 34.8 เลือกที่จะใช้วิธีการโอนเงินกลับผ่านนายหน้า และกลุ่มตัวอย่างที่มีช่วงอายุระหว่าง 46 - 60ปีส่วนใหญ่ร้อยละ 50 เลือกที่จะใช้วิธีการโอนเงินกลับผ่านธนาคารพาณิชย์ ซึ่งจะเห็นได้ว่า สัดส่วนของการเลือกช่องทางการโอนเงินกลับในแต่ละช่วงอายุของกลุ่มตัวอย่าง มีการแจกแจงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5.5.3 พิจารณาจากอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง

เมื่อวิเคราะห์จากอาชีพของกลุ่มตัวอย่างต่อการเลือกช่องทางการโอนเงินกลับ จะ
ได้ผล ดังนี้

ตารางที่ 5.13 ร้อยละของอาชีพของกลุ่มตัวอย่างต่อการเลือกช่องทางการโอนเงิน

อาชีพของ กลุ่มตัวอย่าง	ช่องทางการโอนเงิน						รวม	Sig.
	โอนผ่าน ธนาคาร	นายหน้า	เพื่อน	มันนี่ แกรม	เวสเทิร์น ยูเนียน	ไม่เคย โอน		
ภาคการ ก่อสร้าง	13.3	20.0	65.5	-	-	1.7	100	0.004*
ภาค โรงงานผลิต	35.7	42.9	12.5	5.4	1.8	1.8	100	
ภาคลูกจ้างใน ครัวเรือน	37.9	27.6	34.5	-	-	-	100	
รวม	26.9	30.3	36.8	2.1	0.7	1.4	100	

หมายเหตุ เครื่องหมาย “*” หมายถึงระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ต่ำกว่า 0.05

ที่มา: จากภาพรวมของข้อมูลภาคสนาม

จากตารางเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างในภาคการก่อสร้างส่วนใหญ่ร้อยละ 65.5 เลือกที่จะใช้วิธีการโอนเงินกลับผ่านเพื่อน กลุ่มตัวอย่างในภาคโรงงานผลิตส่วนใหญ่ร้อยละ 42.9 เลือกที่จะใช้วิธีการโอนเงินกลับผ่านนายหน้า และกลุ่มตัวอย่างในภาคลูกจ้างในครัวเรือนร้อยละ 37.9 เลือกที่จะใช้วิธีการโอนเงินกลับผ่านธนาคารพาณิชย์ ซึ่งจะเห็นได้ว่าสัดส่วนของการเลือกช่องทางการโอนเงินกลับในแต่ละอาชีพมีการแจกแจงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สาเหตุที่อาชีพเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกช่องทางการโอนของกลุ่มตัวอย่าง อาจจะเพราะความรู้ของแรงงาน รวมไปถึงการเข้าถึงของสื่อต่างๆ ที่ในแต่ละอาชีพไม่เหมือนกันทำให้กลุ่มตัวอย่างบางอาชีพได้รับข่าวสารไม่ครบถ้วน

5.5.4 พิจารณาจากระยะเวลาที่เข้ามาทำงานในประเทศไทยของกลุ่มตัวอย่าง

เมื่อวิเคราะห์จากระยะเวลาที่เข้ามาทำงานในประเทศไทยของกลุ่มตัวอย่างต่อการเลือกช่องทางการโอนเงินกลับจะได้ผล ดังนี้

ตารางที่ 5.14 ร้อยละของระยะเวลาที่เข้ามาทำงานในประเทศไทยของกลุ่มตัวอย่างต่อการเลือกช่องทางการโอนเงิน

ระยะเวลาที่เข้ามาทำงานในไทยของกลุ่มตัวอย่าง (ปี)	ช่องทางการโอนเงิน						รวม	Sig.
	โอนผ่านธนาคาร	นายหน้า	เพื่อน	มันนี่แกรม	เวสเทิร์นยูเนียน	ไม่เคยโอน		
ต่ำกว่า 1	33.3	33.3	22.2	-	-	11.1	100	0.020*
1 – 2	40	40	13.3	6.7	-	-	100	
3 – 4	14	48	38	-	-	-	100	
ตั้งแต่ 4 ขึ้นไป	22.2	50	27.8	-	-	-	100	
รวม	26.9	30.3	36.8	2.1	0.7	1.4	100	

หมายเหตุ เครื่องหมาย “*” หมายถึงระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ต่ำกว่า 0.05

ที่มา: จากภาพรวมของข้อมูลภาคสนาม

จากตารางจะเห็นได้ว่าระยะเวลาที่เข้ามาทำงานในประเทศไทยเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกช่องทางการโอนเงินกลับของกลุ่มตัวอย่างเพราะการเลือกช่องทางการโอนเงินกลับของกลุ่มตัวอย่างที่เข้ามาอยู่ในประเทศไทยน้อยกว่า 1 ปี ส่วนใหญ่ร้อยละ 33.33 เลือกการโอนเงินกลับผ่านธนาคารพาณิชย์และนายหน้าในสัดส่วนเท่ากัน กลุ่มตัวอย่างที่เข้ามาอยู่ในประเทศไทยตั้งแต่ 1 – 2 ปี ส่วนใหญ่ร้อยละ 40 เลือกการโอนเงินกลับผ่านธนาคารพาณิชย์และนายหน้าในสัดส่วนเท่ากัน กลุ่มตัวอย่างที่เข้ามาอยู่ในประเทศไทยตั้งแต่ 3 – 4 ปีส่วนใหญ่ร้อยละ 48 33 เลือกการโอนเงินกลับผ่านนายหน้า และกลุ่มตัวอย่างเข้ามาอยู่ในประเทศไทยตั้งแต่ 4 ปีขึ้นไปส่วนใหญ่ร้อยละ 36.8 เลือกการโอนเงินกลับผ่านเพื่อน เป็นที่น่าสังเกตว่าทำไมยังอาศัยอยู่ในประเทศไทยนานขึ้นแต่สัดส่วนการใช้การโอนเงินกลับผ่านธนาคารพาณิชย์ลดลง เป็นที่คาดเดาว่าการที่กลุ่มตัวอย่างเข้ามาทำงานในประเทศไทยนานขึ้นความเชื่อใจในเพื่อนก็เพิ่มขึ้นและจากการสำรวจที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รู้จักช่องทางการโอนเงินกลับที่ตนเองใช้ผ่านเพื่อนเป็นส่วนใหญ่ ด้วยเหตุนี้อาจจะทำให้การโอนเงินกลับผ่านธนาคารพาณิชย์ในกลุ่มตัวอย่างลดลงเมื่ออยู่ในประเทศไทยนานขึ้น ซึ่งจะเห็นได้ว่าสัดส่วนของการเลือกช่องทางการโอนเงินกลับในแต่ละอาชีพมีการแจกแจงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5.5.5 พิจารณาจากเมืองที่กลุ่มตัวอย่างอาศัยอยู่ในประเทศเมียนมาร์

เมื่อวิเคราะห์จากเมืองที่กลุ่มตัวอย่างอาศัยอยู่ในประเทศเมียนมาร์ต่อการเลือกช่องทางในการโอนเงินกลับ จะได้ผล ดังนี้

ตารางที่ 5.15 ร้อยละของเมืองที่กลุ่มตัวอย่างอาศัยอยู่ในประเทศเมียนมาร์ต่อการเลือกช่องทางการโอนเงิน

เมืองที่กลุ่มตัวอย่างอาศัยอยู่ในประเทศเมียนมาร์	ช่องทางการโอนเงิน						รวม	Sig.
	โอนผ่านธนาคาร	นายหน้า	เพื่อน	มันนี่แกรม	เวสเทิร์น ยูเนียน	ไม่เคยโอน		
เขตตะนาวศรี	11.6 (5)	-	88.4 (79)	-	-	-	100	0.018*
เขตย่างกุ้ง	25 (6)	50 (12)	8.3 (2)	-	8.3 (2)	8.3 (2)	100	
รัฐกะเหรี่ยง	26.7 (8)	40 (12)	26.7 (8)	-	-	6.6 (2)	100	
รัฐมอญ	50 (17)	25 (8)	25 (8)	-	-	-	100	
รัฐยะไข่	47 (23)	39.1 (19)	4.3 (2)	8.7 (4)	-	-	100	

หมายเหตุ เครื่องหมาย “*” หมายถึงระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ต่ำกว่า 0.05, ตัวเลขในวงเล็บ () คือจำนวนประชากรจริง

ที่มา: จากภาพรวมของข้อมูลภาคสนาม

จากตารางจะเห็นว่าของเมืองที่กลุ่มตัวอย่างอาศัยอยู่ในประเทศเมียนมาร์เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกช่องทางการโอนเงินกลับ กลุ่มตัวอย่างที่มาจากเขตตะนาวศรีส่วนใหญ่ร้อยละ 88.4 เลือกโอนเงินกลับผ่านเพื่อน หรือกลุ่มตัวอย่างที่มาจากรัฐยะไข่ส่วนใหญ่ร้อยละ 47 เลือกโอนเงินกลับผ่านธนาคารพาณิชย์ ซึ่งไม่สอดคล้องกับตารางที่ 5.9 อย่างเช่น เขตย่างกุ้งมีผู้ที่สนใจกฎหมายมากถึงร้อยละ 66.7 ของกลุ่มตัวอย่างที่มาจากเมืองนี้ทั้งหมด แต่มีการใช้ธนาคารพาณิชย์เพียงร้อยละ 25 ของกลุ่มตัวอย่างที่มาจากเมืองนี้ทั้งหมด ดังนั้นการที่สัดส่วนของการเลือกช่องทางการโอนเงิน

กลับในแต่เมืองที่กลุ่มตัวอย่างอาศัยอยู่ในประเทศเมียนมาร์มีการแจจแจงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อาจจะเป็นผลมาจากปัจจัยด้านความสะดวกของผู้รับเงินปลายทางในเมืองนั้นๆ ที่จะกล่าวในหัวข้อถัดไป

5.5.6 พิจารณาจากการสนใจความสะดวกของกลุ่มตัวอย่าง

เมื่อวิเคราะห์จากการสนใจความสะดวกของกลุ่มตัวอย่างว่าการที่กลุ่มตัวอย่างสนใจความสะดวกของตนเองหรือผู้รับเงิน มีผลต่อการเลือกช่องทางการโอนเงินกลับดังนี้

ตารางที่ 5.16 การวิเคราะห์ทัศนคติต่อการสนใจความสะดวกของกลุ่มตัวอย่างต่อการเลือกช่องทางการโอนเงินกลับ

ทัศนคติต่อการสนใจความสะดวก	ช่องทางการโอนเงิน			รวม	Sig.
	โอนผ่านธนาคาร	นายหน้า	เพื่อน		
สนใจความสะดวกของตนเอง	25 (13)	58.3 (30)	16.7 (9)	100	0.011*
สนใจความสะดวกของผู้รับเงิน	28.7 (71)	26.1 (95)	45.2 (121)	100	

หมายเหตุ เครื่องหมาย “*” หมายถึงระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ต่ำกว่า 0.05, ตัวเลขในวงเล็บ () คือจำนวนประชากรจริง

ที่มา: จากภาพรวมของข้อมูลภาคสนาม

จากตารางจะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างที่สนใจความสะดวกของตนเองร้อยละ 58.3 เลือกการโอนเงินกลับผ่านนายหน้า เพราะการให้บริการของนายหน้าจะเข้าไปให้บริการกลุ่มตัวอย่างยังที่ทำงานหรือที่พักของกลุ่มตัวอย่างโดยตรง ในขณะที่กลุ่มสนใจความสะดวกของผู้รับเงินส่วนใหญ่ร้อยละ 45.2 เลือกการโอนเงินกลับผ่านเพื่อนนั้นก็เพราะกลุ่มเพื่อนของกลุ่มตัวอย่างอาจจะเป็นเพื่อนที่มาจากเมืองเดียวกันในประเทศเมียนมาร์ซึ่งสะดวกต่อผู้รับเงินในประเทศเมียนมาร์ แต่อย่างไรก็ตามจะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เลือกที่จะไม่ว่าจะเลือกโอนเงินกลับผ่านช่องทางใดก็ให้สนใจความสะดวกของผู้รับเงินปลายทางมากกว่าตนเอง

บทที่ 6

สรุปผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้จะมีการสรุปผลการศึกษาจากวัตถุประสงค์ของการค้นคว้าอิสระเพื่อศึกษาอุปสรรคที่ทำให้แรงงานสัญชาติเมียนมาร์ที่ถูกกฎหมายในไทยไม่นิยมใช้บริการโอนเงินกลับผ่านระบบธนาคารพาณิชย์ กระบวนการและต้นทุนของแรงงานเมียนมาร์ที่ถูกกฎหมายในการเข้าถึงธุรกรรมการโอนเงินผ่านธนาคารพาณิชย์ และวิเคราะห์ความเหมาะสมของกฎหมายภายในของไทยที่มีผลต่อการเข้าถึงการทำธุรกรรมโอนเงินกลับประเทศของแรงงานเมียนมาร์ กลุ่มตัวอย่างคือแรงงานเมียนมาร์จำนวน 300 คน สามารถจำแนกตามประเภทกิจการ เป็น 3 กลุ่ม คือ ภาคการก่อสร้าง ภาคโรงงานการผลิต และลูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคล โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นโดยการประมวลความคิดจากแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำผลการสำรวจจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์เปรียบเทียบมาตรการต่างๆ ของประเทศไทยที่เกี่ยวกับการโอนเงินกลับของแรงงานเมียนมาร์

6.1 สรุปผลการศึกษา

6.1.1 อุปสรรคจากกฎหมายและมาตรการต่างๆ ภายในประเทศไทย

จากการวิเคราะห์กฎหมายและมาตรการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการโอนเงินกลับของแรงงานเมียนมาร์ผ่านระบบธนาคารพาณิชย์ สามารถสรุปได้ว่าการที่แรงงานเมียนมาร์จะโอนเงินกลับได้นั้นขึ้นอยู่กับข้อกำหนดดังต่อไปนี้

1. แรงงานเมียนมาร์ต้องเป็นแรงงานที่ถูกกฎหมายตามพระราชบัญญัติการทำงานคนต่างด้าว พ.ศ. 2551 สามารถจำแนกแรงงานเมียนมาร์ถูกกฎหมายที่เข้ามาทำงานในไทยได้เป็น (1) กลุ่มแรงงานเมียนมาร์ที่นำเข้ามาทำงานอย่างถูกต้องตามกฎหมายตามบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านการจ้างแรงงานระหว่างรัฐ (MOU) หรือเรียกว่า “กลุ่มนำเข้า” , (2) กลุ่มแรงงานเมียนมาร์ที่หลบหนีเข้าเมืองและได้รับการผ่อนผันให้อยู่อาศัยและทำงานในประเทศไทยเป็นการชั่วคราวตามมติคณะรัฐมนตรี หรือเรียกว่า “กลุ่มผ่อนผัน” และ (3) กลุ่มแรงงานต่างด้าวสัญชาติเมียนมาร์ที่ได้รับการพิสูจน์สัญชาติ หรือเรียกว่า “กลุ่มพิสูจน์สัญชาติ”
2. การทำธุรกรรมโอนเงินกลับต้องมีเอกสารตามกำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน ซึ่งประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่อง การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนเงิน กำหนดไว้ว่าการส่งเงินออมของชาวต่างประเทศ

ที่ทำงานในประเทศไทย ต้องเรียกหนังสือรับรองรายได้จากนายจ้าง อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่เป็นการโอนเงินที่ต่ำกว่า 50,000 ดอลลาร์สหรัฐอเมริกาหรือเทียบเท่าตามอัตราตลาด กฎหมายกำหนดให้นิติบุคคลรับอนุญาตเรียกให้ผู้ซื้อหรือแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศต้องยื่นเอกสารแจ้งวัตถุประสงค์ในการทำธุรกรรมเท่านั้น

3. เอกสารการทำธุรกรรมของแรงงานต้องถูกต้องครบถ้วนตามระเบียบข้อปฏิบัติของธนาคารพาณิชย์แต่ละธนาคารที่แรงงานเมียนมาร์ไปทำธุรกรรมการโอนกลับ ซึ่งในการโอนเงินกลับผ่านธนาคารนั้นจะสามารถทำได้ 2 วิธีคือ

(1) การโอนเงินกลับผ่านเครื่องเอทีเอ็มธนาคารพาณิชย์ในไทยร้องขอเอกสารไม่เกินไปกว่านี้คือ สำเนาหนังสือเดินทาง หรือ ใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว (ทร. 38/1), หนังสือรับรองรายได้, สำเนาใบอนุญาตการทำงาน และบัญชีเงินฝากกับธนาคารพาณิชย์นั้นๆ หมายความว่าแรงงานเมียนมาร์ที่ถูกกฎหมายทุกประเภทสามารถใช้บริการนี้ได้

(2) การโอนเงินกลับผ่านสาขาของธนาคารพาณิชย์ ธนาคารพาณิชย์ในไทยร้องขอเอกสารเหมือนกันทุกธนาคารคือ สำเนาหนังสือเดินทาง, สำเนาใบอนุญาตทำงาน และหนังสือรับรองเงินเดือนจากนายจ้าง ทำให้แรงงานเมียนมาร์กลุ่มผ่นผ่นไม่สามารถใช้บริการนี้ได้เพราะไม่มีสำเนาหนังสือเดินทาง

ตารางที่ 6.1 เปรียบเทียบสิทธิในการใช้บริการธนาคารพาณิชย์ไทยแยกตามประเภทของแรงงาน

ประเภทของบริการ ประเภทของแรงงาน	การเปิดบัญชี เงินฝาก	การโอนเงินกลับผ่าน เครื่องเอทีเอ็ม	การโอนเงินกลับผ่าน สาขาของธนาคาร พาณิชย์
แรงงานถูกกฎหมาย (กลุ่มนำเข้า และ กลุ่มพิสูจน์สัญชาติ)	✓	✓	✓
แรงงานที่ได้รับการผ่อนผัน (กลุ่ม ผ่อนผัน)	✓	✓	X

ที่มา: สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว กระทรวงแรงงาน.

และจากการศึกษาพบว่าการจะทำธุรกรรมการโอนเงินกลับได้ ส่วนใหญ่แรงงานเมียนมาร์ต้องมีบัญชีเงินฝากกับธนาคารนั้นๆ ด้วย จึงต้องพิจารณาระเบียบการเปิดบัญชีของแต่ละธนาคารด้วย จากตารางที่ 6.1 แรงงานเมียนมาร์กลุ่มที่มีสถานะเป็น “แรงงานที่ได้รับการผ่อนผัน” จะไม่สามารถทำธุรกรรมการโอนเงินกลับผ่านสาขาของธนาคารพาณิชย์ของไทย แต่สามารถใช้บริการ

โอนเงินกลับผ่านเครื่องเอทีเอ็มหมายความว่ามาตรการทางกฎหมายของไทยที่ใช้ในการควบคุมแรงงานต่างด้าวและมาตรการทางกฎหมายของไทยที่ควบคุมการโอนเงินของแรงงานเมียนมาร์มิได้เป็นอุปสรรคที่ทำให้แรงงานไม่สามารถใช้บริการโอนเงินกลับผ่านธนาคารพาณิชย์ไทย และจากการวิจัยเอกสารพบว่าค่าธรรมเนียมในการโอนเงินกลับผ่านธนาคารพาณิชย์จะอยู่ประมาณ 100 – 500 บาทซึ่งเป็นค่าบริการที่ต่ำกว่าการโอนเงินกลับผ่านนายหน้าที่สามารถสรุปได้ว่าค่าใช้จ่ายในการธุรกรรมผ่านธนาคารพาณิชย์ก็มีใช้อุปสรรคเช่นเดียวกัน

6.1.2 อุปสรรคอื่นจากการสำรวจด้วยแบบสอบถาม

จากการค้นคว้าอิสระครั้งนี้พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการทำการโอนเงินกลับผ่านธนาคารพาณิชย์มากกว่าที่คาดการณ์ไว้ กลุ่มตัวอย่างมีการโอนเงินกลับผ่านธนาคารพาณิชย์ถึงร้อยละ 27.45 ถือว่าเป็นปริมาณมาก แต่เป็นที่น่าสังเกตว่ากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ธนาคารพาณิชย์ส่วนใหญ่จะอยู่ในภาคโรงงานการผลิต อาจจะเป็นผลมาจากการประชาสัมพันธ์ของธนาคารพาณิชย์ไทยจะมุ่งไปประชาสัมพันธ์ในกลุ่มนี้ แต่กลุ่มตัวอย่างจำนวนไม่น้อยที่ยังคงไม่เลือกใช้ธนาคารพาณิชย์ จากการสำรวจช่องทางที่กลุ่มตัวอย่างใช้โอนเงินกลับเป็นอันดับ 1 และ 2 คือ เพื่อน และนายหน้า ซึ่งทั้ง 2 ช่องทางเป็นช่องทางการโอนเงินกลับอย่างไม่เป็นทางการและไม่ถูกกฎหมาย หากพิจารณากระบวนการกล่าวได้ว่า 2 ช่องทางนี้เป็นวิธีเดียวกันได้ เพราะการโอนเงินผ่านเพื่อนที่เดินทางกลับในที่นี้เพื่อนก็เป็นตัวกลางที่ผิดกฎหมายในการโอนเงินและมีการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมเช่นเดียวกันเพียงแต่ไม่สูงเท่านายหน้า และอุปสรรคที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างไม่ใช้บริการโอนเงินกลับผ่านธนาคารพาณิชย์ สามารถแบ่งได้เป็น 2 ด้าน คือ (1) ด้านผู้โอนเงิน หรือ แรงงานเมียนมาร์ในไทย และ (2) ด้านผู้รับเงินในประเทศเมียนมาร์

(1) ด้านผู้โอนเงิน หรือ แรงงานเมียนมาร์ในไทย

แม้ว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะมีความเกรงกลัวในระบบกฎหมายของไทยแต่นั่นก็เป็นเพราะความไม่รู้ในกฎหมาย และคิดกฎหมายไทยเข้าใจยากและหาข้อมูลได้ยาก เมื่อสำรวจถึงสาเหตุที่กลุ่มตัวอย่างไม่ใช้ธนาคารพาณิชย์เพราะไม่ได้ให้ความสำคัญกับปัญหาใดเป็นพิเศษไม่ว่าจะเป็นความยุ่งยากในเรื่องของเอกสาร ภาษาที่ใช้สื่อสารกับเจ้าหน้าที่ หรือค่าใช้จ่ายในการโอน แต่เมื่อให้กลุ่มตัวอย่างเลือกโปรโมชันที่ผู้ศึกษาได้นำเสนอกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เลือกที่จะให้ผู้รับเงินได้เงินเร็วและพนักงานธนาคารเข้าไปบริการ ณ จุดที่แรงงานอาศัย สอดคล้องทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างระบุว่าปัญหาสำคัญที่สุดที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างไม่เลือกใช้ธนาคารพาณิชย์เพราะความไม่สะดวก ดังนั้นสามารถสรุปสาเหตุที่สำคัญที่ทำให้แรงงานไม่ใช้ธนาคารพาณิชย์คือ วัฒนธรรมการโอนเงินของแรงงานเดิมหรือที่เรียกว่าความเคยชิน ความเชื่อใจในนายหน้า และความสะดวก รวดเร็ว

(2) ด้านผู้รับเงินในประเทศเมียนมาร์

แม้ว่าในปัจจุบันประเทศเมียนมาร์ได้มีความพยายามที่จะโอนเงินด้านการเงิน การธนาคารมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งธนาคารของรัฐทั้งหมด ๔ แห่ง หรือการอนุญาตให้ธนาคาร Co-operative Bank ซึ่งเป็นธนาคารเอกชนเมียนมาร์สามารถรับฝากบัญชีเป็นเงินสกุลต่างชาติได้ แต่ ปัญหาที่สำคัญที่สุดคือผู้รับเงินในประเทศเมียนมาร์มีความห่างไกลความห่างไกลจากธนาคาร เพราะ ธนาคารส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ในเมืองใหญ่และยังมีสาขาไม่มากนัก และส่งผลให้ผู้รับเงินไม่มีบัญชีกับ ธนาคาร ปัจจุบันจึงส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างที่มาจากคนละพื้นที่เลือกใช้ช่องทางการโอนไม่เหมือนกัน

จากสมมติฐานที่ว่ามาตรการทางกฎหมายของไทยที่ใช้ในการควบคุมแรงงานต่าง ด้าวและมาตรการทางกฎหมายของไทยที่ควบคุมการโอนเงินของแรงงานเมียนมาร์ที่ใช้ปัจจุบันเป็น อุปสรรคต่อการทำธุรกรรมโอนเงินกลับประเทศของแรงงานเมียนมาร์ผ่านระบบธนาคารพาณิชย์จาก การศึกษาแสดงให้เห็นว่าสมมติฐานดังกล่าวไม่เป็นความจริง แต่เป็นอุปสรรคเรื่องต้นทุนธุรกรรมใน การโอนเงินผ่านธนาคารพาณิชย์คือต้นทุนด้านเวลา ทั้งเวลาที่เพิ่มขึ้นในจากเดินทางของแรงงานเมียน มาร์ไปธนาคารพาณิชย์ของไทยและเวลาที่ผู้รับเงินในประเทศเมียนมาร์เดินทางมารับเงินที่ธนาคาร และปัญหาความไม่สมมาตรของข้อมูล เพราะจากการสำรวจพบว่ากลุ่มตัวอย่างรู้จักช่องทางการโอน เงินกลับผ่านเพื่อนเป็นส่วนใหญ่ไม่ว่าจะช่องทางนายหน้าหรือธนาคารพาณิชย์ ทำให้ข้อมูลที่แรงงาน เมียนมาร์ได้รับไม่มีความครบถ้วนสมบูรณ์ และสอดคล้องกับสมมติฐานที่ว่าความสะดวกของผู้รับเงิน ปลายทางเป็นปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการโอนเงินกลับประเทศของแรงงานเมียนมาร์ผ่านระบบ ธนาคารพาณิชย์เพราะกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เลือกให้ความสำคัญกับผู้รับเงินมากกว่าตนเอง

6.2 อุปสรรคจากการทำการศึกษ

1. การทำการค้นคว้าอิสระครั้งนี้อุปสรรคที่เกิดขึ้นจะเป็นอุปสรรคในขั้นตอนของ การสำรวจข้อมูลภาคสนาม คือ ข้อจำกัดของกลุ่มตัวอย่าง การไม่ให้ความร่วมมือของกลุ่มตัวอย่างใน การตอบแบบสอบถามเพราะกลัวจะส่งผลกระทบต่อตนเองในภายหลัง โดยเฉพาะแรงงานในภาคการ ก่อสร้าง กลุ่มตัวอย่างไม่สามารถพูดภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษได้ กลุ่มตัวอย่างไม่สามารถอ่าน ภาษาไทยหรือภาษาเมียนมาร์ในแบบสอบถามได้ กลุ่มตัวอย่างไม่เข้าใจคำถามในแบบสอบถาม กลุ่ม ตัวอย่างค่อนข้างใช้เวลาในการทำแบบสอบถาม และกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามไม่ครบตาม จำนวนข้อที่แบบสอบถามกำหนด เนื่องจากข้อจำกัดในเรื่องของเวลาอุปสรรคเหล่านี้จึงทำให้การเก็บ ข้อมูลภาคสนามดำเนินไปอย่างล่าช้ากว่าที่คาดการณ์ไว้

2. ในส่วนของประเด็นปัญหาที่แรงงานเมียนมาร์ต้องเผชิญที่อยู่นอกเหนือกฎหมาย ทั้ง ปัญหาการถูกรีดไถ ปัญหาการกักขังเมืองท้องถิ่น เป็นต้น เป็นประเด็นที่ทางผู้ศึกษานั้นไม่ได้ศึกษา แต่ผู้ศึกษาคิดว่าเป็นประเด็นที่น่าสนใจที่สามารถนำไปศึกษาต่อได้

6.3 ข้อเสนอแนะ

ผู้ศึกษาขอเสนอแนวทางในการนำผลการการศึกษารั้งนี้ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนา การบริการแรงงานเมียนมาร์ในการโอนเงินกลับผ่านธนาคารพาณิชย์ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ดังนี้

1. การประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่แรงงานเมียนมาร์เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ที่แรงงาน ต่างด้าวพึงได้รับ หรือแม้กระทั่งการประชาสัมพันธ์ให้แรงงานทราบว่า การโอนเงินกลับผ่านนายหน้า เป็นวิธีการที่ผิดกฎหมายอาจทำให้แรงงานต่างด้าวในไทยกันมา ใช้วิธีการโอนเงินกลับที่ถูกกฎหมาย มากยิ่งขึ้น

2. เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่รู้จักการโอนเงินผ่านธนาคารพาณิชย์และกลุ่ม ตัวอย่างที่รู้จักส่วนใหญ่ก็รู้จักผ่านเพื่อนร่วมงาน การประชาสัมพันธ์บริการการโอนเงินกลับผ่านระบบ ธนาคารพาณิชย์มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการโอนผ่านเครื่องเอทีเอ็มหรือสาขาของธนาคาร อาจจะช่วยให้ แรงงานต่างด้าวที่ยังไม่รู้จักหันมาใช้บริการธนาคารพาณิชย์มากยิ่งขึ้น

3. เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะเลือกใช้บริการโอนเงินผ่านธนาคารพาณิชย์หาก ธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยการันตีว่าผู้รับเงินปลายทางได้รับเงินภายใน 24 ชม. หากธนาคาร พาณิชย์มีผลิตภัณฑ์หรือบริการเพื่อการันตีความรวดเร็วในการโอนเงินกลับอาจจะช่วยให้แรงงานต่าง ด้าวที่ยังไม่รู้จักหันมาใช้บริการธนาคารพาณิชย์มากยิ่งขึ้น

รายการอ้างอิง

หนังสือและบทความในหนังสือ

กัลยา วานิชย์บัญชา. *การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล*. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2558.

กัลยา วานิชย์บัญชา. *การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วย SPSS for Windows*. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2558.

บทความวารสาร

กรมการจัดหางาน สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว. “จำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงานคงเหลือ
ทั่วราชอาณาจักร.” *ข้อมูลคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงานทั่วราชอาณาจักร*
ประจำปี 2552, ฉ.1 (2553): 31-70.

กรมการจัดหางาน สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว. “จำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงานคงเหลือ
ทั่วราชอาณาจักร.” *การบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าวในประเทศไทย*
สรุปปี 2553, ฉ.1 (2554): 28-72.

กรมการจัดหางาน สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว. “จำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงานคงเหลือ
ทั่วราชอาณาจักร.” *วารสารสถิติจำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงานทั่ว*
ราชอาณาจักรประจำปี 2554, ฉ.1 (2555): 11-54.

กรมการจัดหางาน สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว. “จำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงานคงเหลือ
ทั่วราชอาณาจักร.” *วารสารสถิติจำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงานทั่ว*
ราชอาณาจักรประจำปี 2555, ฉ.1 (2556): 11-54.

กรมการจัดหางาน สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว. “จำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงานคงเหลือ
ทั่วราชอาณาจักร.” *วารสารสถิติจำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงานทั่ว*
ราชอาณาจักรประจำปี 2556, ฉ.1 (2557): 16-68.

กรมการจัดหางาน สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว. “จำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงานคงเหลือ
ทั่วราชอาณาจักร.” *วารสารสถิติจำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงานทั่ว*
ราชอาณาจักรประจำปี 2557, ฉ.1 (2558): 16-76.

ชาตรี มูลสถาน, ชูวิทย์ มิตรชอบ, สันหัต เสริมศรี, และ ศากุล ช่างไม้. “การบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวชาวลาวในทศวรรษหน้า.” *วารสารประชากร* 2, ฉ.2, (มีนาคม 2554): 1-20.

ธนาคารกสิกรไทย. “บริการเงินโอนสำหรับแรงงานเมียนมาร์.” เอกสารการบรรยาย ณ ธนาคารกสิกรไทย สำนักงานใหญ่แจ้งวัฒนะ, 18 สิงหาคม 2558.

นฤมล นิราทร. “การเคลื่อนย้ายแรงงานในอาเซียน: กรณีแรงงานไร้ฝีมือในประเทศไทย” เอกสารประกอบการสัมมนาโครงการธรรมศาสตร์-อาเซียน เราจะอยู่ร่วมกันอย่างไรในอาเซียน คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 30 เมษายน 2555.

ปณิตา ศรศรี. “แรงงานต่างด้าว : ความสำคัญและการบริหารจัดการ.” เอกสารประกอบการอบรมเรื่องแรงงานต่างด้าว ศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค, 2554.

สีหนาท ประยูรรัตน์. “ความคืบหน้ากฎหมายฟอกเงินเข้าสู่สภาและผลการประชุม FATF รวมถึงสร้างความเข้าใจเรื่องรูปแบบวิธีการฟอกเงินประเภทโพยก๊วน.” *ข่าวประชาสัมพันธ์สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน*, ฉ.1, (ตุลาคม 2555): 1-3.

วิทยานิพนธ์และงานวิจัย

Australian National University ถูกอ้างใน สมศักดิ์ วงศ์ปัญญาถาวร และคณะธนาคารแห่งประเทศไทย. “แนวทางพัฒนาการชำระเงินชายแดนไทย-เมียนมาร์.” ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคเหนือ, 2556.

กฤตยา อาชวนิจกุล และกุลภา วจนสาระ. “การจ้างแรงงานข้ามชาติตามพรบ.การทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2551 กับการจัดทำบัญชีรายชื่ออาชีพสำหรับคนต่างชาติ.” สถาบันวิจัยประชากรและสังคม. มหาวิทยาลัยมหิดล, 2552.

สมศักดิ์ วงศ์ปัญญาถาวร และคณะธนาคารแห่งประเทศไทย. “แนวทางพัฒนาการชำระเงินชายแดนไทย-เมียนมาร์.” ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคเหนือ, 2556.

ศิริไล ขยางกูร. “แรงงานข้ามชาติกับความต้องการดูแลผู้สูงอายุในประเทศไทย” ทุนอุดหนุนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 2555.

อารี จำปาปลาย. “การส่งเงินกลับบ้านของผู้ย้ายถิ่นจากพม่า ลาว และเขมร ที่มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจในครัวเรือนของประเทศต้นทาง.” สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2551.

อีเลน เพียร์สัน, สุริย์พร พันพิง, และคณะที่วิจัยแรงงานต่างด้าว. “การจ้างแรงงานข้ามชาติในประเทศไทย: งานหนัก จ่ายน้อย และไม่ได้รับการคุ้มครอง เล่ม หนึ่ง.” โครงการระหว่างประเทศว่าด้วยการแก้ไขปัญหาการใช้แรงงานเด็กองค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO), 2549.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ ส่วน AFTA Unit. “การค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์จะเพิ่มขึ้นหลังจากเมียนมาร์เปิดใช้วีซ่า ณ ด่านชายแดน.” กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. www.thaifta.com/thaifta/portals/0/mm_bordertrade.pdf (สืบค้นเมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2558).

วรรณธิ รุ่งเรืองสภา. “มารู้จัก : ระบบโพยก๊วน. GotoKnow. <https://www.gotoknow.org/posts/291152> (สืบค้นเมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2558).

สถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงย่างกุ้ง. “การปฏิรูปด้านการเงินการธนาคาร.” สถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงย่างกุ้ง. <http://www.thaiembassy.org/yanon/th/business-การปฏิรูปด้านการเงินการธนาคาร.html> (สืบค้นเมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2558).

Books

Huguet, Jerrold W. and Aphichat Chamrathirong. *Thailand migration Report 2011*. Migration for development in Thailand: Overview and Tools for Policymakers. Bangkok: International Organization for Migration, 2011.

Journal

Adams, Jr., Richard H. and John Page. “Do International Migration and Remittances Reduce Poverty in Developing Countries.” *World Development*, 33(10): October (2005): 1645–1669.

Adams, Jr. and Richard H. “Do Remittances Reduce Poverty?.” *id21 Insights*, 60, January (2006): 2-16.

- Demirguc-Kunt, A., E. Lopez Cordova, M. S. Martinez Peria, and C. Woodruff. "Remittances and banking sector breadth and depth: evidence from Mexico." *Journal of Development Economics*, 95(2), (2011): 229-241.
- Djajic, Slobodan. "International Migration, Remittances and Welfare in a Dependent Economy." *Journal of Development Economics*, 21(2): May (1986): 229-234.
- Puri, Shivani and Tineke Ritzema. "Migrant Worker Remittances, Micro-Finance and the Informal Economy: Prospects and Issues." *Social Finance Working Paper No. 21*, (1999): 15-25.
- World Bank. "Migration and Remittances: Recent Developments and Outlook Migration and Development." *Migration and Development*. Brief 22. (2015): 1-27.

Research

- Deelen, Linda and Pracha Vasuprasat. "Migrant Workers' Remittances from Thailand to Cambodia, Lao PDR and Myanmar : Synthesis Report on Survey Findings in Three Countries and Good Practices." ILO/Japan Project on Managing Cross-border Movement of Labour in Southeast Asia Regional Office for Asia and the Pacific, 2009.
- Hall, Andy. "Myanmar and Migrant Workers: Briefing and Recommendations." Mahidol Migration Centre, 2012.
- Jampaklay, Aree and Sirinan Kittisuksathit, "Migrant workers' remittances: Cambodia, Lao PDR and Myanmar." Thailand : ILO Regional Office for Asia and the Pacific, 2009.
- KUBO, Koji. "Evolving Informal Remittance Methods of Myanmar Migrant Workers in Thailand." Institute of Developing Economies, Japan External Trade Organization, 2015.

- Sandar, Min Tun. "Study of Factors Influencing Remittances of Myanmar Migrants (Case Study in Samut Sakhon, Thailand)." Vahu Development Institute, 2011.
- Turnell, Sean., Alison Vicary. And Wylie Bradford. "Migrant Worker Remittances and Burma: An Economic Analysis of Survey Results." Burma Economic Watch Macquarie University, 2010.

ภาคผนวก

แบบสอบถามเพื่อประกอบการทำการค้นคว้าอิสระ

သုတေသနပြုရန် မေးခွန်းပုံစံ

โครงการนิติเศรษฐศาสตร์การค้าระหว่างประเทศคณะนิติศาสตร์และคณะเศรษฐศาสตร์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

စီးပွားရေးဆိုင်ရာ ဥပဒေနှင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာကုန်သွယ်မှု ဘာသာရပ်စာတမ်း၊
ဥပဒေဗညာဌာန နှင့် စီးပွားရေးဗညာဌာန၊ သမားဝင် တက္ကသိုလ်၊ ဘန်ကောက်မြို့၊ ထိုင်းနိုင်ငံ။

เรื่อง แบบสอบถามเพื่อการสำรวจอุปสรรคการทำธุรกรรมโอนเงินกลับประเทศของแรงงานเมียนมาร์
ผ่านระบบธนาคารพาณิชย์ภายใต้มาตรการออกใบอนุญาตทำงานของประเทศไทย

အကြောင်းအရာ။ ဤမေးခွန်းပုံစံသည် ထိုင်းနိုင်ငံ၏ အလုပ်လုပ်ခွင့်ပြုချက်များအပေါ် အခြေခံ၍
ဘဏ်များမှတစ်ဆင့် မြန်မာအလုပ်သမားများငွေလွှဲပြောင်းရာတွင်
တွေ့ကြုံရသောအခက်အခဲများအား သိစေရန်မေးသောမေးခွန်းများ ဖြစ်ပါသည်။

คำชี้แจง

ရှင်းလင်းဖော်ပြချက်

1. แบบสอบถามแบ่งเป็น 6 ตอนคือ

၁။ ဤမေးခွန်းပုံစံ၌ အပိုင်း ၆ ပိုင်းပါရှိပါသည်။

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม (แรงงานเมียนมาร์)

အပိုင်း ၁။ ဖြေဆိုသူ၏ ကိုယ်ရေးအကျဉ်း(မြန်မာအလုပ်သမား)

ตอนที่ 2 ความเข้าใจในกฎหมายไทยของแรงงานเมียนมาร์

အပိုင်း ၂။ ထိုင်းနိုင်ငံ၏ဥပဒေအပေါ် မြန်မာအလုပ်သမား၏နားလည်မှု

ตอนที่ 3 ข้อมูลการโอนเงินกลับประเทศเมียนมาร์

အပိုင်း ၃။ မြန်မာနိုင်ငံသို့ ငွေလွှဲခြင်းဆိုင်ရာအချက်အလက်များ

ตอนที่ 4 ทศนคติของแรงงานเมียนมาร์ต่อการโอนเงินกลับผ่านนายหน้า
 အပိုင်း ၄။ ကိုယ်စားလှယ်များမှတစ်ဆင့် ငွေလွှဲခြင်းအပေါ်
 မြန်မာအလုပ်သမားများ၏အမြင်

ตอนที่ 5 တศနคติของแรงงานเมียนมาร์ต่อการโอนเงินผ่านธนาคารพาณิชย์
 အပိုင်း ၅။ ဘဏ်မှတစ်ဆင့် ငွေလွှဲခြင်းအပေါ် မြန်မာအလုပ်သမားများ၏အမြင်

ตอนที่ 6 เปรียบเทียบอุปสรรคในการโอนผ่านธนาคารพาณิชย์ระหว่างอุปสรรคใน
 ประเทศไทยและอุปสรรคในประเทศเมียนมาร์
 အပိုင်း ၆။ မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ထိုင်းနိုင်ငံတွင် တွေ့ကြုံရသောငွေလွှဲပြောင်းခြင်းဆိုင်ရာ
 အခက်အခဲများအားနှိုင်းယှဉ်ခြင်း

2. ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงและตอบให้ครบทุกข้อเพื่อความสมบูรณ์ของ
 แบบสอบถามเพื่อที่จะสามารถนำไปวิเคราะห์ในการวิจัยให้เกิดประโยชน์สูงสุดทางวิชาการ

၂။ ပညာရေးဆိုင်ရာသုတေသန ပြုနိုင်ရန်အတွက် ကျေးဇူးပြု၍ ဤမေးခွန်းပုံစံအား
 ပြည့်စုံမှန်ကန်စွာ ဖြေဆိုပေးပါရန် မေတ္တာရပ်ခံတောင်းဆိုအပ်ပါသည်။

3. ผลที่ได้จากแบบสอบถามนี้จะนำไปวิเคราะห์เพื่อประโยชน์ทางวิชาการเท่านั้นจะไม่มีการเปิดเผย
 ความคิดเห็นของท่านและจะไม่วิเคราะห์ความคิดเห็นเป็นรายบุคคลฉะนั้นการตอบแบบสอบถามนี้จะ
 ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบใดๆ ต่อหน้าที่การงานและเกียรติยศชื่อเสียงของท่าน

၃။ ဤမေးခွန်း၏ ရလဒ်အဖြေများသည် ပညာရေးဆိုင်ရာအတွက်သာရည်ရွယ်ပါသည်။
 သင်၏အဖြေများအားအများသိစေရန် ထုတ်ဖော်မည်မဟုတ်ပါ။ တစ်ဦးချင်းစီ၏
 အဖြေများကိုလည်းသုတေသနလုပ်မည်မဟုတ်ပါ။ ထို့ကြောင့် ဤမေးခွန်းပုံစံအား ဖြေဆိုခြင်းဖြင့်
 သင်၏ အလုပ်အကိုင်နှင့် ဂုဏ်သတင်းအား မထိခိုက်နိုင်ပါ။

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

မေးခွန်းများအားကောင်းမွန်စွာဖြေဆိုပေးခြင်းအတွက် အထူးကျေးဇူးတင်ပါသည်။

6. ระยะเวลาที่ท่านทำงานในประเทศไทย

6။ သင်သည် အချိန်မည်မျှ ကြာအောင် ထိုင်းနိုင်ငံတွင် အလုပ်လုပ်ကိုင်ပြီးပါသနည်း။

() တံကျံ 1 ပီ

() 1 - 2 ပီ

() ၁နှစ်အောက်

() ၁-၂ နှစ်

() 3 - 4 ပီ

() တံကျံ 4 ပီအိုဝ်း

() ၃-၄ နှစ်

() ၄နှစ် နှင့် အထက်

7. ท่านคาดว่าจะทำงานในประเทศไทยอีกนานแค่ไหน

7။ ထိုင်းနိုင်ငံတွင် သင် မည်မျှ ကြာကြာအလုပ်လုပ်ရန် ရည်ရွယ်ပါသနည်း။

() တံကျံ 1 ပီ

() 1 - 2 ပီ

() ၁နှစ်အောက်

() ၁-၂ နှစ်

() 3 - 4 ပီ

() တံကျံ 4 ပီအိုဝ်း

() □-□ □□□□

() □□□□ □□□□ □□□□

ตอนที่ 2 ความเข้าใจในกฎหมายไทยของแรงงานเมียนมาร์

အပိုင်း ၂။ မြန်မာအလုပ်သမားများတွင်ရှိသောထိုင်းနိုင်ငံ၏ဥပဒေအပေါ် နားလည်မှု

คำชี้แจง โปรดเติมคำลงในช่องว่างหรือทำเครื่องหมาย ✓ ลงในวงเล็บ () ที่ตรงกับความเป็นจริง

เกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด

ရှင်းလင်းဖော်ပြချက်။ ။ သင်နှင့်အသင့်တော်ဆုံးသောအချက်အလက်များကိုမှန်ကန်စွာရွေး၍

ပေးထားသော () တွင် အမှန် ခြစ်ပါ။

1. ท่านทราบหรือไม่ท่านเป็นแรงงานที่ถูกกฎหมายของประเทศไทย

၁။ ထိုင်းနိုင်ငံတွင်သင်သည် တရားဝင် အလုပ်သမားဖြစ်ကြောင်းသိပါသလား။

() တရားဝင်

() မတရားဝင်

() သိပါသည်။

() မသိပါ။

2. ท่านมีความสนใจศึกษากฎหมายของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับตัวท่านหรือไม่

၂။ သင့်နှင့် သက်ဆိုင်၍ဖြစ်စေမသက်ဆိုင်၍ဖြစ်စေထိုင်းနိုင်ငံ၏ဥပဒေအားလေ့လာရန်
စိတ်ဝင်စားပါ သလား။

() နှစ် () နှစ် () နှစ် () နှစ်

() နှစ် () နှစ် () နှစ် () နှစ်

() စိတ်ဝင်စားပါသည်။ (မေးခွန်းအမှတ် ၄ မှဖြေဆိုပါ။)

() စိတ်မဝင်စားပါ။

3. เหตุใดท่านจึงไม่มีความสนใจกฎหมายของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับตัวท่าน

၃။ အဘယ့်ကြောင့် ထိုင်းနိုင်ငံ၏ဥပဒေ အားလေ့လာရန် စိတ်ဝင်စားခြင်းမရှိပါသနည်း။

() ချစ် () ချစ်

() ချစ် () ချစ်

() နားလည်ရန် ခက်ခဲခြင်း

() အချက်အလက်များရရှိရန် ခက်ခဲခြင်း

() မရှိပါ

() အရေးမကြီးခြင်း။

4. ท่านทราบหรือไม่ว่าการเป็นแรงงานถูกกฎหมายของท่านได้รับสิทธิประโยชน์อะไรบ้างในประเทศไทย

၄။ ထိုင်းနိုင်ငံမှပေးသောအခွင့်အရေးများတန်တူရရှိစေရန်သင့်၌ တရားဝင်လုပ်ကိုင်ခွင့်ရှိကြောင်း
သိသလား။

() တရား

() မတရား

() သိသည်။

() မသိပါ။

5. ท่านทราบหรือไม่ว่าท่านสามารถดำเนินธุรกรรมทางการเงินผ่านธนาคารพาณิชย์ของไทยได้

၅။ ထိုင်းနိုင်ငံရှိဘဏ်လုပ်ငန်းများမှတစ်ဆင့် ငွေလွှဲပြောင်းနိုင်ကြောင်းသိသလား။

() တရား

() မတရား

() သိသည်။

() မသိပါ။

6. จากข้อ 4 หรือ ข้อ 5 หากท่านเลือกไม่ทราบ ท่านมีความต้องการที่จะทราบข้อมูลเหล่านี้หรือไม่

၆။ မေးခွန်းအမှတ် ၄ နှင့် ၅ တွင် သင်၏ အဖြေသည် “ မသိပါ ” ဖြစ်ပါက ၊

ထိုအကြောင်းအချက်များကိုသင် သိရှိရန် ရည်ရွယ်ပါသလား။

() တွေ့ရှိရပါသည်။

() မတွေ့ရှိရပါ။

() သိလိုသည်။

() မသိလိုပါ။

ตอนที่ 3 ข้อมูลการโอนเงินกลับประเทศเมียนมาร์

အပိုင်း ၃။ မြန်မာနိုင်ငံသို့ ငွေလွှဲခြင်းဆိုင်ရာအချက်အလက်များ

คำชี้แจง โปรดเติมคำลงในช่องว่างหรือทำเครื่องหมาย ✓ ลงในวงเล็บ () ที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด

ရှင်းလင်းဖော်ပြချက်။ ။ သင်နှင့်အသင့်တော်ဆုံးသောအချက်အလက်များကိုမှန်ကန်စွာရွေး၍
ပေးထားသော () တွင် အမှန် ခြစ်ပါ။

1. ท่านเคยโอนเงินกลับไปยังครอบครัวที่ประเทศเมียนมาร์หรือไม่

၁။ မြန်မာနိုင်ငံရှိ သင်၏မိသားစုထံသို့ ငွေပို့ဖူးပါသလား။

() နေ

() မနေ

() ပိုဖူးသည်။

() မပိုဖူးပါ။

2. วิธีที่ใช้ในการโอนเงินกลับประเทศเมียนมาร์บ่อยที่สุด

၂။ အောက်ဖော်ပြပါ နည်းလမ်းများအနက် မည်သည့် နည်းလမ်းအများဆုံးသုံး၍
မြန်မာနိုင်ငံသို့ငွေလွှဲဖူးသနည်း။

() ဝိုက်လှည့်သွားလာ

() နာမည်

() မိတ်ဆက်

() ဘဏ်မှတ်တမ်း

() ကိုယ်စားလှယ်

() မိတ်ဆက်သူငယ်ချင်း

() မှတ်တမ်း

() ဖေ့စ်ဘွတ်ခ်

() မနန်းနီဂရမ်

() ဝက်စတက်ယူနီယမ် ငွေလွှဲ

() อื่นๆ (โปรดระบุ).....

() အခြားနည်းလမ်း(ဖော်ပြပါ).....

3. ความถี่ในการโอนเงิน

၃။ သင်မည်မျှကြာခဏငွေပို့သနည်း။

() တစ် ၂ နှစ်

() တစ်လ

() တစ် ၃ လ

() ၂ နှစ် ၁ ကြိမ်

() လစဉ်

() ၃ လ ၁ ကြိမ်

() တစ် ၆ လ

() อื่นๆ (โปรดระบุ).....

() ၆ လ ၁ ကြိမ်

() အခြားနည်းလမ်း(ဖော်ပြပါ).....

4. เหตุผลหลักในการเลือกช่องทางการโอนเงินกลับของท่านสนใจความสะดวกของใครมากที่สุด

๑။ **မည်သူအတွက် အဆင်ပြေစေရန် ရည်ရွယ်၍**
ငွေလွှဲပြောင်းမှုဆိုင်ရာနည်းလမ်းများကိုရွေးချယ်သနည်း။

- () တစ်ဖန် () ခံနိုင်ရည်
 () သင်ကိုယ်တိုင် () ငွေလက်ခံရရှိသူ

ตอนที่ 4 **ทัศนคติของแรงงานเมียนมาร์ต่อการโอนเงินกลับผ่านนายหน้า**

အပိုင်း ၄။ ကိုယ်စားလှယ်များမှတစ်ဆင့် ငွေလွှဲခြင်းအပေါ် မြန်မာအလုပ်သမားများ၏အမြင်
คำชี้แจง โปรดเติมคำลงในช่องว่างหรือทำเครื่องหมาย ✓ ลงในวงเล็บ () ที่ตรงกับความเป็นจริง
 เกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด

ရှင်းလင်းဖော်ပြချက်။ ။ သင့်နှင့်အသင့်တော်ဆုံးသောအချက်အလက်များကိုမှန်ကန်စွာရွေး၍
 ပေးထားသော () တွင် အမှန် ခြစ်ပါ။

1. ท่านรู้จักการโอนเงินกลับผ่านนายหน้าจากช่องทางใด

၁။ သင့်မည်သည့်ကိုယ်စားလှယ်ထံမှငွေလွှဲ၍ မည်သို့လွှဲသနည်း။

- () นายหน้าที่นำท่านเข้ามา
 () သင့်အားကျွန်ုပ်တို့ခေါ်ဆောင်လာသောကိုယ်စားလှယ်ထံမှ
 () นายจ้าง () เพื่อน
 () အလုပ်ရှင်ထံမှ () မိတ်ဆွေထံမှ
 () ไม่ทราบเลย () นายหน้ารับโอนเงิน
 () မည်သို့ငွေလွှဲရမည်မသိပါ () ငွေလွှဲကိုယ်စားလှယ်ထံမှ
 () อื่นๆ (ระบุ)
 () အခြားနည်းလမ်း(ဖော်ပြပါ).....

2. ท่านคิดว่าการโอนเงินกลับผ่านนายหน้าเป็นการทำธุรกรรมที่ผิดกฎหมายไทยหรือไม่

၂။ အရစ်ကျ ငွေလွှဲကိုယ်စားလှယ်မှတစ်ဆင့် ငွေလွှဲခြင်းသည် ထိုင်းနိုင်ငံတွင်
 တရားမဝင်ပါဟုထင်ပါသလား။

- () ผิดกฎหมาย () ถูกกฎหมาย () ไม่ทราบ
 () တရားမဝင်ပါ။ () တရားဝင်သည်။ () မသိပါ။

3. หากการโอนเงินกลับผ่านนายหน้าเป็นวิธีที่ผิดกฎหมายท่านจะยังคงใช้ต่อหรือไม่

၃။ အကယ်၍ အရစ်ကျ ငွေလွှဲကိုယ်စားလှယ်မှတစ်ဆင့် ငွေလွှဲခြင်းသည် တရားမဝင်ပါက ဤနည်းလမ်းအား ဆက်လက်အသုံးပြု ရန် ရည်ရွယ်ပါသလား။

() ခုန်

() မဟုတ်

() သုံးမည်။

() မသုံးပါ။

4. เหตุผลที่ท่านเลือกโอนเงินกลับผ่านนายหน้า

၄။ အဘယ်ကြောင့် ငွေလွှဲကိုယ်စားလှယ်မှတစ်ဆင့် ငွေလွှဲပါသနည်း။

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ရှင်းလင်းဖော်ပြချက်။ သင်နှင့်အသင့်တော်ဆုံးသော မှတ်ချက်များကို ရွေး၍ အမှန်ခြစ်ပါ။

รายการ အကြောင်းအရာ	ความคิดเห็น မှတ်ချက်				
	มากที่สุด အများ ဆုံး	มาก များ သားအား ဖင့်	ปาน กลาง အလ ယ် အလ တ်	น้อย အနည်း ငယ်	น้อย มาก အလွန် အနည်း ငယ်
1. ท่านมีความสะดวก รวดเร็ว ၁။ အချိန်ကုန် သက်သာ၍ လွယ်ကူအဆင်ပြေစေသည်။					
2. ท่านใช้ตามเพื่อน ၂။ သူငယ်ချင်းမိတ်ဆွေများကြောင့်					
3. ท่านมีความเคยชิน ၃။ အရင်ကသုံးခဲ့ဖူးသောကြောင့်					
4. ท่านกลัวจะมีปัญหาเรื่องกฎหมายของประเทศ ไทย ၄။ ထိုင်းနိုင်ငံဥပဒေအား ချိုးဖောက်မိမည် စိုးရိမ်သောကြောင့်					
5. ท่านไม่รู้จักรีวิวการโอนเงินกลับแบบอื่น ၅။ အခြားနည်းလမ်းများအား မသိသောကြောင့်					

 ရာဇကု အကြောင်းအရာ 	 ၂။ အမြင်အမြင် 				
	 အများဆုံး 	 အများဆုံး 	 အလယ် 	 အနည်းငယ် 	 အနည်းဆုံး
၃။ တစ်နေရာတွင်နေထိုင်မှုအခြေအနေအထား နှင့်အခြေအနေအထား					
၄။ တစ်နေရာတွင်နေထိုင်မှုအခြေအနေအထား နှင့်အခြေအနေအထား					
၅။ တစ်နေရာတွင်နေထိုင်မှုအခြေအနေအထား နှင့်အခြေအနေအထား					
၆။ တစ်နေရာတွင်နေထိုင်မှုအခြေအနေအထား နှင့်အခြေအနေအထား					
၇။ တစ်နေရာတွင်နေထိုင်မှုအခြေအနေအထား နှင့်အခြေအနေအထား					
 ၈။ တစ်နေရာတွင်နေထိုင်မှုအခြေအနေအထား နှင့်အခြေအနေအထား 					
၉။ တစ်နေရာတွင်နေထိုင်မှုအခြေအနေအထား နှင့်အခြေအနေအထား					
၁၀။ တစ်နေရာတွင်နေထိုင်မှုအခြေအနေအထား နှင့်အခြေအနေအထား					

ตอนที่ 6 เปรียบเทียบอุปสรรคในการโอนผ่านธนาคารพาณิชย์ระหว่างอุปสรรคในประเทศไทยและ
อุปสรรคในประเทศเมียนมาร์

အပိုင်း၆။ မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ထိုင်းနိုင်ငံတွင်

တွေ့ကြုံရသောငွေလွှဲပြောင်းခြင်းဆိုင်ရာအခက်အခဲအတားအဆီးများအားနှိုင်းယှဉ်ခြင်း

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดว่าอุปสรรคในแต่ละข้อ
ท่านคิดว่าเป็นอุปสรรคที่เกิดขึ้นในประเทศไหนมากกว่ากัน

ရှင်းလင်းဖော်ပြချက်။

အောက်ဖော်ပြပါအခက်အခဲများအားပို၍တွေ့ကြုံရသောနိုင်ငံအားရွေး၍သင့်နှင့်အသင့်တော်ဆုံးင
သော မှတ်ချက်များ၌အမှန်ခြစ်ပါ။

รายการ อကြောင်းအရာ	ประเทศ နိုင်ငံ	
	ไทย ထိုင်း	เมียนมาร์ မြန်မာ
1. ความยากในการเข้าถึงธนาคารพาณิชย์ ၁။ဘဏ်နှင့်ဆက်သွယ်ရန်ခက်ခဲခြင်း		
2. ค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการโอนเงินผ่านธนาคารพาณิชย์ ၂။ ဘဏ်မှတ်ပုံတင်နှင့်ငွေလွှဲရန် ငွေကုန်ကျခြင်း		
3. ความห่างไกลของธนาคารพาณิชย์ ၃။ ဘဏ်နှင့်ဝေးခြင်း		
4. ความไม่เชื่อในระบบของธนาคารพาณิชย์ ၄။ ဘဏ်လုပ်ငန်းအားမယုံကြည်ရခြင်း		
5. กลัวระบบกฎหมาย ၅။ ဥပဒေ၊ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများအားစိုးရိမ်ရခြင်း		
6. กลัวโดนยึดเงิน ၆။ငွေပြေးသိမ်းဆည်းခံရမည်ကို စိုးရိမ်ရခြင်း		

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นางสาว วนัญญา พงษ์ทรัพย์
วันเดือนปีเกิด	25 มีนาคม 2531
วุฒิการศึกษา	ปีการศึกษา 2553 : วิทยาศาสตรบัณฑิต (เทคโนโลยี สารสนเทศธุรกิจ) มหาวิทยาลัยศิลปากร
ตำแหน่ง	เจ้าหน้าที่บริการลูกค้าธุรกิจต่างประเทศผ่านช่องทาง อิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มงานบริการลูกค้าธุรกิจต่างประเทศ ผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ ธนาคารกสิกรไทย
ประสบการณ์ทำงาน	2554 – ปัจจุบัน เจ้าหน้าที่บริการลูกค้าธุรกิจ ต่างประเทศผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ ธนาคารกสิกรไทย